

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA – HISTORIA

- W ocenianiu wiedzy i umiejętności stosuje się wewnętrzne zasady oceniania zawarte w statucie SP nr 89 w Gdańsku.
- W zależności od zdobytych % uczniów uzyskuje następujące oceny:

0-	30-	35-	40-	45-	50-	55-	61-	66-	72-	79-	85-	90-	93-	96-	98-
29%	34	39	44	49	54	60	65	71	78	84	89	92	95	97	100
1	1+	2-	2	2+	3-	3	3+	4-	4	4+	5-	5	5+	6-	6

- Za swoje bieżące osiągnięcia uczeń otrzymuje oceny (podane wraz z przeliczeniem na liczby wymierne) zgodnie z GPE:

1(1,0), 1+(1,5), 2-(1,75), 2(2,0), 2+(2,5), 3-(2,75), 3(3,0), 3+(3,5), 4-(3,75), 4(4,0), 4+(4,5), 5-(4,75), 5(5,0), 5+(5,5), 6-(5,75), 6(6,0)

- Zgodnie z WSO wprowadza się 3 kategorie oceniania:

KATEGORIA 1-waga oceny 6	KATEGORIA 2-waga oceny 3	KATEGORIA 3-waga oceny 1
-prace klasowe -testy/sprawdziany z dużej partii materiału -dłuższe wypowiedzi ustne -osiągnięcia w konkursach zewnętrznych (miejsca 1 -3)	-kartkówki/sprawdziany z 2 lub 3 ostatnich lekcji trwające max 20 min -uczniowskie projekty edukacyjne -wyniki próbnych egzaminów gimnazjalnych -prawidłowe posługiwanie się materiałami dydaktycznymi (np. mapa, teksty źródłowe i ikonograficzne) -długoterminowe(obszerne) prace domowe -aktywna praca w kole zainteresowań -osiągnięcia w konkursach szkolnych	-kartkówki z ostatniej lekcji trwające max 10 minut -prezentacje multimedialne -praca na lekcji -prace domowe -karty pracy -krótka wypowiedź ustna -przygotowanie do lekcji -prowadzenie zeszytu przedmiotowego -prowadzenie zeszytu ćwiczeń (SP) -uczestnictwo w konkursach jako forma zaangażowania (bez znaczących osiągnięć)

Średnia ważona na koniec półrocza przeliczana jest na ocenę MEN wg tabeli

Średnia ważona	1,0 – 1,7	1,8 – 2,5	2,6 -3,5	3,6 – 4,5	4,6 – 5,6	5,7 – 6,0
Ocena	niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

- **Uwagi dodatkowe:**

- Uczeń ma prawo 2x w półroczu zgłosić przed lekcją nieprzygotowanie do zajęć. Zasada ta nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych prac pisemnych, lekcji powtórzeniowych.
- Uczeń, który dopuszcza się oszustwa (np. ściąga, oddaje przepisane lub cudze prace) lub nie podejmuje próby wykonania zadania (dotyczy prac wcześniej zapowiedzianych) otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.
- Ocenę końcoworoczną wystawia nauczyciel, uwzględniając całoroczną pracę ucznia oraz jego możliwości i wkład pracy.
- Nauczyciel przed przystąpieniem uczniów do pracy, która będzie oceniana, określa kategorię oceny.
- Prace z kategorii 1 są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
- Nie zapowiada się kartkówek obejmujących kontrolę wiedzy i umiejętności z zakresu 1 tematu. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może zapowiedzieć kartkówkę z 1 – 3 tematów. Ocenione kartkówki są wklejane do zeszytu przedmiotowego ucznia. Ocena z kartkówek (zakres kontroli 1 – 3 tematów) nie podlega poprawie.
- Nauczyciel ma dwa tygodnie na ocenę prac klasowych / sprawdzianów. Termin i formę poprawy określa nauczyciel.
- Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
- Sprawdzone i ocenione prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom. Prace, podpisane przez rodzica wracają do nauczyciela i są przechowywane przez jeden rok szkolny (uczeń musi zwrócić podpisaną pracę na kolejnej lekcji, nie później niż w ciągu tygodnia).
- W wypadkach losowych np. choroba ucznia, poprawa może odbyć się w innym terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Prace pisemne (sprawdziany, prace klasowe, testy) opatrzone są krótkim komentarzem.
- Nauczyciel ma prawo do wprowadzenia dodatkowych zasad oceniania (np. ocena aktywności ucznia na lekcji: zdobycie trzech „+” ocena bardzo dobry; trzy „-” niedostateczny) odpowiednio wcześniej informuje o tym uczniów.
- Nie ocenia się ucznia do 1 tygodnia po dłuższej (powyżej 1 tygodnia), usprawiedliwionej nieobecności w szkole.
- Uczeń po powrocie do szkoły po nieobecności dłuższej niż tydzień jest zobowiązany do nadrobienia zaległości spowodowanych absencją w ciągu dwóch tygodni.
- Uczeń bezpośrednio po krótszej, usprawiedliwionej nieobecności (1-3 dni) może zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie do zajęć, co jest jednoznaczne z tym, że nie będzie odpytywany i nie będzie pisać kartkówki.
- Uczeń, po nieobecności krótszej niż tydzień ma obowiązek napisać sprawdzian lub kartkówkę zaraz po przyjeździe do szkoły, na najbliższej lekcji
- Uczeń może uzupełniać braki wiadomości przez uczestnictwo w pozaszkolnych zajęciach wyrównawczych /konsultacji – uzgodniwszy termin z nauczycielem.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA. KLASA 4

Nr lekcji ¹	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa ²
DZIAŁ I. ZAPOZNAJ SIĘ Z HISTORIĄ							
1.	Historia... Co to takiego? Zagadnienia: • historia jako dzieje, • praca historyka, • epoki w dziejach człowieka.	Uczeń wie, co to jest historia i czym zajmuje się historyk.	Uczeń wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka.	Uczeń wyjaśnia, po co uczy się historii.	Uczeń rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii.	Uczeń wskazuje przykładowe wydarzenie historyczne oraz jego przyczyny i skutki.	III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 1) wyjaśnia, na czym polega praca historyka.
	Poznaj to, co nieznane³. Archeologia	Uczeń wie, czym zajmuje się archeolog.	Uczeń wie, jakimi narzędziami i technikami posługuje się archeolog.	Uczeń wymienia przykłady znalezisk archeologicznych i ocenia ich przydatność dla poznawania przeszłości.	Uczeń rozumie znaczenie pracy archeologa dla poznawania przeszłości.	Uczeń dokładnie omawia elementy stanowiska archeologicznego.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.

¹ Gwiazdką zostały oznaczone propozycje lekcji, w ramach których są realizowane treści dodatkowe (nieobowiązkowe) wskazane w podstawie programowej, oraz propozycje lekcji dodatkowych poświęconych realizacji wybranych celów ogólnych podstawy programowej.

² Wymaganie szczegółowe: „2. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń: 3) wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami” jest realizowane w ramach kolejnych jednostek lekcyjnych w klasie 4. Porządkowanie wiadomości związanych z tym wymaganiami ułatwia zamieszczona w podręczniku infografika *Przewodnik historyczny czwartoklasisty*.

³ *Poznaj to, co nieznane* to dodatkowe materiały w formie infografik rozszerzające zagadnienia omawiane na lekcji.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2.	Wśród starych ksiąg, obrazów i budowli Zagadnienia: • źródła historyczne.	Uczeń wie, co to są: źródło historyczne, legenda, zabytek.	Uczeń wie, jakie funkcje pełni muzeum. Dzieli źródła historyczne na pisane i niepisane.	Uczeń wskazuje różne formy poznawania historii (film fabularny, dzieło malarskie). Rozumie znaczenie źródeł historycznych w pracy historyka, podaje konkretne przykłady.	Uczeń odczytuje informacje z ilustracji przedstawiającej źródło niepisane. Rozumie, dlaczego należy chronić źródła historyczne.	Uczeń wymienia przykłady zabytków, które można zobaczyć w skansenie.	III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 3) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych.
3.	Kiedy to było? Historia zegara i nie tylko... Zagadnienia: • chronologia, tysiąclecie, era, przed naszą erą, • określanie wieku wydarzenia na podstawie daty rocznej (w odniesieniu do naszej ery), • obliczanie czasu, który upłynął między wydarzeniami (z okresu naszej ery).	Uczeń zna różne rodzaje zegarów. Wskazuje podstawowe podziały czasu stosowane w historii (wiek, tysiąclecie, era).	Uczeń umieszcza wydarzenia na osi czasu. Wie, co to jest chronologia. Określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery). Oblicza czas, który upłynął między wydarzeniami z okresu naszej ery.	Uczeń wie, w jakim celu i gdzie sporządzono pierwsze kalendarze. Rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia.	Uczeń rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery. Na podstawie daty rocznej określa wiek (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	Uczeń na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	I. Chronologia historyczna. 2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok. 3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi. III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 2) wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
							posługuje się pojęciami chronologicznymi.
*	Palcem po mapie Zagadnienia: • mapa historyczna, • rodzaje map i planów historycznych.	Uczeń wie, co to są mapa i plan. Wie, co to jest: tytuł mapy, legenda mapy.	Uczeń wie, jakie są rodzaje map i planów historycznych. Wskazuje na mapie konkretne miejsca i określa ich przynależność państwową.	Uczeń odróżnia różne rodzaje map historycznych. Wskazuje różnice między mapą dawną i współczesną.	Uczeń rozumie znaczenie czytania mapy dla poznania zjawisk i procesów historycznych.	Uczeń odczytuje legendę dowolnej mapy historycznej i wskazuje zamieszczone w legendzie symbole na mapie.	II. Analiza i interpretacja historyczna. 2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
DZIAŁ II. MOJA HISTORIA, MOJA OJCZYZNA							
4.	Ja i moja historia Zagadnienia: • tradycja rodzinna, • pokolenie, • tablice genealogiczne.	Uczeń wie, co to są: pamiątka rodzinna, zwyczaj, tablica przodków.	Uczeń odróżnia pamiątkę od zwyczaju oraz tablicę potomków od tablicy przodków. Podaje przykład pamiątki i zwyczaju w swojej rodzinie.	Uczeń rysuje tablicę przodków i tablicę potomków. Gromadzi pamiątki ze swojego dzieciństwa.	Uczeń rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny.	Uczeń sporządza swoją tablicę przodków do czwartego pokolenia.	I. Elementy historii rodzinnej i regionalnej. Uczeń: 1) zbiera informacje na temat historii swojej rodziny, gromadzi pamiątki rodzinne i opowiada o nich.
5.	Wielka i mała ojczyzna	Uczeń wie, co to są: ojczyzna, patriotyzm, region.	Uczeń wie, co to jest mała ojczyzna.	Uczeń rozumie znaczenie małej ojczyzny w swoim	Uczeń znajduje informacje na temat swojej małej	Uczeń wyjaśnia pochodzenie słowa	I. Elementy historii rodzinnej i regionalnej.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: • region, • mała ojczyzna.			życiu i w historii.	ojczyzny. Interesuje się życiem lokalnym.	„patriota”.	Uczeń: 2) poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje.
	Poznaj to, co nieznane. Polska niejedno ma imię	Uczeń zna pojęcia gwary, stroju regionalnego.	Uczeń wskazuje na mapie i nazywa region, w którym mieszka.	Uczeń wskazuje na mapie i nazywa główne regiony współczesnej Polski.	Uczeń rozumie znaczenie lokalnych zwyczajów jako elementu polskiej kultury.	Uczeń opowiada o zwyczajach swojego regionu: gwarze, stroju regionalnym, potrawach.	Zagadnienia wykraczające poza podstawę programową.
6.	Nasze polskie symbole Zagadnienia: • stolica Polski, • godło, flaga i hymn państwowy, • historia polskiego godła.	Uczeń wie, które miasto jest stolicą Polski i jakie są polskie symbole narodowe.	Uczeń wymienia najważniejsze polskie święta państwowe.	Uczeń rozumie, że mamy obowiązek chronić nasze symbole narodowe i okazywać im szacunek.	Uczeń rozumie konieczność zdobywania wiedzy o ojczyźnie.	Uczeń, posługując się przykładami, opowiada, jak godło Polski zmieniało się na przestrzeni wieków.	II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń: 1) zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn państwowy), najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
7.	Legendarne początki Zagadnienia: • legendy polskie.	Uczeń wie, co to jest legenda.	Uczeń zna i opowiada legendy o Lechu, Czechu i Rusie oraz o Piaście i Popielu.	Uczeń rozumie znaczenie legend w poznawaniu przeszłości. Wymienia przykłady legend związanych z różnymi regionami Polski.	Uczeń opowiada przykładową legendę związaną z wybranym regionem Polski. Wskazuje w legendzie elementy realne i fikcyjne.	Uczeń zna legendę o Kraku i Wandzie.	II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń: 2) zna legendy o początkach państwa polskiego. III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 4) odróżnia historię od dziejów legendarnych.
DZIAŁ III. W POLSCE PIASTÓW I JAGIELLONÓW							
8.	W czasach Mieszka i Dobrawy Zagadnienia: • Gniezno, • państwo Mieszka I.	Uczeń wie, co to są: plemię, gród.	Uczeń zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Opowiada, jak wyglądało życie codzienne w państwie Mieszka I.	Uczeń wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Odróżnia źródło historyczne od legendy.	Uczeń wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich. Rozumie wpływ chrześcijaństwa na rozwój kultury i państwowości.	Uczeń ocenia przyjęcie chrztu przez Mieszka I.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 1) księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski.
9.	Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	Uczeń wie, kto to byli św. Wojciech i Bolesław Chrobry.	Uczeń zna datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji	Uczeń wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez	Uczeń rozumie znaczenie wykupienia ciała	Uczeń wie, kim był w średniowieczu cesarz i co to jest	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: • zjazd gnieźnieński.		Bolesława Chrobrego. Opowiada o męczeńskiej śmierci św. Wojciecha.	Bolesława Chrobrego do Polski. Wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie.	św. Wojciecha przez Bolesława Chrobrego. Podejmuje próbę oceny panowania Bolesława Chrobrego.	włócznie św. Maurycego.	czasie i opowiada o: 2) Bolesławie Chrobrym – pierwszym królu – i zjeździe w Gnieźnie.
	Poznaj to, co nieznane. Koronacja	Uczeń rozpoznaje insygnia koronacyjne.	Uczeń omawia funkcje poszczególnych insygniów władzy monarszej.	Uczeń wymienia najważniejsze etapy uroczystości koronacyjnych w średniowieczu.	Uczeń wymienia i krótko omawia wszystkie etapy uroczystości koronacyjnych w średniowieczu.	Uczeń opowiada ze szczegółami o średniowiecznych uroczystościach koronacyjnych.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.
*	Wśród średniowiecznych zakonników Zagadnienia: • zajęcia średniowiecznych zakonników, • rola zakonów na ziemiach polskich.	Uczeń wie, co to jest klasztor. Wymienia zajęcia średniowiecznych zakonników.	Uczeń omawia zajęcia średniowiecznych zakonników. Opowiada o przepisywaniu ksiąg.	Uczeń wymienia dwa średniowieczne zakony. Zna pojęcia opata i relikwii.	Uczeń rozumie znaczenie klasztorów w średniowieczu.	Uczeń rozpoznaje po strojach benedyktyna i cystersa.	Treści dodatkowe [...]. 4. Zakony w Polsce. Rozwój piśmiennictwa i rolnictwa.
10.	Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia: • wzmocnienie państwa, • Akademia Krakowska,	Uczeń wie, kto to był Kazimierz Wielki.	Uczeń wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego. Wie, kto to był Mikołaj Wierzynek.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania	Uczeń rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i je ocenia. Omawia	Uczeń ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 3) ostatnim z Piastów – Kazimierzu

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	• ucztu u Wierzyńki.		Zna datę założenia Akademii Krakowskiej.	i przyłączone do Polski przez tego władcę. Wymienia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.	osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.		Wielkim.
11.	Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch państw Zagadnienia: • Jadwiga i Jagiełło, • przyczyny unii Polski z Litwą.	Uczeń wie, kto to byli Jadwiga Andegaweńska i Władysław Jagiełło.	Uczeń zna legendę o klamerce królowej Jadwigi. Wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie. Zna datę zawarcia unii w Krewie.	Uczeń zna herby Wielkiego Księstwa Litewskiego i Królestwa Polskiego. Wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej.	Uczeń zna rodowód królowej Jadwigi i wie, dlaczego zasiadła ona na polskim tronie.	Uczeń samodzielnie ocenia unię w Krewie.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 4) królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim.
12.	Wielka wojna z Krzyżakami Zagadnienia: • przyczyny i skutki bitwy pod Grunwaldem, • Zawisza Czarny – wzór	Uczeń wie, kim byli Krzyżacy. Zna datę bitwy pod Grunwaldem. Wie, kto to był Zawisza Czarny.	Uczeń zna przebieg bitwy pod Grunwaldem. Opowiada o bitwie pod Grunwaldem. Odczytuje z planu przebieg bitwy pod Grunwaldem. Rozumie znaczenie	Uczeń opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo. Wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald.	Uczeń rozumie znaczenie bitwy pod Grunwaldem.	Uczeń zna historię Zawiszy Czarnego. Opowiada o przyjęciu przez Władysława Jagiełłę dwóch nagich mieczy przed bitwą grunwaldzką (patrz:	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 4) królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	średniowiecznego rycerza.		powiedzenia: „polegać jak na Zawiszy”.	Wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami.		karta pracy do lekcji 12.)	Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim.
*	Rycerze i turnieje Zagadnienia: • średniowieczny zamek i jego mieszkańcy.	Uczeń wie, kto to byli: rycerz, giermek. Wie, co to jest herb. Wymienia elementy średniowiecznego zamku.	Uczeń wie, kto to był paź. Wie, co to są: turniej rycerski, pasowanie na rycerza. Podaje przykładowe zasady kodeksu rycerskiego.	Uczeń wyjaśnia pojęcia: herb, turniej, pasowanie na rycerza. Wie, jakie były funkcje poszczególnych elementów średniowiecznego zamku.	Uczeń rozumie znaczenie kodeksu rycerskiego.	Uczeń wyjaśnia na przykładzie Zawiszy Czarnego, czy średniowieczny rycerz może być wzorem dla współczesnego człowieka.	Treści dodatkowe [...]. 5. Zamki i rycerze. Znaczenie, uzbrojenie, obyczaje.
13.	Astronom, który poruszył Ziemię Zagadnienia: • życie krakowskich żaków, • Mikołaj Kopernik – wykształcenie i dorobek.	Uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik.	Uczeń opowiada o życiu Mikołaja Kopernika. Opowiada o życiu krakowskich żaków.	Uczeń opowiada, jakie wykształcenie miał Mikołaj Kopernik. Wskazuje na mapie miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem. Objasnia, czego dotyczyła teoria heliocentryczna.	Uczeń wyjaśnia, jakie było znaczenie teorii Kopernika dla rozwoju nauki.	Uczeń zna najślawniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 5) Mikołaju Koperniku i krakowskich żakach.
DZIAŁ IV. W CZASACH ZWYCIĘSTW I LATACH NIEWOLI							
14.	Jan Zamoyski – wódz i mąż stanu	Uczeń wie, które miasto założył Jan Zamoyski.	Uczeń wie, kto to był Jan Zamoyski i wymienia jego	Uczeń rozumie określenie „mąż stanu”.	Rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach.	Uczeń omawia funkcje najważniejszych	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: • edukacja, • działalność polityczna, • działalność kulturalna.		osiągnięcia.	Wie, kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów. Wymienia trzech królów wybranych na polski tron po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów.		elementów XVI-wiecznego miasta (na przykładzie Zamościa).	czasie i opowiada o: 6) Janie Zamoyskim – wodzu i mężu stanu.
15.	W czasach skrzydlatych jeźdźców Zagadnienia: • czasy potopu szwedzkiego – Stefan Czarniecki i Augustyn Kordecki, • Jan III Sobieski i wyprawa wiedeńska.	Uczeń wie, kto to byli: Stefan Czarniecki, Augustyn Kordecki, Jan III Sobieski. Zna datę bitwy pod Wiedniem.	Uczeń wie, co to była husaria i jak wyglądał husarz. Podaje skutki wojen Polski ze Szwecją i z Turcją. Zna datę rozpoczęcia i zakończenia potopu szwedzkiego. Zna słowa drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń wyjaśnia terminy: potop szwedzki, Lew Lechistanu. Rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego.	Uczeń zna datę bitwy pod Chocimiem, w której dowodził Jan III Sobieski. Rozumie treść drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 7) bohaterach wojen XVII wieku – przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim.
*	Epoka stanisławowska Zagadnienia: • obiady czwartkowe,	Uczeń wie, kiedy powołano Komisję Edukacji Narodowej.	Uczeń wymienia osiągnięcia króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury.	Uczeń wie, w jakim celu powołano Komisję Edukacji Narodowej. Wie, co to były Szkoła Rycerska i	Uczeń wie, kto to byli Ignacy Krasicki i Grzegorz Piramowicz. Rozumie znaczenie rozwoju nauki i	Uczeń opowiada szczegółowo o kulturze epoki stanisławowskiej, np. o dziełach Ignacego	Treści dodatkowe [...]. 9. Obiady czwartkowe króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> • Komisja Edukacji Narodowej, • Bernardo Belotto zwany Canalettem. 		<p>Wie, kim byli Marcello Bacciarelli i Canaletto. Rozpoznaje na ilustracji pałac Na Wodzie w Łazienkach Królewskich w Warszawie.</p>	obiady czwartkowe.	sztuki.	Krasickiego lub Marcella Bacciarellego.	Rozkwit kultury za ostatniego króla.
16.	<p>Insurekcja kościuszkowska</p> <p>Zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Konstytucja 3 maja</i>, • Tadeusz Kościuszko – naczelnik powstania, • kosynierzy, • III rozbiór Polski. 	<p>Uczeń zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji. Wie, kto to był Tadeusz Kościuszko. Wymienia trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski.</p>	<p>Uczeń zna datę insurekcji kościuszkowskiej. Wie, co to jest insurekcja i kto to byli kosynierzy. Wie, dlaczego 3 maja obchodzi się w Polsce święto narodowe.</p>	<p>Uczeń zna datę i przyczyny II rozbioru Polski. Opowiada o bitwie pod Raławicami. Wie, co to była <i>Konstytucja 3 maja</i> i rozumie jej znaczenie. Wskazuje na mapie trzy państwa zaborcze i zagarnięte przez nie polskie ziemie.</p>	<p>Uczeń ocenia insurekcję kościuszkowską – wskazuje jej mocne i słabe strony.</p>	<p>Uczeń na podstawie wiedzy z bieżącej lekcji (i ewentualnie z lekcji dodatkowej <i>*Epoka stanisławowska</i>) wymienia przyczyny rozbiorów Polski.</p>	<p>IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:</p> <p>8) Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Raławic.</p>
17.	<p>Dał nam przykład Bonaparte</p> <p>Zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legiony Polskie we Włoszech – Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki, 	<p>Uczeń wie, kto i kiedy napisał tekst <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>. Zna na pamięć pierwszą zwrotkę i refren polskiego hymnu.</p>	<p>Uczeń wie, kto to byli: Napoleon Bonaparte, Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki. Wie, kiedy powstały Legiony Polskie.</p>	<p>Uczeń opowiada o powstaniu Legionów Polskich.</p>	<p>Uczeń rozumie znaczenie Napoleona dla sprawy polskiej.</p>	<p>Uczeń ocenia działania Napoleona w odniesieniu do Polaków.</p>	<p>IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:</p> <p>9) Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim</p>

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	• <i>Mazurek Dąbrowskiego.</i>		Zna na pamięć polski hymn.				oraz polskim hymnie.
18.	Powstańcy styczniowi i podziemne państwo Zagadnienia: • przyczyny i przebieg powstania styczniowego, • Romuald Traugutt – ostatni przywódca powstania styczniowego.	Uczeń wie, co to były branka i Cytadela warszawska. Zna datę rozpoczęcia powstania styczniowego.	Uczeń wie, co to były manifestacje patriotyczne i kto brał w nich udział. Wie, kto to był Romuald Traugutt.	Uczeń wie, że w 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe. Wymienia przyczyny i skutki powstania styczniowego. Rozumie, dlaczego powstańcy styczniowi podjęli walkę partyzancką.	Uczeń opowiada o działaniu państwa podziemnego podczas powstania styczniowego. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z powstaniem styczniowym i zna jego lokalnych bohaterów.	Uczeń ocenia powstanie styczniowe.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 10) Romualdzie Trauguttie i powstańczym państwie.
*	O polską mowę Zagadnienia: • walka Polaków z germanizacją i rusyfikacją.	Uczeń wie, co to były rusyfikacja i germanizacja.	Uczeń wie, co to jest tajne nauczanie. Omawia sytuację Polaków w poszczególnych zaborach. Opowiada o oporze Polaków wobec rusyfikacji oraz germanizacji (Michał Drzymała, dzieci z Wrześni).	Uczeń wie, co to jest <i>Rota Marii Konopnickiej</i> . Wie, co to były rugie pruskie.	Ocenia znaczenie oporu Polaków wobec zaborców.	Uczeń zna i rozumie treść <i>Roty</i> .	Treści dodatkowe [...]. 10. Strajk dzieci we Wrześni. Udręki niewoli, germanizacja, rusyfikacja.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
19.	W laboratorium wielkiej uczonej Zagadnienia: ● edukacja Marii Skłodowskiej, ● największe osiągnięcia naukowe i pozanaukowe Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń wie, z czego zasłynęła Maria Skłodowska-Curie.	Uczeń wymienia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń wie, kiedy i za co Maria Skłodowska-Curie otrzymała dwukrotnie Nagrodę Nobla.	Uczeń ocenia działalność Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń zauważa wzrost znaczenia kobiet w rozwoju nauki i kultury w XIX wieku.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuje w czasie i opowiada o: 11) laureatce Nagrody Nobla – Marii Skłodowskiej-Curie.
DZIAŁ V. TRUDNE DZIEJE OSTATNICH STU LAT							
20.	Józef Piłsudski i jego żołnierze Zagadnienia: ● polskie formacje zbrojne w czasie I wojny światowej, ● rola Józefa Piłsudskiego w czasie I wojny światowej, ● polityka mocarstw wobec Polaków.	Uczeń zna datę rozpoczęcia I wojny światowej. Wie, kto to był Józef Piłsudski.	Uczeń wyjaśnia, dlaczego wojnę z lat 1914–1918 nazywamy światową. Wie, kto to był Roman Dmowski. Wymienia polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej.	Uczeń omawia dwie polskie orientacje polityczne podczas I wojny światowej. Wie, kto to był Józef Haller. Rozumie, dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polski na odzyskanie niepodległości.	Uczeń opowiada o początkach niepodległego państwa polskiego.	Uczeń ocenia działania Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w czasie I wojny światowej.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuje w czasie i opowiada o: 12) Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach.
*	Bitwa Warszawska	Uczeń zna datę Bitwy	Uczeń rozumie pojęcia: Armia	Uczeń wymienia przyczyny i skutki	Uczeń, rozumie określenie „Cud	Uczeń wyjaśnia znaczenie Bitwy	Treści dodatkowe [...].

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> wojna polsko-bolszewicka, Bitwa Warszawska i jej znaczenie. 	Warszawskiej.	Czerwona, bolszewicy. Opowiada o przebiegu Bitwy Warszawskiej.	wojny Polski z bolszewicką Rosją. Wskazuje na mapie ziemie, o które Polacy walczyli w okresie kształtowania się granic odrodzonego państwa polskiego.	nad Wisłą”.	Warszawskiej dla losów Polski i Europy.	11. Bitwa Warszawska. Ocalenie Polski przed najazdem bolszewickim.
21.	Miasto z morza Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> powojenna odbudowa II Rzeczypospolitej Eugeniusz Kwiatkowski – port w Gdyni i COP. 	Uczeń wskazuje na mapie Gdynię i COP.	Uczeń opowiada o powstaniu portu i miasta Gdyni. Uczeń wie, kto to był Eugeniusz Kwiatkowski.	Uczeń wie, kto to był Władysław Grabski. Rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski.	Uczeń wymienia trudności, z którymi Polacy zmagali się po odzyskaniu niepodległości.	Uczeń ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej .	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 13) Eugeniuszu Kwiatkowskim i budowie Gdyni.
22.	Szare Szeregi Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> polityka Niemiec i Związku Sowieckiego w stosunku do okupowanych ziem polskich, 	Uczeń wie, co to były obozy koncentracyjne i podaje przykład takiego obozu. Wie, co to były Armia Krajowa i Szare Szeregi. Zna datę	Uczeń wie, co to były tajne nauczanie i mały sabotaż. Wie, kto to byli „Rudy”, „Alek” i „Zośka”. Opowiada o akcji pod Arsenalem.	Uczeń wie, co to było Polskie Państwo Podziemne. Wymienia i omawia formy represji stosowane przez okupantów względem Polaków	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić pamięć Polaków prześladowanych podczas II wojny światowej. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej	Uczeń wyjaśnia na przykładzie harcerzy z Szarych Szeregów, czy bohaterowie II wojny światowej mogą być wzorem dla współczesnych dzieci i młodzieży.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 14) „Zośce”, „Alku”, „Rudym” i „Szarych Szeregach”.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> różne formy oporu Polaków wobec okupantów. 	rozpoczęcia II wojny światowej.		oraz sposoby walki Polaków z okupantami.	okolice miejsca związane z prześladowaniami ludności polskiej podczas II wojny światowej i zna lokalnych bohaterów tego okresu.		
	Poznaj to, co nieznane. Powstańcza barykada	Uczeń zna datę dzienną rozpoczęcia powstania warszawskiego.	Uczeń wie, ile dni trwało powstanie warszawskie. Zna skutki powstania warszawskiego.	Uczeń wie, jaką rolę w powstaniu warszawskim odgrywali najmłodsi powstańcy (harcerze, łącznicy i sanitariuszki).	Uczeń wymienia przyczyny klęski powstania warszawskiego.	Uczeń ocenia powstanie warszawskie.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.
23.	Żołnierze niezłomni Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie się komunistycznej władzy w Polsce, opór Polaków 	Uczeń zna datę zakończenia II wojny światowej. Wie, kto to byli Witold Pilecki i Danuta Siedzikówna „Inka”.	Uczeń wie, na czym polegała specyfika władzy komunistów w Polsce. Wie, kto to byli żołnierze niezłomni (wyklęci).	Uczeń wyjaśnia określenie „żołnierze niezłomni”. Rozumie pojęcia: Urząd Bezpieczeństwa, komuniści, milicja.	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić pamięć żołnierzy niezłomnych.	Uczeń ocenia działania komunistycznych władz w powojennej Polsce.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 15) żołnierzach niezłomnych – Witoldzie Pileckim

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	wobec władzy komunistycznej w pierwszych latach po II wojnie światowej.		Opowiada o dokonaniach Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”.				i Danucie Siedzikównie „Ince”.
24.	Bohaterowie Solidarności Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • polskie społeczeństwo i komunistyczne władze, • powstanie Solidarności, stan wojenny, • okrągły stół i upadek komunistycznej władzy w Polsce. 	Uczeń zna datę roczną powstania Solidarności. Wie, kto to jest Lech Wałęsa.	Uczeń zna datę wprowadzenia stanu wojennego. Wie, kto to byli Wojciech Jaruzelski i Jerzy Popiełuszko.	Uczeń podaje przyczyny i skutki zawarcia porozumień sierpniowych oraz wprowadzenia stanu wojennego. Dostrzega związek między działalnością Solidarności a obaleniem komunizmu w Polsce. Zna datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych.	Uczeń rozumie znaczenie powstania Solidarności dla historii Polski i Europy.	Uczeń ocenia wprowadzenie stanu wojennego oraz przemiany, które zaszły w Polsce po 4 czerwca 1989 roku.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 17) „Solidarności” i jej bohaterach.
25.	Papież Polak Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • młodość i 	Uczeń wie, kto to był Jan Paweł II (Karol Wojtyła).	Uczeń wie, kto to był Stefan Wyszyński. Wie, kiedy	Uczeń opowiada o życiu i działalności Jana Pawła II.	Uczeń rozumie rolę i znaczenie Kościoła katolickiego	Uczeń – jeśli to możliwe – znajduje w swojej okolicy (regionie) miejsca	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	działalność Karola Wojtyły jako biskupa i nauczyciela młodzieży, ● papież Jan Paweł II.		wybrano Karola Wojtyłę na papieża. Zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka.	Uczeń wie, co to były obchody tysiąclecia chrztu Polski.	w powojennej Polsce.	związane z Janem Pawłem II.	o: 16) papieżu Janie Pawle II.

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje						
1. Najdawniejsze dzieje człowieka Zagadnienia 1. Człowiek rozumny. 2. Życie człowieka w okresie paleolitu. 3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka. 4. Pierwsi	– wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić	– rozumie pojęcia: neolit, paleolit, rewolucja neolityczna	– rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy	– analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach	– analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące	I. 1)

<p>rzemieślnicy i kupcy.</p>						
<p>2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Nowe surowce i nowe narzędzia.</p> <p>2. Warunki geograficzne Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi.</p> <p>3. Powstanie państw w Mezopotamii.</p> <p>4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie wynaleźnia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynaleźnia koła 	<p>I. 2) 3) 5)</p>

<p>3. Starożytny Egipt</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji 	<p>I. 2) 3) 4) 5)</p>
<p>4. Starożytny Izrael</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady. 3. Najważniejsze postacie z historii Izraela. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wędrówki i niewolę Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie 	<p>I. 2) 3) 5)</p>

<p>5. Starożytne Indie i Chiny</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dolina Indusu i jej mieszkańcy. 2. Osiągnięcia mieszkańców starożytnych Indii. 3. Powstanie Chin – wpływ warunków geograficznych na życie mieszkańców. 4. Osiągnięcia starożytnych Chin. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji; – wymienia po jednym osiągnięciu każdej z tych cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie chińskich wynalazków 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wynalazki, które zostały przeniesione z Azji do Europy 	<p>I. 2) 5)</p>
<p>6. Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie i osiągnięcia pierwszych cywilizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; – potrafi podać co najmniej jedną informację na ich temat 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia 	<p>I. 1) 2) 3) 4) 5)</p>
<p>Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje</p>						

Dział II. Starożytna Grecja

<p>7. Cywilizacja starożytnych Greków</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Miasta-państwa. 3. Kolonizacja grecka. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego 	<p>I. 2) 3)</p>
<p>8. W demokratycznych Atenach</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demokracja. 2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy. 3. Społeczeństwo Aten. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie demokracja 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską 	<p>I. 3) 4)</p>
<p>9. Wierzenia starożytnych Greków</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mitologia grecka. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; – wie, gdzie była siedziba bogów greckich; 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna sposoby oddawania czci bogom 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Homer; – wie, kim byli herosi 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków 	<p>I. 3)</p>

<p>2. Bogowie greccy. 3. Formy oddawania czci bogom</p>	<p>– zna co najmniej jednego boga greckiego</p>	<p>– opisuje wygląd bogów</p>				
<p>10. W teatrze i na igrzyskach Zagadnienia 1. Gimnazjony. 2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru. 4. Tragedie i komedie.</p>	<p>– wie, gdzie odbywały się igrzyska; – wie, jak wyglądał teatr grecki</p>	<p>– wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru</p>	<p>– rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach</p>	<p>– wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii</p>	<p>– uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków</p>	<p>I. 3) 5)</p>
<p>11. Uczeń, pisarz, artyści Zagadnienia 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.</p>	<p>– potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie</p>	<p>– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji</p>	<p>– rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera</p>	<p>– porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji</p>	<p>– dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej</p>	<p>I. 2) 3) 5)</p>
<p>12. Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja Zagadnienia</p>	<p>– potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia</p>	<p>– zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w</p>	<p>– wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie</p>	<p>– rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki</p>	<p>– dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji</p>	<p>I. 2) 3) 4) 5)</p>

<p>1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady.</p> <p>2. Osiągnięcia starożytnych Greków.</p> <p>3. Wierzenia greckie.</p>	<p>Greków w różnych dziedzinach życia</p>	<p>Grecji</p>	<p>pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki</p>	<p>integrujące greckie polis</p>	<p>współczesnej</p>	
---	---	---------------	---	----------------------------------	---------------------	--

<p>Sprawdzian 2. Starożytna Grecja</p>						
--	--	--	--	--	--	--

<p>Dział III. Starożytny Rzym</p>						
--	--	--	--	--	--	--

<p>13. Rzym – od królestwa do republiki</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie Rzymu.</p> <p>2. Rzym w okresie królewskim.</p> <p>3. Rzym jako republika.</p> <p>4. Urzędy rzymskie.</p>	<p>– potrafi wskazać Rzym na mapie;</p> <p>– zna pojęcie republika</p>	<p>– wie, kiedy Rzym stał się republiką;</p> <p>– zna zasady funkcjonowania republiki;</p> <p>– wymienia rzymskie urzędy;</p> <p>– wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy</p>	<p>– wskazuje kompetencje urzędników rzymskich</p>	<p>– porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską</p>	<p>– rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami</p>	<p>I. 2) 3) 4)</p>
--	--	---	--	---	--	--------------------

<p>14. Imperium Rzymskie</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Podboje Rzymu.</p>	<p>– potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie;</p> <p>– wie skąd się brali niewolnicy;</p>	<p>– rozumie pojęcie romanizacja;</p> <p>– wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar;</p> <p>– wie, kiedy upadła</p>	<p>– wskazuje przyczyny rzymskich podbojów;</p> <p>– wie, jaki był wpływ Rzymian</p>	<p>– rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki;</p> <p>– wskazuje efekty podbojów rzymskich i</p>	<p>– omawia różnice między republiką a cesarstwem</p>	<p>I. 2) 3) 4)</p>
--	--	--	--	--	---	--------------------

<p>2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa. 6.</p>	<p>– rozumie pojęcie cesarstwo</p>	<p>republika; – omawia położenie niewolników</p>	<p>na podbite prowincje</p>	<p>upadku republiki</p>		
<p>15. Cywilizacja starożytnego Rzymu</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji. 2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie. 5.</p>	<p>– rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian</p>	<p>– wymienia bogów rzymskich; – wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”</p>	<p>– opowiada o edukacji rzymskiej; – wymienia rzymskich twórców</p>	<p>– wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii</p>	<p>– dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat</p>	<p>I. 3) 5)</p>
<p>16. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie i rozwój</p>	<p>– zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus</p>	<p>– omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia:</p>	<p>– rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego</p>	<p>– wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie</p>	<p>– analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa</p>	<p>I. 3) 5)</p>

<p>chrześcijaństwa.</p> <p>2. Prześladowanie chrześcijan.</p> <p>3. Chrześcijaństwo w religii panującej.</p> <p>4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.</p>	<p>Chrystus;</p> <p>– rozumie pojęcie chrześcijaństwa</p>	<p>barbarzyńcy,</p> <p>tolerancja religijna</p>				
<p>17. Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Formy sprawowania władzy.</p> <p>2. Osiągnięcia Rzymian.</p> <p>3. Religie w Imperium Rzymskim.</p>	<p>– potrafi wskazać na mapie Rzym;</p> <p>– wymienia różne formy sprawowania władzy;</p> <p>– wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August,</p> <p>– wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie</p>	<p>– umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu;</p> <p>– opisuje różne formy ustrojowe;</p> <p>– wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych dziedzinach</p>	<p>– opisuje życie pierwszych chrześcijan;</p> <p>– opisuje rzymską edukację</p>	<p>– porównuje różne formy ustrojowe;</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich</p>	<p>– dostrzega wpływy greckie na kulturę rzymską</p>	<p>I. 2) 3) 4) 5)</p>
<p>Sprawdzian 3. Starożytny Rzym</p>						
<p>Dział IV. Początki średniowiecza</p>						
<p>18. Bizancjum</p> <p>Zagadnienia</p>	<p>– wskazuje Bizancjum na mapie;</p>	<p>– wymienia działania cesarza Justyniana;</p>	<p>– wskazuje różnice między cesarstwem</p>	<p>– podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza</p>	<p>– omawia współczesne konsekwencje</p>	<p>II. 2), III. 3)</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Cesarstwo na wschodzie. 2. Justynian Wielki. 3. Sztuka bizantyjska. 4. Schizma wschodnia. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej 	<p>wschodnim a zachodnim;</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności 	<p>Justyniana;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa 	<p>schizmy wschodniej</p>	
<p>19. Powstanie cywilizacji islamu</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie islamu. 2. Założenia islamu. 3. Podboje Arabów. 4. Osiągnięcia Arabów. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur 	<p>II. 1)</p>
<p>20. Państwo karolińskie</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Państwa germańskie. 2. Państwo Franków. 3. Państwo Karola Wielkiego, renesans 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Karol Wielki; – zna daty: 800 r., 843 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest; – wie, kim był Chlodwig; – wie, co zmienił traktat w Verdun 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków; – rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę; – rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego 	<p>III. 1)</p>

<p>karoliński. 4. Podział państwa Karola.</p>						
<p>21. Nowe państwa na zachodzie Europy</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe państwa w Europie. 2. Niemcy za Ottona I 3. Wikingowie i ich podboje. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa, które powstały po traktacie w Verdun; – wie, kto został cesarzem w 962 r.; – wie, kim byli wikingowie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje władzę króla we wczesnym średniowieczu; – potrafi wskazać na mapie podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun; – wymienia języki, które wykształciły się w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny najazdów wikingów na Europę 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie koronacji Ottona I na cesarza 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny osłabienia władzy królewskiej we wczesnym średniowieczu 	<p>III. 2)</p>
<p>22. Słowiańszczyzna</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osiedlanie się Słowian. 2. Życie codzienne Słowian. 3. Powstanie pierwszych państw w Europie Środkowej. 4. Organizacja państw słowiańskich. 5. Dwa kręgi 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wymienić państwa słowiańskie; – wie, jak żyli pierwsi Słowianie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia organizację państw słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie; – rozumie pojęcie cyrylica i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian; – rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum 	<p>III. 2)</p>

słowiańszczyzny.						
23. Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza Zagadnienia 1. Bizancjum. 2. Islam. 3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy.	– potrafi wymienić państwa powstałe w okresie wczesnego średniowiecza oraz wskazać je na mapie; – wie, które z tych państw najszybciej przyjęły chrześcijaństwo; – wie, kim był Karol Wielki	– opisuje życie Słowian; – wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet, oraz zna ich dokonania; – zna zasady islamu	– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; – rozumie pojęcie schizma wschodnia; – rozumie znaczenie powstania islamu i zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii	– rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa	– dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; – rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy	II. 1) 2), III. 1) 2) 3)
Sprawdzian 4. Początki średniowiecza						
Dział. V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy						
24. Rycerstwo i system lenny Zagadnienia 1. System lenny 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od pazia do rycerza. 4. Kultura rycerska.	– wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny	– przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy	– rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska	– rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego	– omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie	IV. 1) 3)

<p>25. Średniowieczna wieś</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Życie codzienne na wsi. 2. Pan i poddani. 3. Osadnictwo. 4. Zmiany w rolnictwie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanyymi 	<ul style="list-style-type: none"> – zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi 	<p>IV. 1) 2)</p>
<p>26. Średniowieczne miasto</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odrodzenie miast. 2. Lokacje miast i ich wygląd. 3. Funkcje miast. 4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym 	<p>IV. 1) 2) 3)</p>
<p>27. Kościół i kultura na zachodzie Europy</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie i rola zakonów. 2. Uniwersytety 3. Style 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj” 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; – wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności 	<p>IV. 3) 4)</p>

architektoniczne w średniowieczu.						
28. Spór cesarstwa z papieżem Zagadnienia 1. Upadek znaczenia papieża. 2. Program reform. 3. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII. 4. Konkordat w Wormacji.	– wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem	– wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordat wormacki; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę	– rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy	III. 3)
29. Wyprawy krzyżowe Zagadnienia 1. Przyczyny krucjat. 2. Synod w Clermont i pierwsza krucjata. 3. Państwa krzyżowców i zakony rycerskie. 4. Zakończenie krucjat.	– rozumie pojęcia: krucjata, wyprawa krzyżowa; – wie, czym zajmowały się zakony rycerskie	– wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców; – wymienia zakony rycerskie	– wymienia przyczyny wypraw krzyżowych	– rozumie wpływ wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego; – wskazuje skutki wypraw krzyżowych	– rozumie przyczyny zakończenia krucjat	III. 4)

<p>30. Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Społeczeństwo w średniowiecznej Europie.</p> <p>2. Konflikty średniowiecznego świata.</p>	<p>– opisuje życie chłopą, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu</p>	<p>– wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać</p>	<p>– dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi</p>	<p>– wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie</p>	<p>– rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy</p>	<p>III. 3) 4), IV. 1) 2) 3) 4)</p>
<p>Sprawdzian 5. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy</p>						
<p>Dział VI. Polska pierwszych Piastów</p>						
<p>31. Narodziny państwa polskiego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski.</p> <p>2. Podboje Mieszka I.</p>	<p>– wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest</p>	<p>– wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o</p>	<p>– wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka</p>	<p>– wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa</p>	<p>– analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski</p>	<p>V. 1) 2)</p>

<p>3. Przyjęcie chrztu.</p> <p>4. Budowa państwa przez Mieszka I.</p>		<p>przyjęciu chrztu</p>				
<p>32. Panowanie Bolesława Chrobrego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Misja biskupa Wojciecha.</p> <p>2. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie.</p> <p>3. Zjazd gnieźnieński.</p> <p>4. Wojny Bolesława Chrobrego.</p> <p>5. Koronacja Bolesława Chrobrego.</p>	<p>– wie, kto był następcą Mieszka I;</p> <p>– wie, kim był św. Wojciech;</p> <p>– wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie</p>	<p>– wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim;</p> <p>– opowiada o misji biskupa Wojciecha;</p> <p>– wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen</p>	<p>– wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego</p>	<p>– rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich</p>	<p>– rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie</p>	<p>V. 3)</p>
<p>33. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Rządy Mieszka II.</p> <p>2. Kryzys monarchii.</p> <p>3. Kazimierz</p>	<p>– wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce;</p> <p>– wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel</p>	<p>– wymienia problemy Polski w I połowie XI w.</p>	<p>– wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.;</p> <p>– wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych</p>	<p>– rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego</p>	<p>– wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława</p>	<p>V. 3) 4)</p>

<p>Odnawiciel i jego działania.</p> <p>4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław.</p>			<p>władców</p>			
<p>34. Panowanie Bolesława Krzywoustego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Władysław Herman i jego rządy.</p> <p>2. Bolesław Krzywousty i konflikt ze Zbigniewem.</p> <p>3. Rządy Bolesława Krzywoustego.</p> <p>4. Testament Bolesława Krzywoustego i jego konsekwencje.</p> <p>5.</p>	<p>– wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice;</p> <p>– wskazuje na mapie Polskę w XII w.</p>	<p>– wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego;</p> <p>– wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa</p>	<p>– wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy;</p> <p>– omawia działania Bolesława Krzywoustego</p>	<p>– wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego;</p> <p>– rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem</p>	<p>– analizuje znaczenie podboju Pomorza</p>	<p>V. 5)</p>
<p>35. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów</p> <p>Zagadnienia</p>	<p>– wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej;</p> <p>– wie, jakie były</p>	<p>– opisuje życie na wsi, w mieście</p>	<p>– wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami</p>	<p>– dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego</p>	<p>– rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych</p>	<p>V. 6)</p>

<p>1. Życie na wsi i w mieście.</p> <p>2. Powinności – daniny i posługi.</p> <p>3. Wojowie.</p> <p>4. Duchowieństwo.</p>	<p>zajęcia wojów;</p> <p>– zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo</p>				<p>dla funkcjonowania państwa</p>	
<p>36. Lekcja powtórzeniowa.</p> <p>Polska pierwszych Piastów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie państwa polskiego.</p> <p>2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim.</p>	<p>– wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów;</p> <p>– wymienia władców z dynastii Piastów;</p> <p>– wie, co się wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r</p>	<p>– omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów</p>	<p>– wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia</p>	<p>– rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji</p>	<p>– rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce</p>	<p>V. 1) 2) 3) 4) 5) 6)</p>
<p>Sprawdzian 6.</p> <p>Polska pierwszych Piastów</p>						
<p>Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona</p>						
<p>37. Rozbicie dzielnicowe</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Polska dzielnicowa.</p>	<p>– wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice;</p> <p>– rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie</p>	<p>– zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego;</p> <p>– wie, z kim walczyli Polacy w</p>	<p>– wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego;</p>	<p>– wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami;</p> <p>– omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do</p>	<p>– wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach</p>	<p>VI. 1) 2) 3)</p>

<p>2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej.</p> <p>3. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski.</p> <p>4. Najazd Mongołów.</p>		<p>okresie rozbitcia dzielnicowego, i zna efekty tych walk</p>	<p>– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego</p>	<p>Polski</p>		
<p>38. Społeczeństwo i gospodarka Polski dzielnicowej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wieś w średniowieczu.</p> <p>2. Kolonizacja na prawie niemieckim.</p> <p>3. Powstanie stanów.</p>	<p>– wymienia stany w społeczeństwie polskim;</p> <p>– wie, na czym polegała kolonizacja;</p> <p>– zna pojęcie trójpolówka</p>	<p>– opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim;</p> <p>– wymienia zajęcia różnych stanów</p>	<p>– rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi</p>	<p>– analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego;</p> <p>– wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście</p>	<p>– rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce</p>	<p>VI. 4)</p>
<p>39. Odbudowa Królestwa Polskiego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Zwoleńnicy zjednoczenia.</p> <p>2. Przemysł II królem Polski.</p> <p>3. Koronacja Wacława II na króla polskiego.</p> <p>4. Zjednoczenie</p>	<p>– wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie;</p> <p>– wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków</p>	<p>– wymienia kolejnych władców Polski;</p> <p>– wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie;</p> <p>– wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbitcia dzielnicowego</p>	<p>– wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich,</p> <p>– rozumie znaczenie utraty Pomorza;</p> <p>– opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem</p>	<p>– wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich</p>	<p>– rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego o Polski</p>	<p>VI. 2) 5)</p>

<p>ziem polskich przez Władysława Łokietka.</p> <p>5. Konflikt Polski z Krzyżakami</p> <p>6.</p>						
<p>40. Polska Kazimierza Wielkiego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Problemy Polski po przejęciu władzy przez Kazimierza Wielkiego.</p> <p>2. Pokój z Czechami i Krzyżakami.</p> <p>3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki, obronności, prawodawstwa.</p> <p>4. Utworzenie Akademii Krakowskiej.</p>	<p>– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów;</p> <p>– rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”</p>	<p>– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach;</p> <p>– wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska</p>	<p>– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej;</p> <p>– omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami</p>	<p>– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski</p>		VII. 1) 2)
<p>41. Polska w unii z Węgrami i Litwą</p>	<p>– wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.;</p>	<p>– opowiada o zawarciu unii Polski</p>	<p>– rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z</p>	<p>– rozumie znaczenie przywileju koszyckiego</p>	<p>– analizuje zmiany zachodzące w państwie</p>	VII. 3) 4) 5) 6)

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Unia z Węgrami. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim. Unia personalna z Litwą. Wielka wojna z zakonem. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku 	<ul style="list-style-type: none"> z Węgrami i Litwą; opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r. 	<ul style="list-style-type: none"> Litwą; wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 		<p>polskim pod wpływem unii</p>	
<p>42. Jagiellonowie w Europie Środkowej</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Druga unia Polski i Węgier. Wojna trzynastoletnia. Jagiellonowie w Czechach i na Węgrzech. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk; wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wojnie trzynastoletniej; wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów; zna cele i efekty działania Związku Pruskiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów 	<p>VII. 5) 6)</p>
<p>43. Monarchia stanowa w Polsce</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; rozumie pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; wie, na czym 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; opowiada o kształtowaniu się 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice 	<p>VII. 7)</p>

<p>monarchii stanowych.</p> <p>2. Monarchia stanowa w Polsce.</p> <p>3. Powstanie szlachty.</p> <p>4. Przywileje szlacheckie.</p> <p>5. Działalność sejmu.</p>	szlachta	polegała monarchia stanowa	monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów	konsekwencje; – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie	między monarchią stanową a patrymonialną	
<p>44. Lekcja powtórzeniowa. Polska zjednoczona i dzielnicowa</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Zjednoczenie państwa polskiego.</p> <p>2. Jagiellonowie na tronie polskim.</p> <p>3. Unie Polski.</p>	<p>– wie, kiedy Polska została zjednoczona;</p> <p>– wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk</p>	<p>– wskazuje Polskę na mapie;</p> <p>– wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne</p>	– rozumie znaczenie zawierania unii i zjednoczenia Polski	– wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów	– rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów	VI. 1) 2) 3) 4) 5), VII. 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7)
<p>Sprawdzian 7. Polska zjednoczona i dzielnicowa</p>						

Plan
wynik
owy.
Klasa

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
--	---------------------------------------	---	---	---	---	--	--

CZĘŚĆ I. EPOKA ODRODZENIA

<p>1. Powrót do kultury starożytności</p> <p>1. Czym było odrodzenie. 2. Piękno włoskich miast. 3. <i>Człowiekiem jestem...</i> 4. Michał Anioł. 5. Leonardo da Vinci. 6. Skromny drukarz z Moguncji. 7. „Walczyć z wiatrakami...”.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • epoka nowożytna • renesans / odrodzenie jako zainteresowanie sztuką i kulturą starożytną • humanista – wzór człowieka renesansu • rozwój miast w epoce odrodzenia na przykładzie miast włoskich • mecenas – opiekun artystów • Mikołaj Kopernik jako przykład człowieka renesansu • Leonardo da Vinci i Michał Anioł oraz ich dzieła • wynalazek druku 	<p><u>Zagadnienia</u> <u>spoza PP</u></p> <p><u>16. Mikołaj Kopernik i jego odkrycie.</u></p> <p>Uczeń: 1) opowiada o życiu Mikołaja Kopernika, używając pojęć: <i>uczony, astronom, odkrycie naukowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd budowli renesansowej • wskazuje na osi czasu XV i XVI w. • wskazuje na mapie Europy Włochy i przy pomocy nauczyciela wskazuje miasta włoskie: Rzym, Florencję, Wenecję, Bolonię, Mediolan • wymienia co najmniej jednego twórcę odrodzenia • wymienia Mikołaja Kopernika, jako przykład człowieka renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>nowożytność, humanista, odrodzenie, mecenas</i> • wymienia wybitnych przedstawicieli epoki odrodzenia – Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Jana Gutenberga • na podstawie ilustracji wskazuje nawiązania do starożytności w sztuce odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia twierdzenie, że Włochy były kolebką renesansu • krótko omawia znaczenie rozwoju gospodarczego miast włoskich dla rozwoju kultury i sztuki w okresie odrodzenia • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła i Leonarda da Vinci • wie, jaka była pierwsza drukowana książka 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji porównuje architekturę średniowiecza i odrodzenia • omawia, w jaki sposób doszło do wynalezienia druku i jakie to miało znaczenie • wyjaśnia powiedzenia: „walczyć z wiatrakami” i „nic, co ludzkie, nie jest mi obce” oraz podaje ich genezę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia samodzielnie zebrane informacje na temat twórców renesansu
--	---	--	---	--	--	---	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na pytanie, dlaczego wynalazek druku był tak ważny dla ludzkości 				
<p>2. Wielcy żeglarze i odkrywcy</p> <p>1. Afryka, Azja, Europa i ogromny ocean. 2. Karawela, kompas, astrolabium i wszystko, co pomagało żeglarzom. 3. Odważni, ciekawi przygód – Henryk Żeglarz i Bartolomeu Diaz. 4. Wielka wyprawa Krzysztofa Kolumba. 5. Którędy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyobrażenie ludzi średniowiecza o świecie • wynalazki ułatwiające żeglugę – karawela, kompas, astrolabium • poszukiwanie drogi morskiej do Indii – Henryk Żeglarz i Bartolomeu Diaz • wyprawa Krzysztofa Kolumba i odkrycie nowego lądu • wyprawa Vasco da Gamy • Ferdynand 	<p><u>15. Odkrycie Nowego Świata.</u> Uczeń: 1) umieszcza Krzysztofa Kolumba i jego pierwszą odkrywczą wyprawę w czasie i w przestrzeni; 2) opisuje odkrycie Krzysztofa Kolumba, używając pojęć: <i>karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna</i>; 3) wymienia następstwa wypraw odkrywczych dla Europy i dla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Amerykę Północną i Południową oraz Indie • wie, kim był Krzysztof Kolumb i czego dokonał • poprawnie określa wiek, w którym Krzysztof Kolumb odkrył Amerykę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska słynnych podróżników i żeglarzy: Krzysztofa Kolumba, Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana • wyjaśnia, jakiego lądu szukał Krzysztof Kolumb, wyruszając w swoją podróż • wymienia wynalazki, które ułatwiły 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie trasy wypraw wielkich podróżników: Krzysztofa Kolumba, Bartolomeu Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana • wymienia towary, jakie sprowadzano do Europy z Indii • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>karawela, astrolabium, busola, kompas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wyobrażenie o świecie ludzi w średniowieczu i w epoce nowożytnej • omawia znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana • wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat odkryć geograficznych w XV i XVI w. oraz w czasach późniejszych

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>do Indii – wyprawa Vasco da Gamy. 6. „Victoria” dookoła świata.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa <p>historyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • karty pracy 	<p>Magellan – pierwsza podróż dookoła świata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stary i Nowy Świat 	<p>Ameryki.</p>		<p>żeglugę i przyczyniły się do wielkich odkryć geograficznych: astrolabium, karawela, kompas</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kontynenty, które określano mianem Starego i Nowego Świata • wie, kto stał na czele pierwszej wyprawy dookoła świata 			
<p>3. Skutki wielkich odkryć geograficznych</p> <p>1. Wyprawy konkwistadorów. 2. Kolonizacja nowych terenów. 3. Nieznany świat – Inkowie i Aztekowie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • konkwistadorzy i ich wyprawy • kolonizacja Nowego Świata • Indianie i ich kultura – Aztekowie, Inkowie • wpływ odkryć geograficznych 	<p><u>15. Odkrycie Nowego Świata.</u> Uczeń: 3) wymienia następstwa wypraw odkrywczych dla Europy i dla Ameryki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Amerykę Środkową i Amerykę Południową • rozumie pojęcie <i>kolonizacji</i> • wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>konkwistador</i>, <i>kolonizacja</i> • wie, kim byli Ferdynand Kortez i Montezuma • wymienia co najmniej dwa skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia Azteków i Inków • omawia przebieg wypraw konkwistadoró w • omawia skutki odkryć 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny, które były zamieszkałe przez Azteków i Inków • charakteryzuje skutki odkryć geograficznych z uwzględnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • zastanawia się, czy odkrycia geograficzne miały bezpośredni wpływ na historię Polski

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>4. Co Europejczycy zyskali dzięki wyprawom morskim.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>na życie mieszkańców Europy i obydwu Ameryk</p>		<p>Krzysztof Kolumb nazwał mieszkańców Ameryki Indianami</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli Aztekowie i Inkowie 	<p>odkryć geograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia towary sprowadzane z Ameryki do Europy 	<p>geograficznych dla państw europejskich i ludów zamieszkujących Amerykę prekolumbijską</p>	<p>m zmian demograficznych, ekonomicznych i kulturowych</p>	
<p>4. Dwór Jagiellonów na Wawelu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na dworze Zygmunta. 2. Renesansowy Wawel. 3. W kręgu poetów i uczonych. 4. W trosce o państwo. 5. Następca Zygmunta I. <p><u>Środki</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • panowanie Zygmunta Starego i Zygmunta II Augusta jako czasy złotego wieku Rzeczypospolitej • architektura i sztuka renesansowa w Polsce • rozwój kultury polskiej – Jan Kochanowski, Mikołaj Rej 	<p>18. Dwór Jagiellonów. Uczeń opisuje życie dworskie na Wawelu w okresie panowania Zygmunta, używając pojęć: <i>dwór, komnata, arras.</i></p> <p><u>20. Rzeczpospolita Obojga Narodów.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwóch ostatnich królów z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta • wie, kim była królowa Bona • prawidłowo umieszcza na osi czasu wiek XVI • podaje datę zawarcia unii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>arrasy, arkady, krużganki</i> • wie, dlaczego wiek XVI nazywamy „złotym wiekiem kultury polskiej” • zna daty hołdu pruskiego (1525 r.) i unii lubelskiej (1569 r.) • wie, kim byli Jan 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansowej • krótko charakteryzuje ceremoniał dworski na dworze Jagiellonów • omawia reformy gospodarcze przeprowadzone za panowania ostatnich 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać królowej Bony • wymienia przykłady architektury renesansowej w Polsce • wskazuje na mapie Koronę Królestwa Polskiego, Litwę i Rzeczpospolitą Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje największe dzieła renesansu we Włoszech i w Polsce

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • sukcesy polityczne Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta – przyłączenie Mazowsza, hołd pruski, unia lubelska 	<p>Uczeń:</p> <p>1) wyjaśnia, na czym polegała unia lubelska i wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów.</p>	<p>lubelskiej – 1569 r.</p>	<p>Kochanowski i Mikołaj Kopernik</p>	<p>Jagiellonów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVI w. 	<p>w XVI w.</p>	
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O EPOCE ODRODZENIA</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powrót do kultury starożytności. 2. Wielcy żeglarze i odkrywcy. 3. Skutki wielkich odkryć geograficznych. 4. Dwór Jagiellonów na Wawelu. 	<p>jw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd budowli renesansowej • wskazuje na osi czasu XV i XVI w. • wskazuje na mapie Europy Włochy i przy pomocy nauczyciela wskazuje miasta włoskie – Rzym, Florencję, Wenecję, Bolonię, Mediolan 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>nowożytność</i>, <i>humanista</i>, <i>odrodzenie</i>, <i>mecenas</i> • wymienia wybitnych przedstawicieli epoki odrodzenia – Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Jana Gutenberga • na podstawie ilustracji wskazuje nawiązania do starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia twierdzenie, że Włochy były kolebką renesansu • krótko omawia znaczenie rozwoju gospodarczego miast włoskich dla rozwoju kultury i sztuki w okresie odrodzenia • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła i Leonarda da 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji porównuje architekturę średniowiecza i odrodzenia • omawia, w jaki sposób doszło do wynalezienia druku i jakie to miało znaczenie • wyjaśnia powiedzenia: „walczyć z wiatrakami” i „nic, co ludzkie, nie jest mi obce” 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia samodzielnie zebrane informacje na temat twórców renesansu • samodzielnie przygotowuje wypowiedź na temat odkryć geograficznych w XV i XVI w. oraz w czasach późniejszych • zastanawia się, czy odkrycia geograficzne miały

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej jednego twórcę okresu odrodzenia • wymienia Mikołaja Kopernika, jako przykład człowieka renesansu • odpowiada na pytanie, dlaczego wynalazek druku był tak ważny dla ludzkości • wskazuje na mapie Amerykę Północną i Południową oraz Indie • wie, kim był Krzysztof Kolumb i czego dokonał • poprawnie określa wiek, w którym Krzysztof 	<p>w sztuce odrodzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska słynnych podróżników i żeglarzy: Krzysztofa Kolumba, Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana • wyjaśnia, jakiego lądu szukał Krzysztof Kolumb, wyruszając w swoją podróż • wymienia wynalazki, które ułatwiły żeglugę i przyczyniły się do wielkich odkryć geograficznych: astrolabium, 	<p>Vinci</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jaka była pierwsza drukowana książka • wskazuje na mapie trasy wypraw wielkich podróżników: Krzysztofa Kolumba, Bartolomeu Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana • wymienia towary, jakie sprowadzano do Europy z Indii • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>karawela</i>, <i>astrolabium</i>, <i>busola</i>, <i>kompas</i> • wymienia osiągnięcia Azteków i Inków 	<p>oraz podaje ich genezę</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wyobrażenie o świecie ludzi w średniowieczu i w epoce nowożytnej • omawia znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana • wymienia przyczyny odkryć geograficznych • wskazuje na mapie tereny, które były zamieszkane przez Azteków i Inków • charakteryzuje skutki odkryć geograficznych z uwzględnieniem zmian demograficznych, ekonomicznych 	<p>bezpośredni wpływ na historię Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje największe dzieła renesansu we Włoszech i w Polsce

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>Kolumb odkrył Amerykę</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Amerykę Środkową i Amerykę Południową • rozumie pojęcie <i>kolonizacji</i> • wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb nazwał mieszkańców Ameryki Indianami • wie, kim byli Aztekowie i Inkowie • wymienia dwóch ostatnich królów z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta • wie, kim była królowa Bona 	<p>karawela, kompas</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kontynenty, które określano mianem Starego i Nowego Świata • wie, kto stał na czele pierwszej wyprawy dookoła świata • wyjaśnia pojęcia: <i>konkwistador</i>, <i>kolonizacja</i> • wie, kim byli Ferdynand Korteż i Montezuma • wymienia co najmniej dwa skutki odkryć geograficznych • wymienia towary sprowadzane z Ameryki do Europy • wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg wypraw konkwistadorów w • omawia skutki odkryć geograficznych dla państw europejskich i ludów zamieszkujących Amerykę prekolumbijską • wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansowej • krótko charakteryzuje ceremoniał dworski na dworze Jagiellonów • omawia reformy gospodarcze przeprowadzone za panowania ostatnich Jagiellonów 	<p>i kulturowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać królowej Bony • wymienia przykłady architektury renesansowej w Polsce • wskazuje na mapie Koronę Królestwa Polskiego, Litwę i Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVI w. 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> poprawnie umieszcza na osi czasu wiek XVI podaje datę zawarcia unii lubelskiej (1569 r.) 	terminy: <i>arrasy</i> , <i>arkady</i> , <i>krużganki</i> <ul style="list-style-type: none"> wie, dlaczego wiek XVI nazywamy „złotym wiekiem kultury polskiej” zna daty hołdu pruskiego (1525 r.) i unii lubelskiej (1569 r.) wie, kim byli Jan Kochanowski i Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVI w. 		

CZĘŚĆ II. RZECZPOSPOLITA OBOJGA NARODÓW

5. W Rzeczypospolitej Obojga Narodów 1. Ostatni z rodu. 2. Zgoda, wolność i prawo. 3. Szlachta wybiera króla.	<ul style="list-style-type: none"> postanowienia unii lubelskiej Rzeczpospolita jako państwo Polski i Litwy kim był w Rzeczypospolitej obywatel szlachta 	<u>20. Rzeczpospolita Obojga Narodów.</u> Uczeń: 1) wyjaśnia, na czym polegała unia lubelska i wskazuje	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa, które wchodziły w skład Rzeczypospolitej Obojga Narodów wie, kto w Rzeczypospolitej miał prawo 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kto był pierwszym królem wybranym w Polsce w drodze wolnej elekcji wymienia najważniejsze zasady ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co oznacza, że król rządzi dziedzicznie lub w wyniku elekcji charakteryzuje pierwszego króla wybranego w 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę podczas bezkrólewia odgrywał prymas wyjaśnia, co oznaczały zasady: wolności, zgody i prawa 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, korzystając z internetu oraz źródeł pozapodręcznikowych, przygotowuje wypowiedź na temat królów elekcyjnych
---	--	---	---	--	---	---	---

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>Środki dydaktyczne:</u> podręcznik</p> <ul style="list-style-type: none"> • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<p>i magnaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybór króla – wolna elekcja • Henryk Walezy – pierwszy król polski wybrany podczas wolnej elekcji 	<p>na mapie Rzeczypospolitą Obojga Narodów;</p> <p>2) opisuje, w jaki sposób wybierano króla, używając pojęć: <i>elekcja, pole elekcyjne, koronacja.</i></p>	<p>wyboru króla</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie <i>wolnej elekcji</i> • wyjaśnia pojęcie <i>bezkrólewia</i> 	<p>Rzeczypospolitej Obojga Narodów:</p> <p>wolność, zgoda i prawo</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę pierwszej wolnej elekcji – 1573 r. • wyjaśnia, kto miał prawo wybierać króla 	<p>drodze wolnej elekcji i wyjaśnia, dlaczego potajemnie opuścił Polskę</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg sejmiku elekcyjnego 	<p>w ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady ustroju Rzeczypospolitej zapisane w artykułach henrykowskich 	
<p>6. Kto razem z królem rządził państwem</p> <p>1. Król i szlachta wspólnie rządzili państwem.</p> <p>2. Sejm walny.</p> <p>3. Sejmiki ziemskie.</p> <p>4. Skład sejmiku.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • przywileje szlacheckie • sejm walny jako najważniejszy organ władzy w państwie • sejmiki ziemskie – samorząd szlachecki • posłowie i senatorowie • trzy stany sejmujące – król, senat i izba poselska 	<p><u>19. Polski szlachcic.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>1) charakteryzuje obowiązki szlachcica wobec państwa, używając pojęć: <i>sejm, sejmik, pospolite ruszenie.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia trzy stany sejmujące: króla, senat i izbę poselską • wie, jak wybierani byli posłowie na sejm walny • wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, na czym polegała demokracja szlachecka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: przywileje szlacheckie, pospolite ruszenie, senat, izba poselska, sejmiki ziemskie, nietykalność osobista • wie, czym się różniła magnateria od szlachty średniej i szlachty ubogiej • wyjaśnia, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat praw i obowiązków szlachty • omawia różnicowanie społeczne szlachty na przykładzie magnaterii, szlachty średniej i szlachty ubogiej • wymienia decyzje, jakie podejmowano 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kto przewodniczył obradom senatu, a kto izby poselskiej • wyjaśnia, kto mógł zostać senatorem, a kto posłem na sejm • szczegółowo wymienia uprawnienia sejmiku • wyjaśnia, jakie były kompetencje sejmików ziemskich • omawia 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką ze współczesną demokracją w Polsce

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				w jakim celu były zwoływane sejmiki ziemskie	w czasie trwania sejmu walnego • podaje datę 1493 r. i wyjaśnia, dlaczego rok 1493 uznaje się za początek polskiego parlamentaryzm u	znaczenie uchwalenia konstytucji (prawa) <i>Nihil novi</i>	
<p>7. Gospodarstwo szlacheckie</p> <p>1. Folwark szlachecki. 2. Spław zboża Wisłą do Gdańska. 3. Handel gdański.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • folwark szlachecki i pańszczyzna • transport płodów rolnych do Gdańska • kim byli flisacy • Gdańsk najbogatszym miastem Rzeczypospolitej 	<p><u>19. Polski szlachcic.</u> Uczeń: 2) opisuje działalność gospodarczą polskiej szlachty, używając pojęć: folwark, pańszczyzna, kmiecie, spichlerz, spław rzeczny – Wisłą do Gdańska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>folwarku szlacheckiego</i> • wskazuje na mapie Gdańsk • wymienia co najmniej dwa towary, które spławiano do Gdańska 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd folwarku szlacheckiego • wyjaśnia, na czym polegała pańszczyzna • wymienia towary przywożone do Polski i towary eksportowane z Polski na zachód Europy • wie, kim byli 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Rzeczpospolita w XVI w. była nazywana spichlerzem Europy • wyjaśnia, w jaki sposób szlachta powiększała swoje majątki • wymienia powinności chłopów względem szlachty • wskazuje na mapie szlaki 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo uzasadnia twierdzenie, że XVI w. był „złotym wiekiem” Rzeczypospolitej • wyjaśnia, dlaczego w XVI w. bogaciły się polskie miasta • wymienia główne porty zbożowe i spichlerze na szlaku wiślanym 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację szlachty i chłopów • przedstawia mocne i słabe strony gospodarki Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w.

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				flisacy i czym się zajmowali	splawu zboża w Rzeczypospolitej • omawia znaczenie Wisły dla wymiany towarowej	• na podstawie tekstu źródłowego opisuje handel w Gdańsku – wymienia towary, jakimi handlowano i państwa, z których przybywały statki	
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ.	5. W Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 6. Kto razem z królem rządził państwem. 7. Gospodarstwo szlachecka.	jw.	• wyjaśnia pojęcie <i>folwarku szlacheckiego</i> • wskazuje na mapie Gdańsk • wymienia co najmniej dwa towary, które splawiano Wisłą do Gdańska • wymienia państwa, które wchodziły w skład Rzeczypospolitej Obojga	• wie, kto był pierwszym królem wybranym w Polsce w drodze wolnej elekcji • wymienia najważniejsze zasady ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów: wolność, zgoda i prawo • podaje datę pierwszej wolnej elekcji – 1573 r.	• wyjaśnia, co oznacza, że król rządzi dziedzicznie lub w wyniku elekcji • charakteryzuje pierwszego króla wybranego w drodze wolnej elekcji i wyjaśnia, dlaczego potajemnie opuścił Polskę • opisuje przebieg sejmiku elekcyjnego	• wyjaśnia, jaką rolę podczas bezkrólewia odgrywał prymas • wyjaśnia, co oznaczały zasady wolności, zgody i prawa w ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wymienia zasady ustroju Rzeczypospolitej zapisane w artykułach	• samodzielnie, korzystając z internetu i źródeł pozapodręcznikowych, przygotowuje wypowiedź na temat królów elekcyjnych • porównuje demokrację szlachecką ze współczesną demokracją w Polsce • porównuje sytuację szlachty
<u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna							

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kto w Rzeczypospolitej miał prawo wyboru króla • rozumie <i>pojęcie wolnej elekcji</i> • wyjaśnia <i>pojęcie bezkrólewia</i> • wymienia trzy stany sejmujące: króla, senat i izbę poselską • wie, jak wybierani byli posłowie na sejm walny • wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, na czym polegała demokracja szlachecka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kto miał prawo wybierać króla • wyjaśnia <i>pojęcia: przywileje szlacheckie, pospolite ruszenie, senat, izba poselska, sejmiki ziemskie, nietykalność osobista</i> • wie, czym się różniła magnateria od szlachty średniej i szlachty ubogiej • wyjaśnia, w jakim celu zwoływane były sejmiki ziemskie • na podstawie ilustracji omawia wygląd folwarku szlacheckiego • wyjaśnia, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat praw i obowiązków szlachty • omawia zróżnicowanie społeczne szlachty na przykładzie magnaterii, szlachty średniej i szlachty ubogiej • wymienia decyzje, jakie podejmowano w czasie trwania sejmu walnego • podaje datę 1493 r. i wyjaśnia, dlaczego rok 1493 uznaje się za początek polskiego parlamentaryzmu • wyjaśnia, 	<p>henrykowskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kto przewodniczył obradom senatu, a kto izby poselskiej • wyjaśnia, kto mógł zostać senatorem, a kto posłem na sejm • szczegółowo wymienia uprawnienia sejmu • wyjaśnia, jakie były kompetencje sejmików ziemskich • omawia znaczenie uchwalenia konstytucji (prawa) <i>Nihil novi</i> • szczegółowo uzasadnia twierdzenie, że XVI w. był „złotym wiekiem” Rzeczypospolitej 	<p>i chłopów</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia mocne i słabe strony gospodarki Rzeczypospolitej w XVI w.

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				<p>na czym polegała pańszczyzna</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia towary przywożone do Polski i towary eksportowane z Polski na zachód Europy wie, kim byli flisacy oraz czym się zajmowali 	<p>dlatego Rzeczpospolita w XVI w. była nazywana spichlerzem Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób szlachta powiększała swoje majątki wymienia powinności chłopów względem szlachty wskazuje na mapie szlaki spławu zboża w Rzeczypospolitej omawia znaczenie Wisły dla wymiany towarowej 	<p>ej</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w XVI w. bogaciły się polskie miasta wymienia główne porty zbożowe i spichlerze na szlaku wiślanym na podstawie tekstu źródłowego opisuje handel w Gdańsku – wymienia towary, jakimi handlowano, i państwa, z których przybywały statki 	
CZEŚĆ III. RZECZPOSPOLITA XVII WIEKU							
8. Wojny ze Szwedami 1. Wojny	<ul style="list-style-type: none"> panowanie dynastii Wazów i wojny ze Szwecją 	21. <u>Rzeczpospolita w XVII w.</u> Uczeń:	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Szwecję, Wielkie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojen polsko- 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sylwetkę hetmana Jana Karola 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia szczegółowo, dlaczego najazd Szwedów 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, na podstawie informacji dostępnych

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>Zygmunta III Wazy. 2. Jan Karol Chodkiewicz – zwycięzca spod Kircholmu. 3. Wojska szwedzkie wkraczają do Rzeczypospolitej . 4. Obrona kraju.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • bitwa pod Kircholmem – zwycięstwo pod wodzą Jana Karola Chodkiewicza • potop szwedzki 1655 r. – obrona Jasnej Góry • wojna podjazdowa Stefana Czarnieckiego i zwycięstwo pod Warką • skutki najazdu szwedzkiego 	<p>1) sytuuje w czasie i omawia wydarzenia potopu szwedzkiego, z uwzględnieniem obrony Częstochowy i postaci Stefana Czarnieckiego.</p>	<p>Księstwo Litewskie, Koronę Królestwa Polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwóch królów polskich z dynastii Wazów • wie, kto dowodził wojskami polskimi pod Kircholmem • podaje datę rozpoczęcia potopu szwedzkiego • wyjaśnia termin <i>hetman</i> 	<p>szwedzkich w XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Inflanty i wyjaśnia, dlaczego były ważnym obszarem dla Rzeczypospolitej i dla Szwecji • na podstawie ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie husarii • wymienia terytoria, o które toczyły się wojny ze Szwecją • wie, kim byli: Stefan Czarniecki, Jan Karol Chodkiewicz, Augustyn Kordecki 	<p>Chodkiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia przebieg walk w czasie potopu szwedzkiego • wyjaśnia pojęcie <i>wojny podjazdowej</i> • wie, w jaki sposób Zygmunt III Waza był spokrewniony z Jagiellonami 	<p>na Polskę został nazwany potopem</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia postawę królów Zygmunta III i Jana Kazimierza w czasie wojen ze Szwecją • na podstawie ilustracji w podręczniku i wiadomości z lekcji porównuje uzbrojenie i sposób walki armii szwedzkiej i armii polskiej 	<p>w internecie oraz innych pozapodręcznikowych źródłach wiedzy, przygotowuje wypowiedź o polskich dziełach sztuki znajdujących się od czasów potopu na terenie Szwecji</p>
<p>9. Walki z Kozakami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kim byli Kozacy • Dzikie Pola 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli Kozacy • na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z mapy miejsca bitew powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia genezę rejestru kozackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>1. Kozacy z Zaporozża. 2. Życie na Sicz. 3. Czym był rejestr kozacki. 4. Zwycięstwa i klęski – wojny z Kozakami.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>i Zaporozże</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sicz i atamani kozacy • rejestr kozacki oraz wojny z Tatarami i Turkami • bunty kozackie • powstanie Bohdana Chmielnickiego – wojna na Ukrainie 	<p><u>II. Analiza i interpretacja historyczna.</u></p> <p><u>III. Tworzenie narracji historycznej.</u></p>	<p>ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie Kozaków</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę i przywódcę największego kozackiego powstania przeciwko Rzeczypospolitej • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Kozaków 	<p>Chmielnickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd kozackiego taboru i jego użycie w czasie wojny • charakteryzuje postać Bohdana Chmielnickiego • wyjaśnia pojęcia i terminy: Tatarzy, Sicz, ataman, rejestr kozacki • wymienia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego 	<p>powstania Chmielnickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najdalszy zasięg powstania Chmielnickiego i wymienia najważniejsze bitwy • omawia życie codzienne Kozaków i wyjaśnia, dlaczego korzystne było dla nich znalezienie się w rejestrze kozackim • porównuje sposób prowadzenia wojny przez wojska kozackie i przez regularne oddziały Rzeczypospolitej 	<p>i podaje przykłady wojen, w których królowie polscy korzystali z wojska kozackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia politykę Rzeczypospolitej wobec Kozaków po stłumieniu powstań kozackich 	<p>na temat: <i>W jaki sposób powstanie Chmielnickiego zostało przedstawione w powieści <i>Ogniem i mieczem</i> Henryka Sienkiewicza?</i></p>
10. Wyprawa	• wojny	<u>21.</u>	• podaje datę	• wyjaśnia	• wymienia	• wyjaśnia,	• wyjaśnia,

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>wiedeńska Jana III Sobieskiego</p> <p>1. W obronie przed tureckim najazdem. 2. Polska husaria w obronie Europy. 3. Pokój i skutki wojen.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>z Turcją, obrona Chocimia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jan III Sobieski królem Polski • bitwa pod Wiedniem • skutki wojen polsko-tureckich 	<p><u>Rzeczpospolita w XVII w.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>2) sytuje w czasie i opisuje wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, używając pojęć: <i>oblężenie, odsiecz, sultan, husaria.</i></p>	<p>odsieczy wiedeńskiej – 1683 r. i określa, który to jest wiek i która jego połowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli Jan III Sobieski i Kara Mustafa • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano Lwem Lechistanu • wie, gdzie znajdowała się siedziba Jana III Sobieskiego 	<p>pojęcia i terminy: <i>odsiecz, sultan, oblężenie, husaria</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Chocim i Kamieniec Podolski • na podstawie planu bitwy pod Wiedniem wymienia wojska, które brały udział w bitwie • krótko wyjaśnia skutki bitwy pod Wiedniem 	<p>hetmanów: Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza jako słynnych dowódców walczących z Turkami</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia pokoju w Karłowicach i podaje jego datę (1699 r.) • opowiada, w jakich okolicznościach Jan III Sobieski został wybrany na króla Polski • wymienia przyczyny i skutki odsieczy wiedeńskiej • na podstawie ilustracji omawia wygląd pałacu w Wilanowie 	<p>jakie znaczenie miał w czasie odsieczy wiedeńskiej atak polskiej husarii</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ, jaki na sytuację w Rzeczypospolitej miały wojny prowadzone przez wojska polsko-litewskie w XVII w. 	<p>dlaczego o Janie III Sobieskim mówimy, że obronił przed Turkami Europę i chrześcijaństwo</p>
POWTÓRZENI	8. Wojny	jw.	• wskazuje	• wymienia	• charakteryzuje	• wyjaśnia	• samodzielnie,

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>E MTERIAŁU I SPRAWDZIA N WIADOMOŚCI – O WOJNACH RZECZYPOSPO LITEJ W XVII WIEKU</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna 	<p>ze Szwedami. 9. Walki z Kozakami. 10. Wyprawa wiedeńska Jana III Sobieskiego.</p>		<p>na mapie Szwecję, Wielkie Księstwo Litewskie, Koronę Królestwa Polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwóch królów polskich z dynastii Wazów • wie, kto dowodził wojskami polskimi pod Kircholmem • podaje datę rozpoczęcia potopu szwedzkiego • wyjaśnia termin hetman • wie, kim byli Kozacy • na podstawie ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie Kozaków 	<p>przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich w XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Inflanty i wyjaśnia, dlaczego były ważnym obszarem dla Rzeczypospolitej i dla Szwecji • na podstawie ilustracji omawia wygląd i uzbrojenie husarii • wymienia terytoria, o które toczyły się wojny ze Szwecją • wie, kim byli Stefan Czarniecki, Jan Karol Chodkiewicz, Augustyn Kordecki • odczytuje 	<p>sylwetkę hetmana Jana Karola Chodkiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy omawia przebieg walk w czasie potopu szwedzkiego • wyjaśnia pojęcie <i>wojny podjazdowej</i> • wie, w jaki sposób Zygmunt III Waza był spokrewniony z Jagiellonami • wymienia przyczyny i skutki powstania Chmielnickiego • wskazuje na mapie najdalszy zasięg powstania Chmielnickiego i wymienia najważniejsze bitwy • omawia życie 	<p>szczegółowo, dlaczego najazd Szwedów na Polskę został nazwany potopem</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia postawę królów Zygmunta III i Jana Kazimierza w czasie wojen ze Szwecją • na podstawie ilustracji w podręczniku i wiadomości z lekcji porównuje uzbrojenie i sposób walki armii szwedzkiej i armii polskiej • omawia genezę rejestru kozackiego i podaje przykłady wojen, w których królowie polscy 	<p>na podstawie informacji dostępnych w internecie i innych pozapodręcznikowych źródłach wiedzy przygotowuje wypowiedź o polskich dziełach sztuki znajdujących się od czasów potopu na terenie Szwecji</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat: <i>W jaki sposób powstanie Chmielnickiego zostało przedstawione w powieści Ogniem i mieczem Henryka Sienkiewicza?</i> • wyjaśnia,

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę i przywódcę największego kozackiego powstania przeciwko Rzeczypospolitej • wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Kozaków • podaje datę odsieczy wiedeńskiej – 1683 r. i określa, który to jest wiek i która jego połowa • wie, kim byli Jan III Sobieski i Kara Mustafa • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano Lwem Lechistanu • wie, gdzie znajdowała się siedziba Jana III 	<p>z mapy miejsca bitew powstania Chmielnickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd kozackiego taboru i jego użycie w czasie wojny • charakteryzuje postać Bohdana Chmielnickiego • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>Tatarzy, Sicz, ataman, rejestr kozacki</i> • wymienia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>odsiecz, sultan, oblężenie, husaria</i> • wskazuje na mapie 	<p>codzienne Kozaków i wyjaśnia, dlaczego korzystne dla nich było znalezienie się w rejestrze kozackim</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób prowadzenia wojny przez wojska kozackie i przez regularne oddziały Rzeczypospolitej • wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza jako słynnych dowódców walczących z Turkami • wymienia postanowienia pokoju 	<p>korzystali z wojska kozackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia politykę Rzeczypospolitej wobec Kozaków po stłumieniu powstań kozackich • wyjaśnia, jakie znaczenie miał w czasie odsieczy wiedeńskiej atak polskiej husarii • omawia wpływ, jaki na sytuację w Rzeczypospolitej miały wojny prowadzone przez wojska polsko-litewskie w XVII w. 	<p>dlaczego o Janie III Sobieskim mówimy, że obronił przed Turkami Europę i chrześcijaństwo</p>

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			Sobieskiego	Chocim i Kamieniec Podolski • na podstawie planu bitwy pod Wiedniem wymienia wojska, jakie brały udział w bitwie • krótko wyjaśnia skutki bitwy pod Wiedniem	w Karłowicach i podaje jego datę (1699 r.) • opowiada, w jakich okolicznościach Jan III Sobieski został wybrany na króla Polski • wymienia przyczyny i skutki odsieczy wiedeńskiej • na podstawie ilustracji omawia wygląd pałacu w Wilanowie		

CZEŚĆ IV. UPADEK RZECZYPOSPOLITEJ I WALKA O NIEPODLEGŁOŚĆ

11. Rzeczpospolita w czasach Stanisława Augusta Poniatowskiego 1. Ostatni władca Rzeczypospolitej .	<ul style="list-style-type: none"> • powołanie Komisji Edukacji Narodowej • reformy gospodarcze króla Stanisława Augusta • Sejm Wielki 	<u>22. Upadek I Rzeczypospolitej.</u> Uczeń: 1) podaje przykłady naprawy państwa polskiego za panowania	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski • podaje datę uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i> (1791 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były Komisja Edukacji Narodowej i Szkoła Rycerska • posługuje się pojęciami: <i>manufaktura</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia <i>Konstytucji 3 maja</i> w zakresie zmiany ustroju Rzeczypospolitej • wyjaśnia, dlaczego Rosja 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów przed uchwaleniem <i>Konstytucji 3 maja</i> i po jej wprowadzeniu • omawia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego dzień 3 maja jest w Polsce świętem państwowym
---	---	--	---	--	---	---	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>2. Przeciwno królowi. 3. Sejm Wielki. Rok 1791 – <i>Konstytucja 3 maja</i>.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<p>i uchwalenie <i>Konstytucji 3 maja</i></p>	<p>Stanisława Augusta Poniatowskiego , z uwzględnieniem <i>Konstytucji 3 maja</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje co najmniej dwa przykłady reform wprowadzonych w Rzeczypospolitej przez Stanisława Augusta Poniatowskiego 	<p><i>liberum veto</i>, <i>dziedziczenie tronu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia wygląd pola elekcyjnego w czasie wyboru króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski • wie, kim była caryca Katarzyna II i dlaczego była zainteresowana utrzymaniem chaosu w Rzeczypospolitej 	<p>była przeciwna wprowadzeniu reform w Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego część szlachty była przeciwna wprowadzeniu <i>Konstytucji 3 maja</i> 	<p>na czym polegała złota wolność szlachty w Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany, jakie wprowadzała <i>Konstytucja 3 maja</i> w sytuacji prawnej mieszczan i chłopów 	
<p>12. Upadek Rzeczypospolitej</p> <p>1. W obronie „złotej wolności”. 2. Konfederacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • demokracja szlachecka a ustrój absolutystyczny Rosji, Austrii i Prus • konfederacja barska 	<p><u>22. Upadek I Rzeczypospolitej.</u> Uczeń: 2) omawia i sytuuje w czasie wydarzenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty trzech rozbiorów Polski – 1772, 1793, 1795 • wymienia państwa biorące udział 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: <i>konfederacja</i>, <i>rokosz</i>, <i>rozbiory</i>, <i>kosynierzy</i> • wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich okolicznościach został ustanowiony order <i>Virtuti Militari</i> i kto jako pierwszy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolitej oraz ustrój Rosji, Austrii i Prus • wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego , wskazując mocne i słabe strony

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>i rokosze. 3. Droga do katastrofy. 4. Obrona ojczyzny i upadek państwa.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>i I rozbiór Polski – 1772 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i> i II rozbiór Polski – 1793 r. • powstanie kościuszkowski e i III rozbiór Polski – 1795 r. 	<p>powstania kościuszkowski ego, używając pojęć: <i>naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy</i>; 3) wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru.</p>	<p>w rozbiorach Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę wybuchu powstania kościuszkowski ego 	<p>upadku powstania kościuszkowski ego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie <i>Rozbiory Rzeczypospolitej</i> tereny zajęte przez państwa zaborcze w wyniku I, II i III rozbioru • na podstawie ilustracji omawia uzbrojenie kosynierów i żołnierzy rosyjskich • wie, kim byli Tadeusz Rejtan, książę Józef Poniatowski, Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński 	<p>został nim odznaczony</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu wojny w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i> • omawia i sytuuje w czasie wydarzenia powstania kościuszkowski ego, używając pojęć: <i>naczelnik, powstanie, kosynierzy</i> • wymienia przyczyny upadku powstania kościuszkowski ego 	<p>wybuchu, przebieg i skutki powstania kościuszkowski ego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności wybuchu konfederacji barskiej • na podstawie obrazu Jana Matejki <i>Rejtan</i> opowiada o okolicznościach I rozbioru Polski 	<p>Rzeczypospolit ej, przedstawia długofalowe skutki reform gospodarczych, kulturalnych i politycznych</p>
<p>13. U boku Napoleona</p> <p>1. Utrata państwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie Legionów Polskich we Włoszech 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postać generała Jana Henryka Dąbrowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia działania podjęte przez zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny, z których zostało utworzone 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności powstania Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek Polaków do Napoleona

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>i nadziei. 2. Nadzieja w Napoleonie. 3. <i>Z ziemi włoskiej do Polski...</i> – Legiony Polskie we Włoszech. 4. <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>. 5. Księstwo Warszawskie, czyli „małe państwo wielkich nadziei”. 6. Dalsze losy Księstwa.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> • Księstwo Warszawskie – namiastka państwa polskiego • klęska Napoleona i utworzenie Królestwa Polskiego 		<p>jako twórcy Legionów Polskich we Włoszech</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o okolicznościach powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> • wie, kim byli Napoleon Bonaparte, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski 	<p>wobec ludności polskiej po III rozbiore</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwo, w którym utworzone zostały Legiony Polskie • podaje datę utworzenia Legionów (1797 r.) • wymienia przyczyny utworzenia przez Napoleona Księstwa Warszawskiego 	<p>Księstwo Warszawskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był <i>Kodeks Napoleona</i> • opowiada, w jakich okolicznościach zostało zlikwidowane Księstwo Warszawskie 	<p>Polskich we Włoszech i utworzenia Księstwa Warszawskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego armia napoleońska poniosła klęskę w Rosji w 1812 r. • omawia ustrój Księstwa Warszawskiego • wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć 	<p>i Napoleona do Polaków</p>
<p>14. Powstań, Polsko, skrusz kajdany – powstanie listopadowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • życie codzienne w Królestwie Polskim • wybuch 	<p><u>23. Formy walki o niepodległość</u></p> <p>Uczeń:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę wybuchu powstania listopadowego – 29 listopada 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg powstania listopadowego • ocenia, czy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje powstania listopadowe i kościuszkowskie, wskazuje

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>1. Królestwo Polskie.</p> <p>2. „Na Belweder!” – 29 listopada 1830 roku.</p> <p>3. Bitwy powstania listopadowego.</p> <p>4. Upadek powstania.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>powstania listopadowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna polsko-rosyjska • klęska powstania listopadowego • Wielka Emigracja 	<p>1) umiejscawia w czasie powstanie listopadowe;</p> <p>2) wymienia cele walki powstańców oraz przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranej powstaniu listopadowym.</p>	<p>1830 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli: Piotr Wysocki, Józef Sowiński • wymienia co najmniej dwa przykłady prześladowania Polaków po upadku powstania listopadowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>Arsenal</i>, <i>Belweder</i>, <i>Syberia</i>, <i>Cytadela</i> • wie, kim był wielki książę Konstanty 	<p>powstania listopadowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny upadku powstania listopadowego • charakteryzuje postawę obrońców Warszawy – Juliusza Ordona i Józefa Sowińskiego 	<p>Polacy mieli szansę na pokonanie Rosjan w czasie powstania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dowódcę wojsk rosyjskich, który zdobył Warszawę i doprowadził do upadku powstania 	<p>podobieństwa i różnice</p>
<p>15. Zawiedzione nadzieje – powstanie styczniowe</p> <p>1. Branka i wybuch powstania.</p> <p>2. Działania przywódców i walki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nastroje niepodległościowe w Królestwie Polskim i represje rosyjskie • branka i wybuch powstania styczniowego 	<p>23. Formy walki o niepodległość.</p> <p>Uczeń:</p> <p>1) umiejscawia w czasie powstanie styczniowe;</p> <p>2) wymienia cele walki powstańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia datę roczną wybuchu powstania styczniowego, określa wiek i jego połowę • wie, kim był Romuald Traugutt • charakteryzuje sposób walki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>branka</i>, <i>koszary</i>, <i>katorga</i> • wyjaśnia, dlaczego pobór do wojska rosyjskiego przyspieszył 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związek pomiędzy manifestacjami patriotycznymi a wybuchem powstania styczniowego • wymienia zakres działań utworzonego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwóch przywódców powstania styczniowego • omawia przyczyny, przebieg i skutki powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, na podstawie informacji z internetu i innych źródeł pozapodręcznikowych, formułuje wypowiedź na temat przywódców

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>powstańcze. 3. Dlaczego powstanie upadło?</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • walki powstańcze – oddziały partyzanckie • Romuald Traugutt – ostatni przywódca powstania • przyczyny upadku powstania 	<p>oraz przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po powstaniu styczniowym.</p>	<p>prowadzony przez oddziały partyzanckie</p>	<p>decyzję o wybuchu powstania</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji charakteryzuje wygląd i uzbrojenie kosynierów • na podstawie ilustracji omawia wygląd Cytadeli warszawskiej • podaje co najmniej jedną przyczynę upadku powstania styczniowego • oblicza czas, jaki upłynął od upadku powstania listopadowego do wybuchu powstania styczniowego 	<p>przez powstańców Rządu Narodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał terror władz carskich wobec ludności polskiej w 1863 r. • wyjaśnia funkcję, jaką pełniła w czasie zaborów Cytadela warszawska • na podstawie mapy wymienia tereny, na których toczyły się walki powstańcze 	<p>styczniowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia represje stosowane przez Rosjan wobec uczestników powstania styczniowego 	<p>powstania styczniowego</p>
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU</p>	<p>11. Rzeczpospolita w czasach</p>	<p>jw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia Stanisława Augusta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były Komisja 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia <i>Konstytucji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolit 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego dzień 3 maja jest

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>I SPRAWDZIA N WIADOMOŚCI – O UPADKU RZECZYPOSPOLITEJ I POWSTANIA CH NARODOWYCH</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna 	<p>Stanisława Augusta Poniatowskiego .</p> <p>12. Upadek Rzeczypospolitej.</p> <p>13. U boku Napoleona.</p> <p>14. <i>Powstań, Polsko, skrusz kajdany</i> – powstanie listopadowe.</p> <p>15. Zawiedzione nadzieje – powstanie styczniowe.</p>		<p>Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i> (1791 r.) • podaje co najmniej dwa przykłady reform wprowadzonych w Rzeczypospolitej przez Stanisława Augusta Poniatowskiego • podaje daty trzech rozbiorów Polski – 1772, 1793, 1795 • wymienia państwa biorące udział w rozbiorach Polski • podaje datę wybuchu powstania kościuszkowski 	<p>Edukacji Narodowej i Szkoła Rycerska</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: <i>manufaktura, liberum veto, dziedziczenie tronu</i> • na podstawie ilustracji omawia wygląd pola elekcyjnego w czasie wyboru króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski • wie, kim była caryca Katarzyna II i dlaczego była zainteresowana utrzymaniem chaosu w Rzeczypospolitej • posługuje się pojęciami 	<p><i>3 maja</i> w zakresie zmiany ustroju Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Rosja była przeciwna wprowadzeniu reform w Rzeczypospolitej • wyjaśnia, dlaczego część szlachty była przeciwna wprowadzeniu <i>Konstytucji 3 maja</i> • wyjaśnia, w jakich okolicznościach został ustanowiony order <i>Virtuti Militari</i> i kto jako pierwszy został nim odznaczony • opowiada o przebiegu wojny 	<p>ej Obojga Narodów przed uchwaleniem <i>Konstytucji 3 maja</i> i po jej wprowadzeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia, na czym polegała „złota wolność” szlachty w Rzeczypospolitej • wymienia zmiany, jakie wprowadzała <i>Konstytucja 3 maja</i> w sytuacji prawnej mieszczan i chłopów • porównuje ustrój Rzeczypospolitej i ustrój Rosji, Austrii i Prus • wymienia przyczyny wybuchu, przebieg i skutki powstania 	<p>w Polsce świętem państwowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego , wskazując mocne i słabe strony Rzeczypospolitej, przedstawia długofalowe skutki reform gospodarczych, kulturalnych i politycznych • ocenia stosunek Polaków do Napoleona i Napoleona do Polaków • porównuje powstanie listopadowe i powstanie kościuszkowskie, wskazuje podobieństwa i różnice

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>ego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postać generała Jana Henryka Dąbrowskiego, jako twórcy Legionów Polskich we Włoszech opowiada o okolicznościach powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> wie, kim byli: Napoleon Bonaparte, Józef Wybicki, książę Józef Poniatowski podaje datę wybuchu powstania listopadowego – 29 listopada 1830 r. wie, kim byli: Piotr Wysocki, Józef Sowiński wymienia co najmniej dwa przykłady 	<p>i terminami: <i>konfederacja, rokosz, rozbiory, kosynierzy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny upadku państwa polskiego wskazuje na mapie <i>Rozbiory Rzeczypospolitej</i> tereny zajęte przez państwa zaborcze w wyniku I, II i III rozbioru na podstawie ilustracji omawia uzbrojenie powstańców-kosynierów i żołnierzy rosyjskich w czasie powstania kościuszkowskiego wie, kim byli: Tadeusz Rejtan, 	<p>w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> omawia i sytuje w czasie wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając terminów: <i>naczelnik, powstanie, kosynierzy</i> wymienia przyczyny upadku powstania kościuszkowskiego wskazuje na mapie tereny, z których zostało utworzone Księstwo Warszawskie wyjaśnia, czym był <i>Kodeks Napoleona</i> 	<p>kościuszkowski ego</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności wybuchu konfederacji barskiej na podstawie obrazu Jana Matejki <i>Rejtan</i> opowiada o okolicznościach I rozbioru Polski omawia okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech i utworzenia Księstwa Warszawskiego wyjaśnia, dlaczego armia napoleońska poniosła klęskę w Rosji w 1812 r. omawia ustrój Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, na podstawie informacji z internetu oraz innych źródeł pozapodręcznikowych, formułuje wypowiedź na temat przywódców powstania styczniowego

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>prześladowania Polaków po upadku powstania listopadowego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia datę roczną wybuchu powstania styczniowego, określa wiek i jego połowę wie, kim był Romuald Traugutt charakteryzuje sposób walki prowadzony przez oddziały partyzanckie 	<p>książę Józef Poniatowski, Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia działania podjęte przez zaborców wobec ludności polskiej po III rozbiore wskazuje na mapie państwo, w którym utworzone zostały Legiony Polskie podaje datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) wymienia przyczyny utworzenia przez Napoleona Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada, w jakich okolicznościach zostało zlikwidowane Księstwo Warszawskie wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego wymienia przyczyny upadku powstania listopadowego charakteryzuje postawę obrońców Warszawy – Juliusza Ordonia i Józefa Sowińskiego wskazuje związek pomiędzy manifestacjami patriotycznymi a wybuchem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie przestało istnieć omawia przebieg powstania listopadowego ocenia, czy Polacy mieli szansę na pokonanie Rosjan w czasie powstania listopadowego wymienia dowódcę wojsk rosyjskich, który zdobył Warszawę i doprowadził do upadku powstania listopadowego wymienia co najmniej dwóch przywódców powstania styczniowego omawia 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki powstania listopadowego • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>Arsenał</i>, <i>Belweder</i>, <i>Syberia</i>, <i>Cytadela</i> • wie, kim był wielki książę Konstanty • wyjaśnia pojęcia i terminy: <i>branka</i>, <i>koszary</i>, <i>katorga</i> • wyjaśnia, dlaczego pobór do wojska rosyjskiego przyspieszył decyzję o wybuchu powstania styczniowego • na podstawie ilustracji 	<p>powstania styczniowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zakres działań utworzonego przez powstańców Rządu Narodowego • wyjaśnia, na czym polegał terror władz carskich wobec ludności polskiej w 1863 r. • wyjaśnia funkcję, jaką pełniła w czasie zaborów Cytadela warszawska • na podstawie mapy wymienia tereny, na których toczyły się walki powstańcze 	<p>przyczyny, przebieg i skutki powstania styczniowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia represje stosowane przez Rosjan wobec uczestników powstania styczniowego 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				charakteryzuje wygląd i uzbrojenie kosynierów z okresu powstania styczniowego • na podstawie ilustracji omawia wygląd Cytadeli warszawskiej • podaje co najmniej jedną przyczynę upadku powstania styczniowego • oblicza czas, jaki upłynął od upadku powstania listopadowego do wybuchu powstania styczniowego			
16. Walka Polaków o język i kulturę w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • germanizacja i rusyfikacja • Polacy bronią swojej kultury – organizowanie 	23. Formy walki o niepodległość. Uczeń: 3) omawia,	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>rusyfikacja, germanizacja</i> • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>praca organiczna, praca u podstaw</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska, dzieła i charakteryzuje twórczość: Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki wpływ miała twórczość w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowuje krótką wypowiedź o życiu

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>1. Rusyfikacja i germanizacja. 2. Uczyć się wbrew rusyfikacji. 3. Germanizacja w zaborze pruskim. 4. Jak pracować dla Polski, czyli pozytywizm i praca organiczna.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<p>tajnego nauczania, obrona polskiego języka w szkołach</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój kultury polskiej w XIX w. – Stanisław Moniuszko, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański • pozytywizm – praca organiczna i praca u podstaw 	<p>na wybranym przykładzie, walkę o język polski w nauczaniu; 4) zbiera z różnych źródeł informacje o zasługach dla rozwoju kultury polskiej: Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego.</p>	<p>co najmniej dwa przykłady oporu Polaków wobec zaborców</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwa nazwiska wybitnych twórców kultury polskiej na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady ograniczania przez zaborców Polakom prawa do używania języka polskiego • przedstawia najważniejsze założenia pozytywistów 	<p>Matejki, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego i Stanisława Moniuszki</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o strajku dzieci we Wrześni • charakteryzuje postawę Michała Drzymały wobec polityki władz niemieckich • wie, kim był i czym zajmował się Hipolit Cegielski • wyjaśnia pojęcie <i>Kulturkampf</i> 	<p>na podtrzymanie ducha polskości w czasie zaborów</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dzieł twórców pozytywistycznych, które miały za zadanie podtrzymywanie Polaków na duchu i przypomnienie o ważnych wydarzeniach z historii 	<p>i działalności jednego z twórców polskiej kultury drugiej połowy XIX w.</p>
<p>17. Polacy na emigracji</p> <p>1. Co to jest emigracja? Dlaczego Polacy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • emigracja Polaków w XIX w. • znaczenie Wielkiej Emigracji 	<p>24. Życie na emigracji. Uczeń: 1) wskazuje na mapie państwa, które</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>emigracja zarobkowa</i>, <i>emigracja polityczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>romantyzmu</i> • podaje przyczyny, jakie zmuszały 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dzieł polskiej literatury romantycznej • wie, kim była 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza i Juliusza 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie w źródłach pozapodręcznikowych odnajduje informacje

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>w XIX wieku emigrowali? 2. Wielka Emigracja i jej znaczenie.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wybitni Polacy żyjący na emigracji: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Fryderyk Chopin, Maria Skłodowska-Curie, Helena Modrzejewska 	<p>przyjęły najwięcej emigrantów z ziem polskich; 2) rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową; 3) zbiera z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Heleny Modrzejewskiej oraz dla nauki polskiej – Marii Skłodowskiej-Curie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwóch przedstawicieli Wielkiej Emigracji • wskazuje na mapie co najmniej jedno europejskie państwo, do którego emigrowali Polacy 	<p>Polaków do emigracji politycznej i zarobkowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, do których emigrowali Polacy • wymienia wybitnych twórców kultury polskiej, którzy działali na emigracji 	<p>i czego dokonała Maria Skłodowska-Curie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła inspiracji muzyki Fryderyka Chopina 	<p>Słowackiego dla Polaków żyjących pod zaborami</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak wielu Polaków wyemigrowało z ziem polskich w XIX w. 	<p>na temat współczesnej emigracji i formułuje wypowiedź na ten temat</p>
<p>18. W XIX-wiecznej Łodzi – miście fabrykantów i robotników</p> <p>1. Jak</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój przemysłu na ziemiach polskich w XIX w. • wzrost znaczenia miast 	<p>25. Miasto przemysłowe. Uczeń: 1) opowiada o rozwoju uprzemysłowie nia w XIX w.,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce • na podstawie ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami i terminami: <i>maszyna parowa, telegraf, kolej żelazna,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Łódź została w XIX w. nazwana ziemią obiecaną • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skład społeczny i narodowościowy XIX-wiecznej Łodzi • wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób produkcji w manufakturze i w fabryce, wskazuje podobieństwa

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>powstawało miasto przemysłowe. 2. Nowi ludzie, nowy wygląd miast. 3. Jak mała wioska stała się miastem. 4. Ciężka praca i trudne życie. 5. Rozwój polskich miast w okresie zaborów.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<p>– urbanizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowe klasy społeczne – robotnicy, inteligencja, fabrykanci • rozwój XIX - wiecznej Łodzi 	<p>używając pojęć: maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka;</p> <p>2) wskazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich;</p> <p>3) rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne (maszynowe) formy produkcji;</p> <p>4) opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce.</p>	<p>omawia wygląd dzielnicy robotniczej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>fabryka</i>, <i>fabrykant</i> 	<p><i>urbanizacja</i>, <i>uprzemysłowienie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje nowe klasy społeczne: robotników, fabrykantów i inteligencję • wyjaśnia, jakie znaczenie dla przewozu ludzi i towarów miały w XIX w. statki parowe 	<p>gałęzie przemysłu, które rozwinęły się w XIX w. na ziemiach polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację robotników w XIX w. • na podstawie mapy wymienia najbardziej uprzemysłowione miasta w XIX w. na ziemiach polskich 	<p>protestów robotniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wygląd miast w XVIII i XIX w. 	<p>i różnice</p>
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN</p>	<p>16. Walka Polaków o język i kulturę w XIX wieku. 17. Polacy</p>	<p>jw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>rusyfikacja</i>, <i>germanizacja</i> • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>praca organiczna</i>, <i>praca u podstaw</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska, dzieła i charakteryzuje twórczość Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki wpływ miała twórczość w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowuje krótką wypowiedź o życiu

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>WIADOMOŚCI – O POLSCE I POLAKACH W OKRESIE ZABORÓW</p> <p><u>Środki</u> <u>dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna 	<p>na emigracji. 18. W XIX- wiecznej Łodzi – mieście fabrykantów i robotników.</p>		<p>co najmniej dwa przykłady oporu Polaków wobec zaborców</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwa nazwiska wybitnych twórców kultury polskiej na przełomie XIX i XX w. • wyjaśnia pojęcia: <i>emigracja zarobkowa, emigracja polityczna</i> • wymienia co najmniej dwóch przedstawicieli Wielkiej Emigracji • wskazuje na mapie co najmniej jedno europejskie państwo, do którego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady ograniczania Polakom przez zaborców prawa do używania języka polskiego • przedstawia najważniejsze założenia pozytywistów • wyjaśnia pojęcie <i>romantyzmu</i> • podaje przyczyny, jakie zmuszały Polaków do emigracji politycznej i zarobkowej • wymienia państwa, do których emigrowali Polacy • wymienia wybitnych twórców kultury polskiej, którzy działali 	<p>Matejki, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego i Stanisława Moniuszki</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o strajku dzieci we Wrześni • charakteryzuje postawę Michała Drzymały wobec polityki władz niemieckich • wie, kim był i czym zajmował się Hipolit Cegielski • wyjaśnia pojęcie <i>Kulturkampfu</i> • podaje przykłady dzieł polskiej literatury romantycznej • wie, kim była i czego 	<p>na podtrzymani e ducha polskości w czasie zaborów</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dzieł twórców pozytywistyczn ych, które miały za zadanie podtrzymywani e Polaków na duchu i przypominanie im o ważnych wydarzeniach z historii • omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego dla Polaków żyjących pod zaborami • wie, jak wielu Polaków wyemigrowało z ziem polskich 	<p>i działalności jednego z twórców polskiej kultury drugiej połowy XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie w źródłach pozapodręcznik owych odnajduje informacje na temat współczesnej emigracji i formułuje wypowiedź na ten temat • porównuje sposób produkcji w manufakturze i w fabryce, wskazuje podobieństwa i różnice

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>emigrowali Polacy</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce • na podstawie ilustracji omawia wygląd dzielnicy robotniczej • wyjaśnia pojęcia: fabryka, fabrykant 	<p>na emigracji</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami i terminami: maszyna parowa, telegraf, kolej żelazna, urbanizacja, uprzemysłowie nie • charakteryzuje nowe klasy społeczne: robotników, fabrykantów i inteligencję • wyjaśnia, jakie znaczenie dla przewozu ludzi i towarów miały w XIX w. statki parowe 	<p>dokonała Maria Skłodowska-Curie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła inspiracji muzyki Fryderyka Chopina • wyjaśnia, dlaczego Łódź została w XIX w. nazwana ziemią obiecaną • wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się w XIX w. na ziemiach polskich • charakteryzuje sytuację robotników w XIX w. • na podstawie mapy wymienia najbardziej uprzemysłowione miasta w XIX w. na ziemiach 	<p>w XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia skład społeczny i narodowościowy XIX-wiecznej Łodzi • wymienia przyczyny protestów robotniczych • porównuje wygląd miast w XVIII i XIX w. 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
					polских		

CZĘŚĆ V. WIELKA WOJNA I ŚWIAT PO WOJNIE

<p>19. Zniszczenia i cierpienie – I wojna światowa</p> <p>1. Rywalizacja między mocarstwami. 2. Działania wojenne – walki na frontach. 3. Najkrwawsza bitwa I wojny światowej. 4. Polacy na frontach wielkiej wojny. 5. Finał wielkiej wojny.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu I wojny światowej • trójprzymierze i trójporozumienie • nowe rodzaje broni i wojna pozycyjna • udział Polaków w I wojnie światowej – Roman Dmowski, Józef Haller, Józef Piłsudski • rewolucja bolszewików w Rosji 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty rozpoczęcia i zakończenia I wojny światowej – 1914, 1918 • wymienia co najmniej dwa nowe rodzaje broni zastosowane na dużą skalę podczas I wojny światowej • wskazuje na mapie państwa trójprzymierza i trójporozumienia • wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenie, które zostało uznane za początek I wojny światowej • wymienia przyczyny wybuchu I wojny światowej • wyjaśnia pojęcia: trójprzymierze, trójporozumienie, wojna pozycyjna • omawia rolę Józefa Piłsudskiego i Józefa Hallera w utworzeniu polskich oddziałów biorących udział w I wojnie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny i skutki I wojny światowej • wymienia największe bitwy I wojny światowej i wskazuje ich miejsca na mapie • omawia nowe rodzaje broni używane w czasie I wojny światowej • charakteryzuje okoliczności powstania Legionów Polskich i Błękitnej Armii 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje działania zbrojne na froncie wschodnim i froncie zachodnim w czasie I wojny światowej • wyjaśnia, jakie znaczenie dla losów wojny miała rewolucja bolszewicka w Rosji • podaje skutki wprowadzenia nowych rodzajów broni – gazów bojowych, czołgów, samolotów – na przebieg działań zbrojnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wysiłek zbrojny Polaków podczas I wojny światowej
--	---	-------------------------------------	---	--	---	---	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				światowej • wymienia państwa, które zwyciężyły w I wojnie światowej			
<p>20. Konferencja w Paryżu – Polska znów niepodległa</p> <p>1. Kto przegrał, a kto wygrał wielką wojnę. 2. O niepodległą Polskę. 3. Jak odrodziła się Polska.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • zakończenie wojny i konferencja w Paryżu • Europa po I wojnie światowej • działania dyplomatyczne na rzecz niepodległej Polski • odzyskanie przez Polskę niepodległości 	<p>26. Odrodzenie państwa polskiego.</p> <p>Uczeń:</p> <p>2) wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę;</p> <p>3) zbiera informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego 11 listopada obchodzimy Święto Niepodległości • wie, kim byli: Ignacy Jan Paderewski, Józef Piłsudski i Roman Dmowski • podaje datę podpisania traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej • wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa po I wojnie światowej, wymienia jej najważniejsze postanowienia • omawia znaczenie działalności Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego na zachodzie Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację państw uczestniczących w zaborach Polski pod koniec I wojny światowej • wymienia skutki I wojny światowej dla Niemiec • wie, jakie poglądy na temat odzyskania przez Polskę niepodległości miał prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które powstały po I wojnie światowej • wskazuje na mapie sąsiadów Polski • wymienia polityków, którzy podczas konferencji w Paryżu mieli decydujący wpływ na przyszłość Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź ustną na temat: <i>Kto wygrał, a kto przegrał I wojnę światową?</i>

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				i w Stanach Zjednoczonych dla odzyskania przez Polskę niepodległości			
<p>21. Odrodzona II Rzeczpospolita</p> <p>1. Spory i walki o granice. 2. Nowe państwo polskie. 3. Przewrót majowy 1926 roku. 4. Społeczeństwo wielonarodowe. 5. Kultura i nauka. 6. Odbudowa gospodarki.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • ustalanie granic Polski po I wojnie światowej • powstanie wielkopolskie, wojna polsko-bolszewicka i powstania śląskie • konstytucje II Rzeczypospolitej • przewrót majowy • Polska państwem wielonarodowościowym • gospodarka w dwudziestoleciu międzywojennym • rozwój 	<p>26. Odrodzenie państwa polskiego.</p> <p>Uczeń:</p> <p>1) wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów;</p> <p>2) wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę;</p> <p>3) zbiera informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej i wymienia jej sąsiadów • wie, kiedy rozegrała się Bitwa Warszawska i kto ją wygrał • wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty uchwalenia konstytucji marcowej i kwietniowej • wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita toczyła walki o granice • wskazuje na mapie Gdynię i krótko charakteryzuje znaczenie portu w Gdyni • wie, kim byli: Stefan Żeromski, Władysław Reymont, Stefan Banach, Elżbieta Barszczewska, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co zmieniło się w państwie polskim po przewrocie majowym • wyjaśnia, jaki wpływ miał rozwój szkolnictwa na likwidację analfabetyzmu w społeczeństwie polskim • omawia znaczenie zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej dla losów wojny polsko-bolszewickiej • wyjaśnia, kim byli Gabriel 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała różnorodność narodu społeczeństwa II Rzeczypospolitej • omawia rozwój kultury i nauki polskiej w II Rzeczypospolitej • uzasadnia twierdzenie, że przewrót majowy odbył się niezgodnie z zasadami demokracji • charakteryzuje etapy rozwoju gospodarki polskiej w okresie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Polski przed i po przewrocie majowym

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	polskiej kultury i nauki	Dmowskiego.		Jerzy Rudlicki • wyjaśnia pojęcia: <i>sanacja,</i> <i>mniejszości</i> <i>narodowe, COP</i>	Narutowicz i Władysław Grabski	II Rzeczypospolitej – reformę Grabskiego, budowę portu w Gdyni, budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego	
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIENIE WIADOMOŚCI – O I WOJNIE ŚWIATOWEJ I ODRODZONE J II RZECZYPOSPOLITEJ	19. Zniszczenia i cierpienie – pierwsza wojna światowa. 20. Konferencja w Paryżu – Polska znów niepodległa. 21. Odrodzona II Rzeczypospolita.	jw.	• podaje daty rozpoczęcia i zakończenia I wojny światowej – 1914, 1918 • wymienia co najmniej dwa nowe rodzaje broni zastosowane na dużą skalę podczas I wojny światowej • wskazuje na mapie państwa trójprzymierza i trójporozumienia • wymienia polskie formacje	• wymienia wydarzenie, które zostało uznane za początek I wojny światowej • wymienia przyczyny wybuchu I wojny światowej • wyjaśnia pojęcia: <i>trójprzymierze,</i> <i>trójporozumienie,</i> <i>wojna</i> <i>pozycyjna</i> • omawia rolę Józefa Piłsudskiego i Józefa Hallera	• podaje przyczyny i skutki I wojny światowej • wymienia największe bitwy I wojny światowej i wskazuje ich miejsca na mapie • omawia nowe rodzaje broni używane w czasie I wojny światowej • charakteryzuje okoliczności powstania Legionów Polskich	• porównuje działania zbrojne na froncie wschodnim i froncie zachodnim w czasie I wojny światowej • wyjaśnia, jakie znaczenie dla losów I wojny światowej miała rewolucja bolszewicka w Rosji • podaje skutki wprowadzenia nowych rodzajów broni	• ocenia wysiłek zbrojny Polaków w czasie I wojny światowej • samodzielnie formuluje wypowiedź ustną na temat: <i>Kto wygrał,</i> <i>a kto przegrał</i> <i>I wojnę</i> <i>światową?</i> • porównuje ustrój Polski przed i po przewrocie majowym

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			zbrojne biorące udział w I wojnie światowej <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego 11 listopada obchodzimy Święto Niepodległości • wie, kim byli: Ignacy Jan Paderewski, Józef Piłsudski i Roman Dmowski • podaje datę podpisania traktatu wersalskiego • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej i wymienia jej sąsiadów • wie, kiedy rozegrała się Bitwa Warszawska i kto ją wygrał • wymienia 	w utworzeniu polskich oddziałów biorących udział w I wojnie światowej <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które zwyciężyły w I wojnie światowej • wskazuje na mapie państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej • wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa po I wojnie światowej, wymienia jej najważniejsze postanowienia • omawia znaczenie działalności Ignacego Jana 	i Błękitnej Armii <ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację państw uczestniczących w zaborach Polski pod koniec I wojny światowej • wymienia skutki I wojny światowej dla Niemiec • wie, jakie poglądy na temat odzyskania przez Polskę niepodległości miał prezydent Stanów Zjednoczonych Thomas Woodrow Wilson • wyjaśnia, co zmieniło się w państwie polskim po przewrocie majowym • wyjaśnia, jaki 	– gazów bojowych, czołgów, samolotów – dla przebiegu działań zbrojnych <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które powstały po I wojnie światowej • wskazuje na mapie sąsiadów Polski • wymienia polityków, którzy podczas konferencji w Paryżu mieli decydujący wpływ na przyszłość Europy • wyjaśnia, na czym polegała różnorodność narodowa społeczeństwa II Rzeczypospolitej 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą</p>	<p>Paderewskiego i Romana Dmowskiego na zachodzie Europy i w Stanach Zjednoczonych dla sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty uchwalenia konstytucji marcowej i kwietniowej • wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita toczyła walki o granice • wskazuje na mapie Gdynię i krótko charakteryzuje znaczenie portu w Gdyni • wie, kim byli: Stefan Żeromski, Władysław 	<p>wpływ miał rozwój szkolnictwa na likwidację analfabetyzmu w społeczeństwie polskim</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej dla losów wojny polsko-bolszewickiej • wyjaśnia, kim byli: Gabriel Narutowicz i Władysław Grabski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój kultury i nauki polskiej w okresie II Rzeczypospolitej • uzasadnia twierdzenie, że przewrót majowy odbył się niezgodnie z zasadami demokracji • charakteryzuje etapy rozwoju gospodarki polskiej w okresie II Rzeczypospolitej – reformę Grabskiego, budowę portu w Gdyni, budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				Reymont, Stefan Banach, Elżbieta Barszczewska, Jerzy Rudlicki • wyjaśnia pojęcia: <i>sanacja,</i> <i>mniejszości</i> <i>narodowe, COP</i>			

CZĘŚĆ VI. NAJWIĘKSZA WOJNA W DZIEJACH ŚWIATA

<p>22. Początek wielkiego konfliktu i wojna obronna Polski</p> <p>1. Mussolini i Hitler. 2. Dyktatorzy dążą do wojny. 3. Żądania Hitlera. 4. Bohaterska obrona granic. 5. Uderzenie armii radzieckiej.</p> <p><u>Środki</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • państwa totalitarne – Włochy i Niemcy • zajęcie przez Niemcy Austrii i Czechosłowacji i • stosunki polsko-niemieckie przed wybuchem wojny • początek II wojny światowej i wojna obronna Polski 	<p><u>27. Polska w okresie II wojny światowej.</u></p> <p>Uczeń:</p> <p>1) wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę;</p> <p>2) podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec własnych społeczeństw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę • wie, kim byli: Benito Mussolini, Adolf Hitler i Józef Stalin • podaje datę wybuchu II wojny światowej i datę agresji ZSRR na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny narodzin faszyzmu we Włoszech i nazizmu w Niemczech • wymienia żądania Hitlera wobec Polski • wskazuje na mapie tereny zajęte w 1939 r. przez Niemcy i przez Związek Radziecki • wie kim byli: Józef Beck, Władysław 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę, jaką prowadzili dyktatorzy wobec własnych społeczeństw • wymienia państwa, z którymi Polska zawarła sojusze przed wybuchem wojny • wymienia najważniejsze bitwy wojny obronnej Polski • ocenia 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 r. • wymienia państwa zajęte przez Niemcy przed atakiem na Polskę • wyjaśnia, na czym polegała przewaga wojsk niemieckich nad wojskami polskimi we 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustroj państw totalitarnych z ustrojem II Rzeczypospolitej
--	---	---	---	--	--	---	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p><u>dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wkroczenie armii radzieckiej na ziemie polskie • początek okupacji 			<p>Raginis, Tadeusz Kutrzeba, Franciszek Kleeberg</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>faszizm, totalitaryzm, ewakuacja</i> 	<p>postawę żołnierzy polskich podczas kampanii wrześniowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia status polityczny Wolnego Miasta Gdańska w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>wrześniu 1939 r.</p>	
<p>23. Polacy pod okupacją niemiecką i radziecką</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W okupowanej Polsce. 2. Auschwitz – hańba Niemiec. 3. Los dzieci Zamojszczyzny. 4. Polacy pod okupacją radziecką. 5. Katyń. 	<ul style="list-style-type: none"> • życie codzienne w okupowanej Polsce • obozy zagłady, getta i Holokaust • ziemie polskie pod okupacją radziecką • Katyń – symbol zbrodni stalinowskich dokonanych na Polakach 	<p><u>27. Polska w okresie II wojny światowej.</u></p> <p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec państw podbitych; 3) charakteryzuje życie ludności na okupowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy państw, które okupowały Polskę podczas II wojny światowej • wymienia Katyń jako symbol zbrodni władz radzieckich na narodzie polskim • wyjaśnia termin <i>Holokaust</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jaki los spotkał dzieci z Zamojszczyzny • wyjaśnia pojęcia: <i>nazizm, getto, obóz zagłady, ludobójstwo</i> • wyjaśnia, jaki los spotkał ludność polską na ziemiach okupowanych przez ZSRR 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji omawia życie codzienne Żydów w getcie warszawskim • wymienia obozy zagłady wybudowane przez nazistów na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia twierdzenie, że obozy koncentracyjne były hańbą dla Niemiec • porównuje życie codzienne Polaków pod okupacją radziecką i niemiecką • wyjaśnia, na czym polegało kłamstwo 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie materiałów z internetu przygotowuje informacje, w jaki sposób jest pielęgnowana i chroniona pamięć o Holokauście

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<u>Środki dydaktyczne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 		<p>h terytoriach Polski, z uwzględnienie m losów ludności żydowskiej;</p> <p>4) omawia formy oporu społeczeństwa wobec okupantów.</p>	<p>jako określenie zagłady Żydów w czasie II wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jak wyglądało życie Polaków pod okupacją niemiecką 		<p>katyńskie</p>	
<p>24. Warszawskie dzieci, pójdziemy w bój – powstanie warszawskie 1944 roku</p> <p>1. Polskie Państwo Podziemne.</p> <p>2. W warszawskim getcie.</p> <p>3. Wybuch powstania w Warszawie.</p> <p>4. Wojna i okupacja w mojej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polskie Państwo Podziemne • konspiracja na ziemiach polskich • powstanie w warszawskim getcie • powstanie warszawskie 	<p>27. Polska w okresie II wojny światowej.</p> <p>Uczeń:</p> <p>2) podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec państw podbitych;</p> <p>3) charakteryzuje życie ludności na okupowanych terytoriach Polski, z uwzględnienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wybuchu powstania w getcie warszawskim i powstania warszawskiego • wie, czym była Armia Krajowa • na podstawie ilustracji w podręczniku krótko omawia przebieg powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, w jaki sposób Polacy prowadzili walkę z okupantem • wyjaśnia, w jaki sposób działało Polskie Państwo Podziemne • opowiada, jakie kary groziły Polakom za pomoc Żydom • wie, czym były Szare Szeregi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg powstania w getcie warszawskim oraz powstania warszawskiego • na podstawie ilustracji opisuje wygląd pomnika Małego Powstańca • porównuje sposób walki oraz uzbrojenie powstańców warszawskich i żołnierzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu powstania warszawskiego • interpretuje słowa pieśni <i>Warszawskie dzieci</i> • wyjaśnia, jaki los spotkał ludność żydowską po likwidacji getta warszawskiego • podaje przyczyny, przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie powstania warszawskiego dla historii Polski i Polaków

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>miejsowości i regionie.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 		<p>m losów ludności żydowskiej; 4) omawia formy oporu społeczeństwa wobec okupantów; 5) opisuje postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy.</p>			<p>hitlerowskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • własnymi słowami opowiada, na czym polega działalność konspiracyjna 	<p>i skutki powstania warszawskiego</p>	
<p>25. Polacy na frontach II wojny światowej</p> <p>1. Epopeja polskich lotników. 2. Marynarze z ORP „Orzeł”. 3. Od Narwiku do Monte Cassino.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • polscy lotnicy w bitwie o Anglię • marynarze z ORP „Orzeł” • udział polskich żołnierzy w bitwach II wojny światowej – od Narwiku do Monte Cassino • udział 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje co najmniej dwa przykłady walki żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej • wie, kim byli: generał Władysław Sikorski i generał Władysław Anders 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym wstawił się Dywizjon 303 • opisuje szlak bojowy Armii Polskiej na Bliskim Wschodzie i II Korpusu Polskiego pod dowództwem generała Andersa • wymienia polskie oddziały 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy w podręczniku omawia główne szlaki bojowe wojsk polskich i wymienia główne miejsca bitew • wymienia polskie jednostki wojskowe utworzone na terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • zna słowa pieśni <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> i wie, jakie wydarzenia upamiętnia ten utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwach na frontach II wojny światowej

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 	<p>Polaków w wojnie na frontach zachodnim i wschodnim</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakończenie wojny i zdobycie Berlina 			<p>biorące udział u boku armii radzieckiej w szturmie na Berlin w 1945 r.</p>	<p>ZSRR</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o losach okrętu podwodnego ORP „Orzeł” 		
<p>POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI</p> <p>– O WYDARZENIACH II WOJNY ŚWIATOWEJ</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna 	<p>22. Początek wielkiego konfliktu i wojna obronna Polski.</p> <p>23. Polacy pod okupacją niemiecką i radziecką.</p> <p>24. <i>Warszawskie dzieci, pójdziemy w bój</i> – powstanie warszawskie 1944 roku.</p> <p>25. Polacy na frontach II wojny światowej.</p>	jw.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę • wie, kim byli: Benito Mussolini, Adolf Hitler i Józef Stalin • podaje datę rozpoczęcia II wojny światowej i datę agresji ZSRR na Polskę • podaje nazwy państw, które okupowały Polskę w czasie II wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny narodzin faszyzmu we Włoszech i nazizmu w Niemczech • wymienia żądania Hitlera wobec Polski • wskazuje na mapie tereny zajęte w 1939 r. przez Niemcy i przez Związek Radziecki • wie, kim byli: Józef Beck, Władysław Raginis, Tadeusz Kutrzeba, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę, jaką prowadzili dyktatorzy wobec własnych społeczeństw • wymienia państwa, z którymi Polska zawarła sojusz wojskowy przed wybuchem wojny • wymienia najważniejsze bitwy wojny obronnej Polski • ocenia postawę żołnierzy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje wypowiedź na temat wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 r. • wymienia państwa zajęte przez Niemcy przed atakiem na Polskę • wyjaśnia, na czym polegała przewaga wojsk niemieckich nad wojskami polskimi podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustroj państw totalitarnych z ustrojem II Rzeczypospolitej • na podstawie materiałów z internetu przygotowuje informacje, w jaki sposób jest chroniona pamięć o Holokauście • ocenia znaczenie powstania warszawskiego dla historii Polski i Polaków

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia Katyń jako symbol zbrodni władz radzieckich na narodzie polskim wyjaśnia termin <i>Holokaust</i>, jako określenie zagłady Żydów w czasie II wojny światowej podaje daty wybuchu powstania w getcie warszawskim i powstania warszawskiego wie, czym była Armia Krajowa na podstawie ilustracji w podręczniku krótko omawia przebieg powstania 	<p>Franciszek Kleberg</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: <i>faszizm</i>, <i>totalitaryzm</i>, <i>ewakuacja</i> opowiada, jaki los spotkał dzieci z Zamojszczyzny wyjaśnia pojęcia: <i>nazizm</i>, <i>getto</i>, <i>obóz zagłady</i>, <i>ludobójstwo</i> wyjaśnia, jaki los spotkał ludność polską na ziemiach okupowanych przez ZSRR opowiada, jak wyglądało życie Polaków pod okupacją niemiecką opowiada, w jaki sposób Polacy prowadzili 	<p>polskich podczas kampanii wrześniowej</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia status polityczny Wolnego Miasta Gdańska w dwudziestoleciu międzywojennym na podstawie ilustracji omawia życie codzienne Żydów w getcie warszawskim wymienia obozy zagłady wybudowane przez nazistów na ziemiach polskich omawia przebieg powstania w getcie warszawskim oraz powstania warszawskiego na podstawie 	<p>r.</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia twierdzenie, że obozy koncentracyjne były hańbą dla Niemiec porównuje życie codzienne Polaków pod okupacją radziecką i niemiecką wyjaśnia, na czym polegało kłamstwo katyńskie wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu powstania warszawskiego interpretuje słowa pieśni <i>Warszawskie dzieci</i> wyjaśnia, jaki los spotkał ludność żydowską po likwidacji 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwach na frontach II wojny światowej

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>warszawskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje co najmniej dwa przykłady walki żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej • wie, kim byli: generał Władysław Sikorski i generał Władysław Anders 	<p>walkę z okupantem</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób działało Polskie Państwo Podziemne • opowiada, jakie kary groziły Polakom za pomoc Żydom • wie, czym były Szare Szeregi • wie, czym wstawił się Dywizjon 303 • opisuje szlak bojowy Armii Polskiej na Bliskim Wschodzie i II Korpusu Polskiego pod dowództwem generała Andersa • wymienia polskie oddziały biorące udział u boku armii 	<p>ilustracji opisuje wygląd pomnika Małego Powstańca</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób walki i uzbrojenie powstańców warszawskich i żołnierzy hitlerowskich • własnymi słowami opowiada, na czym polega działalność konspiracyjna • na podstawie mapy w podręczniku omawia główne szlaki bojowe wojsk polskich i wymienia główne miejsca bitew • wymienia polskie jednostki wojskowe utworzone 	<p>getta warszawskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny, przebieg i skutki powstania warszawskiego • zna słowa pieśni <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> i wie, jakie wydarzenia upamiętnia ten utwór 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				radzieckiej w szturmie na Berlin w 1945 r.	na terenie ZSRR • opowiada o losach okrętu podwodnego ORP „Orzeł”		

CZĘŚĆ VII. POLSKA I ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

<p>26. Świat podzielony</p> <p>1. Spotkanie wielkiej trójki. 2. Żelazna kurtyna dzieli Europę. 3. Świat w czasach zimnej wojny. 4. Europa Środkowa pod rządami komunistów.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u> • podręcznik</p>	<p>• Europa po II wojnie światowej – decyzje wielkiej trójki • podział Europy na strefy wpływów – żelazna kurtyna • zimna wojna i wyścig zbrojeń • państwa europejskie pod rządami komunistów</p>	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<p>• wskazuje na mapie świata dwa mocarstwa rywalizujące podczas zimnej wojny • podaje datę zakończenia II wojny światowej • wie, kim byli: Winston Churchill, Józef Stalin, Franklin Delano Roosevelt • wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń</p>	<p>• wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, wielka trójka, żelazna kurtyna, bomba atomowa, supermocarstwa, kryzys kubański, strefy okupacyjne • wskazuje na mapie państwa, które po II wojnie światowej znalazły się w strefie wpływów ZSRR</p>	<p>• wymienia konflikty zbrojne, które toczyły się z udziałem supermocarstw po II wojnie światowej i wskazuje na mapie obszary tych konfliktów • wie, kim byli Nikita Chruszczow i John Fitzgerald Kennedy</p>	<p>• na podstawie tekstu źródłowego opisuje skutki wybuchu bomby atomowej • opisuje przebieg kryzysu kubańskiego • wyjaśnia, dlaczego w państwach Europy Środkowej dochodziło do wystąpień wolnościowych</p>	<p>• na podstawie ilustracji i informacji w podręczniku opisuje przebieg wydarzeń w 1956 r. w Budapeszcie i w 1968 r. w Pradze</p>
--	---	-------------------------------------	---	---	--	--	--

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> zeszyt ćwiczeń mapa historyczna karty pracy 			po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> opisuje podział Niemiec dokonany po II wojnie światowej wymienia państwa Europy Środkowej, w których doszło do wystąpień wolnościowych 			
<p>27. Polska i Polacy po 1945 roku</p> <ol style="list-style-type: none"> Nowe granice, nowa Polska. Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych. Przemiany społeczne i gospodarcze w PRL. Kultura PRL. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik 	<ul style="list-style-type: none"> granice Polski po II wojnie światowej Polska Rzeczpospolita Ludowa odbudowa gospodarcza kraju życie codzienne w Polsce pod rządami partii komunistycznej socrealizm i kultura w PRL 	<p>28. Polska Rzeczpospolita Ludowa.</p> <p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów; opowiada o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: <i>odbudowa</i> <i>zniszczeń</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie granice PRL i wymienia jej sąsiadów podaje lata 1945–1989 jako okres komunistycznych rządów w Polsce podaje kilka informacji na temat odbudowy kraju ze zniszczeń wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zakładów przemysłowych wybudowanych po II wojnie światowej (Nowa Huta, Żerań, Ursus) wyjaśnia skrót PZPR wyjaśnia pojęcia: <i>socrealizm</i>, <i>cenзуra</i>, <i>planowanie centralne</i>, <i>kult jednostki</i> wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji w podręczniku omawia najważniejsze cechy sztuki socrealistycznej wyjaśnia, na czym polegały przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce po II wojnie światowej omawia zmiany, jakie zaszły 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia niektóre wydarzenia z historii PRL (wybory do Sejmu Ustawodawczego, powstanie PZPR) i potrafi uzasadnić swoją ocenę omawia znaczenie klasy robotniczej w społeczeństwie i kulturze państwa socjalistycznego wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji z podręcznika i mapy omawia zmiany granic Polski w wyniku II wojny światowej

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> zeszyt ćwiczeń mapa historyczna karty pracy 		<i>wojennych, awans społeczny, likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura.</i>		<p>i wskazuje na mapie ziemie, które zostały przyłączone do Polski po II wojnie światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje najważniejsze cechy ustroju socjalistycznego 	<p>w edukacji i opiece zdrowotnej w czasach PRL</p>	<p>Józefa Stalina w kontekście kultu jednostki</p>	
<p>28. Trudna droga do wolności</p> <ol style="list-style-type: none"> Protesty społeczeństwa. Jan Paweł II – powiew nadziei. Stan wojenny. Obrady okrągłego stołu. <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> podręcznik zeszyt ćwiczeń karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> protesty społeczeństwa w latach: 1956, 1968, 1970 i 1976 wybór Karola Wojtyły na papieża narodziny „Solidarności” wprowadzenie stanu wojennego obrad okrągłego stołu pierwsze częściowo wolne wybory 	<p><u>28. Polska Rzeczpospolita Ludowa.</u> Uczeń: 2) opowiada o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęcia: opozycja demokratyczna.</p> <p><u>29. „Solidarność” i powstanie III Rzeczypospolitej.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych wie, z jakimi wydarzeniami są związane postacie – Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Tadeusz Mazowiecki, Jan Paweł II podaje rok 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca i daty wystąpień społeczeństwa przeciwko władzy w PRL wyjaśnia pojęcia i terminy: stan wojenny, ZOMO, internowanie, okrągły stół, strajk wyjaśnia, czym zajmował się w czasach PRL aparat 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakich metod używały władze do tłumienia protestów w czasach PRL omawia przyczyny i skutki protestów robotników i studentów w czasach PRL omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny, przebieg i skutki obrad okrągłego stołu wyjaśnia, dlaczego socjalizm rozczarował społeczeństwo polskie uzasadnia, dlaczego rok 1989 uznajemy za koniec okresu PRL w dziejach Polski 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego przemiany zachodzące w Polsce po 1989 r. nazywamy bezkrwawą rewolucją

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
	w roku 1989	Uczeń: 1) wskazuje na mapie III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów; 2) opisuje powstanie i działania „Solidarności”, używając określeń: <i>strajk</i> , <i>walka bez przemocy</i> , <i>stan wojenny</i> , <i>okrągły stół</i> ; 3) wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.	wprowadzenia stanu wojennego • własnymi słowami wyjaśnia, czym był NSZZ „Solidarność”	bezpieczeństwa • podaje datę wyboru Karola Wojtyły na papieża • wymienia najważniejsze wydarzenia stanu wojennego • potrafi rozwinąć skrót NSZZ • rozpoznaje znak graficzny „Solidarności”	po pierwszej wizycie Jana Pawła II w ojczyźnie • wymienia najważniejsze postanowienia obrad okrągłego stołu		
POWTÓRZENIE MATERIAŁU I SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI – O POLSCE I ŚWIECIE PO II WOJNIE	26. Świat podzielony. 27. Polska i Polacy po 1945 roku. 28. Trudna droga do wolności.	już.	• wskazuje na mapie świata dwa mocarstwa rywalizujące podczas zimnej wojny • podaje datę zakończenia II wojny	• wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, wielka trójka, żelazna kurtyna, bomba atomowa, supermocarstwa, kryzys kubański, strefy	• wymienia konflikty zbrojne, jakie toczyły się z udziałem supermocarstw po II wojnie światowej, i wskazuje	• na podstawie tekstu źródłowego opisuje skutki wybuchu bomby atomowej • opisuje przebieg	• na podstawie ilustracji i informacji w podręczniku opisuje przebieg wydarzeń w 1956 r. w Budapeszcie i w 1968 r.

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>ŚWIATOWEJ</p> <p><u>Środki</u> <u>dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa historyczna • karty pracy 			<p>światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli: Winston Churchill, Józef Stalin, Franklin Delano Roosevelt • wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń po II wojnie światowej • wskazuje na mapie granice PRL i wymienia jej sąsiadów • podaje lata 1945–1989 jako okres komunistycznej władzy w Polsce • podaje kilka informacji na temat odbudowy Polski ze zniszczeń wojennych • podaje datę pierwszych 	<p>okupacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które po II wojnie światowej znalazły się w strefie wpływów ZSRR • opisuje podział Niemiec dokonany po II wojnie światowej • wymienia państwa Europy Środkowej, w których w drugiej połowie XX w. doszło do wystąpień wolnościowych • podaje przykłady zakładów przemysłowych wybudowanych w Polsce po II wojnie światowej 	<p>obszary tych konfliktów na mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli: Nikita Chruszczow i John Fitzgerald Kennedy • na podstawie ilustracji w podręczniku omawia najważniejsze cechy sztuki socrealistycznej • wyjaśnia, na czym polegały przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce po II wojnie światowej • omawia zmiany, jakie zaszły w edukacji i opiece zdrowotnej w czasach PRL 	<p>kryzysu kubańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w drugiej połowie XX w. w państwach Europy Środkowej dochodziło do wystąpień wolnościowych • ocenia niektóre wydarzenia z historii PRL (wybory do Sejmu Ustawodawczego, powstanie PZPR) i potrafi uzasadnić swoją ocenę • omawia znaczenie klasy robotniczej w społeczeństwie oraz kulturze państwa socjalistycznego • wymienia 	<p>w Pradze</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie informacji z podręcznika i mapy omawia zmiany granic Polski w wyniku II wojny światowej • uzasadnia, dlaczego przemiany zachodzące w Polsce po 1989 r. nazywamy bezkrwawą rewolucją

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
			<p>częściowo wolnych wyborów parlamentarnych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, z jakimi wydarzeniami są związane postacie – Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Tadeusz Mazowiecki, Jan Paweł II • podaje rok wprowadzenia stanu wojennego • własnymi słowami wyjaśnia, czym był NSZZ „Solidarność” 	<p>(Nowa Huta, Żerań, Ursus)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia skrót PZPR • wyjaśnia pojęcia: socrealizm, cenzura, planowanie centralne, kult jednostki • wymienia i wskazuje na mapie ziemie, które zostały przyłączone do Polski po II wojnie światowej • podaje najważniejsze cechy ustroju socjalistycznego • wymienia miejsca i daty wystąpień społeczeństwa przeciwko władzy w PRL • wyjaśnia pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakich metod używały władze do tłumienia protestów społecznych w czasach PRL • omawia przyczyny i skutki protestów robotników i studentów w okresie PRL • omawia zmiany, które zaszły w społeczeństwie polskim po pierwszej wizycie Jana Pawła II w ojczyźnie • wymienia najważniejsze postanowienia obrad okrągłego stołu 	<p>Józefa Stalina w kontekście kultu jednostki</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny, przebieg i skutki obrad okrągłego stołu • wyjaśnia, dlaczego socjalizm rozczarował społeczeństwo polskie • uzasadnia, dlaczego rok 1989 uznajemy za koniec okresu PRL w dziejach Polski 	

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
				i terminy: stan wojenny, ZOMO, internowanie, okrągły stół, strajk • wyjaśnia, czym zajmował się w czasach PRL aparat bezpieczeństwa • podaje datę wyboru Karola Wojtyły na papieża • wymienia najważniejsze wydarzenia stanu wojennego • potrafi rozwinąć skrót NSZZ • rozpoznaje znak graficzny „Solidarności”			
29. III Rzeczpospolita – życie w państwie demokratyczny	<ul style="list-style-type: none"> demokracja kiedyś i dziś instytucje demokratyczne w państwie 	4. Państwo. Uczeń: 1) wyjaśnia, w czym wyraża się	<ul style="list-style-type: none"> własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>demokracji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co oznacza, że wszyscy jesteśmy równi wobec prawa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skład polskiego parlamentu – Sejm Rzeczypospolite 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fragmentu tekstu źródłowego odpowiada 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia ustrój panujący we współczesnej Polsce w porównaniu

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>m</p> <p>1. Zasady demokracji. 2. Instytucje demokratyczne w Polsce. 3. Moja konstytucja. 4. Jakie mam prawa i obowiązki jako obywatel.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<p>polskim: Prezydent RP, sejm i senat, Rada Ministrów, sądy i trybunały, władze samorządowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej</i> • prawa i obowiązki obywatela 	<p>demokratyczny charakter państwa polskiego;</p> <p>2) wymienia organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej: parlament, prezydent, rząd, sądy i omawia najważniejszą funkcję każdego z tych organów w systemie politycznym;</p> <p>3) podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej;</p> <p>4) omawia wybrane prawa dziecka i podaje, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia konstytucję jako zbiór najważniejszych praw i zasad w państwie • wie, czym się zajmuje Rzecznik Praw Dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawa i obowiązki obywateli • zna instytucje nadzorujące przestrzeganie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej • wie, kto uchwała prawo w Rzeczypospolitej Polskiej 	<p>j Polskiej i Senat Rzeczypospolitej Polskiej (Zgromadzenie Narodowe jako forma wspólnych obrad obu izb)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kto w Polsce sprawuje władzę sądowniczą • wyjaśnia, jaką funkcję w państwie pełnią samorządy • potrafi powiedzieć, jaką funkcję w państwie polskim pełni prezydent • wyjaśnia, co znajduje się w preambule <i>Konstytucji RP</i> • formułuje wypowiedź na temat ustroju państwa 	<p>na pytania: <i>Do kogo należy władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej?</i> <i>Czego strzeże Rzeczpospolita?</i> <i>Co jest najważniejszym prawem Rzeczypospolitej?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje instytucje nadzorujące przestrzeganie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej 	<p>z ustrojem PRL</p>

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
					polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja		
<p>30. Współczesne społeczeństwo</p> <p>1. Wielkie zmiany w gospodarce i w społeczeństwie Polski.</p> <p>2. Znaczenie pracy.</p> <p>3. Organizacja pracy i jej efekty.</p> <p>4. Społeczeństwo jak rzeka.</p> <p>5. Działanie dla wspólnego dobra.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany w gospodarce i w społeczeństwie po roku 1989 • prywatyzacja przedsiębiorstw • praca jako dobro, problem bezrobocia • dlatego ważna jest organizacja pracy • grupy społeczne • organizacje i stowarzyszenia, działalność prospołeczna 	<p>5. Społeczeństwo.</p> <p>Uczeń:</p> <p>1) wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział;</p> <p>2) opisuje różne grupy społeczne, wskazuje ich role w społeczeństwie;</p> <p>3) podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia niektóre zmiany, jakie zaszły w polskim społeczeństwie po roku 1989 • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>bezrobocia</i> • podaje dwa przykłady grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>grupy społecznej</i> • wie, czym charakteryzuje się postawa prospołeczna • podaje przykłady organizacji pracy i jej efekty • wyjaśnia, czym jest prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady stowarzyszeń, fundacji i instytucji pozarządowych, działających dla wspólnego dobra • formułuje wypowiedź, w której uzasadnia, że należy szanować pracę swoją i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany w polskiej gospodarce, które zaszły po roku 1989 • własnymi słowami przedstawia społeczne skutki bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych społeczeństw, w których ludzie nie są równi i mają różne prawa

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
		źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, internetu).					
<p>31. Ojczyzna bliska i odległa</p> <p>1. Polska domem wielu narodów. 2. Polacy w swojej ojczyźnie. 3. Polacy w świecie. 4. Polonia – z bliska i z daleka.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa świata • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • mniejszości narodowe i mniejszości etniczne • Polska jako ojczyzna wszystkich Polaków • patriotyzm lokalny • Polacy w innych krajach – Polonia 	<p><u>1. Ojczyzna.</u> Uczeń:</p> <p>1) wymienia i tłumaczy znaczenie miejsc ważnych dla pamięci narodowej; 3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce i na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje oraz wymienia miejsca największych skupisk Polaków na świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej dwie mniejszości narodowe i dwie mniejszości etniczne żyjące w Polsce • wymienia miejsca ważne w historii Polski • wyjaśnia pojęcie <i>Polonii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca zamieszkałe przez mniejszości narodowe i etniczne • wymienia państwa, w których znajdują się największe skupiska Polonii 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jaki procent mieszkańców Polski stanowią mniejszości narodowe • omawia przyczyny polityczne i ekonomiczne, które zmuszały lub zmuszają Polaków do emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jakie prawa przysługują mniejszościom narodowym w Polsce • potrafi przedstawić informacje na temat miejsc pamięci narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację mniejszości narodowych we współczesnej Polsce i w II Rzeczypospolitej

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>32. Polska w Unii Europejskiej</p> <p>1. Co to jest Unia Europejska. 2. Jesteśmy w Unii Europejskiej. 3. Zmieniona, nowocześniejsza Polska.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • mapa Unii Europejskiej • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie Unii Europejskiej • Polacy w Unii Europejskiej • życie codzienne we współczesnej Polsce 	<p>6. Wspólnota europejska. Uczeń opowiada o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe oraz rozpoznaje symbole unijne: flagę, hymn Unii Europejskiej (<i>Oda do Radości</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje symbole unijne – flagę i hymn Unii Europejskiej • podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej • wie, jaka jest wspólna waluta części państw europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa założycielskie Unii Europejskiej • wie, czym jest strefa Schengen • wyjaśnia czym są Parlament Europejski i Komisja Europejska 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami i terminami: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe • opowiada o uczestnictwie Polski w Unii Europejskiej i o zmianach, jakie zaszły w naszym kraju od 2004 r. • wymienia korzyści i obowiązki, które wynikają z członkostwa w Unii • wyjaśnia, na czym polega zachowanie suwerenności przez państwa członkowskie Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie mapy wymienia państwa należące do Unii Europejskiej • podaje przyczyny utworzenia Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat jednego z państw kandydujących do Unii Europejskiej

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>33. Współczesne państwa i organizacje międzynarodowe – ONZ i NATO</p> <p>1. Ustroje polityczne we współczesnym świecie. 2. Organizacja Narodów Zjednoczonych. 3. Nasi sojusznicy i nasze bezpieczeństwo w NATO.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • ustroj republikański a monarchia • działalność ONZ • NATO – geneza sojuszu, kraje członkowskie 	<p><u>Temat spoza PP</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy ustrojem republikańskim a monarchią • wymienia co najmniej jedno państwo europejskie, które jest monarchią • wymienia co najmniej jedno państwo europejskie o ustroju republikańskim • potrafi rozwinąć skrót ONZ • wie, czym jest NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie są cele działania ONZ • wie, czym zajmuje się UNICEF • wyjaśnia pojęcia: filantrop, filantropia • wyjaśnia, jakie są główne cele działalności NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność ONZ • wyjaśnia, dlaczego członkostwo w NATO jest korzystne dla Polski • rozpoznaje flagi ONZ i NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega działalność filantropijna • wie, jakie cechy charakterystyczne ma dyktatura, podaje przykłady państw rządzonych przez dyktatorów 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie internetu, prasy, informacji telewizyjnych przygotowuje wypowiedź na temat misji, w których uczestniczą wojska ONZ na świecie
<p>34. Jaki jest współczesny świat</p> <p>1. Co to jest globalizacja?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywne i negatywne skutki globalizacji • znaczenie technologii 	<p><u>IV. Zainteresowanie problematyką społeczną.</u> Uczeń ma nawyk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • własnymi słowami wyjaśnia pojęcie <i>globalizacji</i> • wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady wpływu techniki na życie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kogo nazywamy antyglobalistami i podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie bierze udział w dyskusji na temat współczesnego świata i potrafi 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat ochrony przyrody i działań, jakie

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
<p>2. Rewolucja technologiczna. 3. Rozwój kultury masowej. 4. Wpływ człowieka na przyrodę. 5. Następstwa globalizacji. 6. Problemy świata na początku XXI wieku.</p> <p><u>Środki dydaktyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • zeszyt ćwiczeń • karta pracy 	<p>w naszym współczesnym życiu, rewolucja technologiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultura masowa • wpływ człowieka na przyrodę • zagrożenia współczesnego świata: bieda, głód, brak dostępu do wody, opieki medycznej i edukacji, konflikty zbrojne i rozwarstwienie społeczne 	<p>dociekania w kontekście społecznym – zadaje pytania: Dlaczego jest tak, jak jest? i Czy mogłoby być inaczej? oraz próbuje odpowiedzieć na te pytania.</p> <p><u>7. Problemy ludzkości.</u> Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia, co oznacza powiedzenie „świat stał się mniejszy” i wskazuje przyczyny tego zjawiska; 2) opisuje i ocenia na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka; 3) wymienia 	<p>co najmniej kilku twórców kultury masowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, na czym polega efekt cieplarniany • rozumie, dlaczego musimy chronić otaczającą nas przyrodę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia własnymi słowami powiedzenie „świat stał się mniejszy” • wymienia przykładowe problemy świata XXI w. • opowiada o przyczynach i skutkach globalizacji 	<p>zmian, jakie zaszły w życiu codziennym ludzi w czasie ostatnich 100 lat</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady produktów i marek o globalnym zasięgu • wyjaśnia, na czym polega rewolucja technologiczna • własnymi słowami wyjaśnia, czym jest kultura masowa, podaje przykłady twórców kultury masowej 	<p>uzasadnić swoje zdanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zmian w przyrodzie, jakie spowodował swoją działalnością człowiek • wyjaśnia, czym zajmują się organizacje ekologiczne, w tym Greenpeace 	<p>może podjąć każdy człowiek, aby chronić środowisko</p>

Temat lekcji. Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną. Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą. Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą. Uczeń:
		<p>pożytki i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych ;</p> <p>4) opowiada o przejawach nędzy na świecie oraz formułuje własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez państwa lub organizacje pozarządowe;</p> <p>5) wyjaśnia na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie.</p>					

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Kongres wiedeński Zagadnienia 1. Obrady kongresu. 2. Postanowienia kongresu. 3. Święte Przymierze. 4. Epoka restauracji.	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego; – potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu; – zna członków Świętego Przymierza 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja; – zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich; – wymienia uczestników kongresu; – rozumie określenie „tańczący kongres” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza; – rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje okres napoleoński i epokę restauracji; – wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu 	XIX–1. XX–1.
2. Walka z porządkiem pokongresowym Zagadnienia 1. Liberalizm. 2. Konserwatyzm. 3. Rewolucja lipcowa we Francji.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia idee polityczne początku XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm; – wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy; – opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w. 	XIX–1.
3. Królestwo	– rozumie	– wskazuje na	– charakteryzuje	– rozumie	– opisuje i	XX–1.2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Polskie Zagadnienia</p> <p>1. Podział ziem polskich na mocy decyzji kongresu wiedeńskiego.</p> <p>2. Gospodarka Królestwa Polskiego.</p> <p>3. Oświata i kultura w Królestwie Polskim.</p> <p>4. Stosunek władców rosyjskich do konstytucji Królestwa Polskiego.</p> <p>5. Kształtowanie się opozycji w Królestwie Polskim.</p>	<p>pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna;</p> <p>– opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I;</p> <p>– wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim</p>	<p>mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską;</p> <p>– opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego;</p> <p>– wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz;</p> <p>– wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie</p>	<p>autonomię Królestwa Polskiego;</p> <p>– opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego;</p> <p>– rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim;</p> <p>– wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele;</p> <p>– charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I</p>	<p>znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim;</p> <p>– opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego życiu w gospodarczym Królestwie Polskiego</p> <p>– rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim</p>	<p>analizuje różne postawy -Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę</p>	
<p>4. Powstanie listopadowe</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sytuacja w Europie przed wybuchem</p>	<p>– wie, kim był Piotr Wysocki;</p> <p>– wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie;</p>	<p>– wymienia pierwszego dyktatora powstania;</p> <p>– opisuje wybuch powstania;</p>	<p>– analizuje przyczyny powstania;</p> <p>– rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa</p>	<p>– wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania;</p>		XX-3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>powstania.</p> <p>2. Spisek w szkole podchorążych.</p> <p>3. Wybuch powstania.</p> <p>4. Józef Chłopicki dyktatorem.</p> <p>5. Działania wojenne.</p> <p>6. Przywódcy powstania.</p> <p>7. Upadek powstania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna rezultat zmagania powstańczych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania; – wskazuje miejsca największych bitew; – wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej; – wymienia przywódców powstania 	<ul style="list-style-type: none"> wobec wybuchu powstania; – charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów; – wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje; – wyjaśnia przyczyny upadku powstania; 		
<p>5. Wielka Emigracja</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji.</p> <p>2. Obozy i podziały polityczne wśród Polaków na emigracji.</p> <p>3. Twórcy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie emigracji; – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym; – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji; 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie obozy polityczne na emigracji; – rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji; – charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów; – porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice); – rozumie, 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy 	XX-5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>polskiej kultury na emigracji.</p> <p>4. Ruch spiskowy w kraju.</p>	<p>– wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu</p>			<p>dlatego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami</p>		
<p>6. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Noc paskiewiczowska.</p> <p>2. Sytuacja w zaborze pruskim.</p> <p>3. Powstanie krakowskie.</p> <p>4. Rabacja galicyjska.</p>	<p>– zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska;</p> <p>– pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa</p>	<p>– wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego;</p> <p>– opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim;</p> <p>– zna postacie: Hipolita</p>	<p>– dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach;</p> <p>– podaje przyczyny powstania krakowskiego;</p> <p>– podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej</p>	<p>– omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami;</p> <p>– wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami;</p> <p>– rozumie manipulację władz austriackich</p>		<p>XX-4.</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego		prowadzącą do rzezi galicyjskiej; – rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r.		
7. Wiosna Ludów w Europie Zagadnienia 1. Sytuacja w Europie w latach czterdziestych XIX w. 2. Rewolucja w Paryżu. 3. Wystąpienia rewolucyjne na różnych obszarach Europy i udział Polaków w tych wydarzeniach.	– rozumie pojęcie Wiosny Ludów; – zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.); – wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi	– zna postać Józefa Bema; – wie, czym był parlament frankfurcki; – zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający powstanie	– omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie; – podaje skutki Wiosny Ludów.	– dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich; – wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji	– rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków	XXI–1.
8. Wiosna Ludów na ziemiach polskich Zagadnienia 1. Wiosna Ludów na ziemiach	– wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień	– zna postać Józefa Bema; – wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny	– opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich	– wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim;	– porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską, – dostrzega	XXI–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Polskich.</p> <p>2. Udział Polaków w Wiosnie Ludów w Europie.</p>		<p>Ludów;</p> <p>– zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów</p>		<p>– dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów</p>	<p>zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców</p>	
<p>9. Rewolucja przemysłowa</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Modernizacja gospodarki.</p> <p>2. Powstanie fabryk.</p> <p>3. Kolej żelazna i statki parowe.</p> <p>4. Eksplozja demograficzna.</p>	<p>– wymienia główne wynalazki XIX w.;</p> <p>– rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa;</p> <p>– wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.</p>	<p>– opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.;</p> <p>– wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy;</p> <p>– ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne</p>	<p>– wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego;</p> <p>– wymienia przyczyny powstawania fabryk;</p> <p>– dostrzega skutki rozwoju komunikacji;</p> <p>– wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego</p>	<p>– rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego;</p> <p>– porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w.;</p> <p>– omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw</p>	<p>– analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej</p>	<p>XIX–2.</p>
<p>10. Lekcja powtórzeniowa. Pierwsza połowa</p>	<p>– wie, co wydarzyło się w roku: 1815,</p>	<p>– opisuje przebieg powstania listopadowego;</p>	<p>– dostrzega różnice w położeniu Polaków pod</p>	<p>– dostrzega i wyjaśnia rolę postanowień</p>		

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Kongres wiedeński i porządek Świętego Przymierza.</p> <p>2. Nurty ideowo-polityczne pierwszej połowy XIX w.</p> <p>3. Ruchy narodowe i rewolucyjne w Europie pierwszej połowy XIX w.</p> <p>4. Ziemie polskie i Polacy w epoce restauracji i rewolucji (1815–1849).</p>	<p>1830, 1831, 1848;</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie polskie pod trzema zaborami i je nazywa;</p> <p>– zna postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego;</p> <p>– krótko opisuje sytuację Królestwa Polskiego przed powstaniem listopadowym i po jego upadku;</p> <p>– krótko opisuje sytuację w zaborach pruskim i austriackim po powstaniu listopadowym</p>	<p>– wie, jakie zmiany przyniósł w Europie kongres wiedeński;</p> <p>– charakteryzuje położenie Polaków pod trzema zaborami</p>	<p>trzema zaborami i wskazuje przyczyny tych różnic;</p> <p>– wskazuje różnice w przyczynach wybuchu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich;</p> <p>– omawia rolę Świętego Przymierza w Europie</p>	<p>kongresu wiedeńskiego w historii Europy XIX w.;</p> <p>– rozumie wpływ ideologii romantyzmu na dążenia wolnościowe w Europie pierwszej połowy XIX w.</p>		
<p>Sprawdzian 1.</p>						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
11. Zjednoczenie Włoch Zagadnienia 1. Sytuacja w państwach włoskich przed zjednoczeniem. Wojna krymska. 2. Sojusz Piemontu z Francją. 3. Wojna Piemontu i Francji z Austrią. 4. „Wyprawa tysiąca”.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy była wojna krymska; – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym; – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna tapy wojny krymskiej; – zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego; – omawia etapy zjednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje konsekwencje wojny krymskiej; – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch; – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch – uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch; – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rolę Garibaldiego i Caovura w Zjednoczeniu Włoch 	XXIII–1.
12. Zjednoczenie Niemiec Zagadnienia 1. Pozycja Prus w Niemczech. 2. Etapy zjednoczenia Niemiec. 3. Powstanie cesarstwa niemieckiego.	<ul style="list-style-type: none"> – zna postać Ottona von Bismarcka; – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871; – wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec; – wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją; – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy; – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu zjednoczenia Niemiec; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską 	XXIII–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				– rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec		
13. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych Zagadnienia 1. Rozrost terytorialny USA. 2. Unia i Konfederacja. 3. Wojna secesyjna. 4. Rozwój USA po wojnie domowej.	– wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.; – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa; – zna postać Abrahama Lincolna; – wie, kto wygrał wojnę secesyjną	– wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami; – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna	– wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA; – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej; – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej; – wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej	– uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA; – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem	– wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej	XXIII–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>14. Kolonializm europejski w XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wyścig o kolonie.</p> <p>2. Afryka i Indie w polityce kolonialnej państw europejskich.</p> <p>3. Państwa kolonialne a Chiny.</p> <p>4. Wojna rosyjsko-japońska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej; – wymienia mocarstwa kolonialne; – zna pojęcie kolonializmu; – zna określenie „perła w koronie”; – wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska, i zna jej wynik 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów; – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia europejski wyścig o kolonie; – podaje przyczyny i skutki kolonializmu; – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym; – opisuje politykę USA na obszarze Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu; – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych 	XXIII–3.
<p>15. Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Rewolucja przemysłowa i jej konsekwencje.</p> <p>2. Jednoczenie się krajów w Europie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kraje europejskie, które zjednoczyły się w drugiej połowie w XIX w.; – wymienia główne mocarstwa kolonialne; – wskazuje na 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym; – charakteryzuje społeczeństwo drugiej połowy XIX w.; – przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ XIX-wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny i skutki kolonializmu dla kolonizowanych i kolonizatorów 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i przedstawi a skutki kolonializmu we współczesnym świecie 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Powstanie nowych mocarstw. 4. Kolonializm	mapie pozaeuropejskie obszary zajęte przez kolonizatorów; – wymienia wynalazki, które zmieniły życie codzienne w XIX w.; – zna postacie: Abrahama Lincolna, Ottona Bismarcka	politykę kolonizatorów wobec kolonizowanych państw i obszarów				
Sprawdzian 2.						
16. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym Zagadnienia 1. Sytuacja społeczno-polityczna w Królestwie Polskie przed wybuchem powstania.	– krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym; – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni	– wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska; – opisuje przebieg manifestacji patriotycznych; – zna postać Aleksandra Wielopolskiego; – przedstawia programy	– wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska; – wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych; – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego	– ocenia działania Wielopolskiego; – wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym	– rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego	XXII–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Manifestacje patriotyczne i Delegacja miejska. 3. Biali i Czerwoni. 4. Polityka Aleksandra Wielopolskiego.		Białych i Czerwonych				
17. Powstanie styczniowe Zagadnienia 1. Branka. 2. Wybuch powstania. 3. Wojna partyzancka. 4. Polskie państwo podziemne.	– wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka; – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe; – wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania	– wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania; – opisuje formy walki powstańczej	– wyjaśnia genezę i znaczenie branki; – opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów	– analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów; – porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego		XXII–2.–3.
18. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków	– wie, kim był Romuald Traugutt; – zna pojęcie katorgi; – wymienia	– przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu	– podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków; – podaje przyczyny klęski powstania	– przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora	– uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu	XXII–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Romuald Traugutt. 2. Polityka rosyjska po upadku powstania styczniowego.	główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego	styczniowym	styczniowego	powstania	u	
19. Walka o polskość w zaborze rosyjskim Zagadnienia 1. Sytuacja w zaborze rosyjskim po powstaniu styczniowym. 2. Uniwersytet Latający. 3. Formy oporu Polaków wobec rusyfikacji.	– zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający; – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego	– wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat; – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji	– opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym; – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji	– rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej; – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego		XXIV–1.–3.
20. Zabór pruski – walka z germanizacją Zagadnienia 1. Kulturkampf i germanizacja.	– wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego; – rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf,	– wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych;	– przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją; – opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki	– dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków; – porównuje sytuację		XXIV–1.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Praca organiczna. 3. Walka z niemiecką kolonizacją. 4. Strajki szkolne.	rugi pruskie, strajk szkolny; – wie, gdzie wybuchł najstraszniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim; – zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego	– przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji; – opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; – opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim	ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce	Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury; – dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce		
21. Autonomia w Galicji Zagadnienia 1. Powstanie Austro-Węgier. 2. Galicja otrzymuje autonomię. 3. Szkolnictwo i kultura w zaborze austriackim. 4. Nędza galicyjska. 5. Nowe wyzwania – Polacy i Ukraińcy.	– wskazuje na mapie-Austro Węgry- i Galicję; – rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska; – wymienia narodowości, które żyły w Galicji	– opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej; – wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach	– opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji; – charakteryzuje życie polityczne w Galicji; – przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego	– wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji; – opisuje konflikty narodowościowe w Galicji	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii	XXIV-1.-3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>22. Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa XIX wieku (sytuacja ziem polskich pod zaborami)</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sytuacja narodowościowa, społeczna i ekonomiczna Polaków w poszczególnych zaborach.</p> <p>2. Stosunek Polaków do władz zaborczych na różnych obszarach ziem polskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary poszczególnych zaborów; – krótko opisuje sytuację Polaków w każdym z trzech zaborów; – pamięta datę: 1863 r.; – zna postacie: Romualda Traugutta, Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania styczniowego; – opisuje formy rusyfikacji i germanizacji; – wie, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się polityce zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego; – charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego; – porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, Wielkopolski i Galicji 	
Sprawdzian 3.						
<p>23. Wynalazki przełomu XIX i XX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Druga rewolucja</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna określenie „epoka pary”; – wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”; – opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłów 	XIX–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>przemysłowa.</p> <p>2. Elektryczność.</p> <p>3. Epoka Edisona.</p> <p>4. Komunikacja.</p> <p>5. Początki motoryzacji.</p> <p>6. Medycyna i rolnictwo.</p>	<p>względem gospodarczym;</p> <p>– wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia</p>	<p>znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu;</p> <p>– wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia;</p> <p>– zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella</p>	<p>– analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów</p>		<p>ych na przełomie XIX i XX w.</p>	
<p>24. Narodziny kultury masowej. Przemiany obyczajowe</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Piękna epoka.</p> <p>2. Przemiany obyczajowe.</p> <p>3. Fotografia i kino.</p> <p>4. Kultura przełomu wieków.</p>	<p>– wie, co oznacza określenie „piękna epoka”;</p> <p>– zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową</p>	<p>– opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”;</p> <p>– wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.;</p> <p>– rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm</p>	<p>– opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych;</p> <p>– opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.</p>	<p>– dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich;</p> <p>– analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli</p>	<p>– wskazuje źródła przemian obyczajowych</p>	<p>XXIII–4.</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>25. Masy wkraczają do polityki</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Państwa konstytucyjne. 2. Demokracja życia politycznego. 3. Kobiety walczą o swoje prawa. 4. Robotnicy walczą o swoje prawa. 5. Partie polityczne. 6. Nowe ideologie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa; – wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna poglądy socjalistów i narodowców, – wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega znaczenie konstytucji; – zna twórców socjalizmu; – rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w. 	XXIII–4.
<p>26. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków. 2. Ruch 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków; – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; – rozumie skróty: PPS, endecja; – 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków – wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym; – wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje genezę poszczególnych nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami 	XXIV–3.–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>narodowy.</p> <p>3. Socjaliści.</p> <p>4. Ludowcy.</p>	<p>przyporządkowuje postacie Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych</p>	<p>ich programów;</p> <p>– wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna;</p> <p>– dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego</p>	<p>– przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych;</p> <p>– przedstawia formy działalności polskich partii politycznych</p>	<p>dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.</p>	<p>ogólnoświatowymi</p>	
<p>27. Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze rosyjskim</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sytuacja w Rosji przed 1905 r.</p> <p>2. Rosja po wojnie.</p> <p>2. Krwawa niedziela</p> <p>3. Rewolucja 1905 r w Królestwie Polskim</p> <p>4. Walki w Łodzi.</p> <p>5. Skutki rewolucji</p>	<p>– zna datę: 1905 r.;</p> <p>– zna pojęcie strajk generalny;</p> <p>– zna określenie „krwawa niedziela”;</p> <p>– wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji</p>	<p>– podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim;</p> <p>– opisuje strajki w Łodzi</p>	<p>– podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego;</p> <p>– wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego</p>	<p>– omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania;</p> <p>– wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi</p>	<p>– wskazuje genezę poszczególnych nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi</p>	<p>XXIV–5.</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1905 r.						
28. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia Zagadnienia 1. Kształtowanie się trójprzymierza i trójporozumienia. 2. Kocioł bałkański.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza trójporozumienia – rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienia; – podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania; – podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią; – wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji 	XXV–1.–2.
29. Polacy wobec zbliżającej się wojny Zagadnienia 1. Nowa sytuacja polityczna. 2. Obóz narodowy 3. Działalność J. Piłsudskiego 4. Polskie organizacje paramilitarne.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; – wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji; – wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką; – opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych; – uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę 	XXIV–6.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową					
30. Wielka wojna Zagadnienia 1. Wielka wojna. 2. Niemcy zatrzymani nad Marną. 3. Wojna manewrowa na wschodzie. 4. Ofensywy 1915 r. na froncie wschodnim i zachodnim. 5. Piekło Verdun. 6. Nowy charakter wojny	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; – wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie; – podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny; – rozumie pojęcia wojny pozycyjnej i wojny manewrowej; – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej; – opisuje wojnę pozycyjną; – zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych; – uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych 	XXV–3.–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
31. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed wybuchem rewolucji. 2. Rewolucja lutowa. 3. Przewrót bolszewicki. 4. Pokój z Niemcami. 5. Wojna domowa w Rosji.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Rosję; – wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego; – zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików; – rozumie pojęcie obcej interwencji; – wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji; – podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji; – przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina; – podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików; – rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; – podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją 	XXV–5.
32. Sprawa polska w okresie I wojny światowej Zagadnienia 1. Kwestia polska na początku wojny. 2. Aktywiści i pasywiści. 3. Piłsudski,	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach; – opisuje działalność Legionów; – wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje postawy aktywistów i pasywistów; – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie <i>Aktu 5 listopada</i> oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej 	XXVI–1.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>legiony i POW.</p> <p>4. Umiedzynarodowienie sprawy polskiej.</p> <p>5. Rok 1918 – program prezydenta Wilsona.</p>	<p>– wie czym był <i>Akt 5 listopada</i></p>	<p>stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej;</p> <p>– omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej</p>				
<p>33. Zakończenie I wojny światowej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Przystąpienie USA do wojny.</p> <p>2. Przebieg działań wojennych w 1918 r.</p> <p>3. Zawieszenie broni.</p>	<p>– wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.;</p> <p>– wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa;</p> <p>– wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej</p>	<p>– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych;</p> <p>– omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania;</p> <p>– wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni</p>	<p>– omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny;</p> <p>– zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny;</p> <p>– wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni</p>	<p>– wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych;</p> <p>– rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej</p>	<p>– omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne</p>	XXV–3.–4.
<p>34. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Czynniki</p>	<p>– wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość;</p> <p>– wie, kto został naczelnikiem</p>	<p>– przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia</p>	<p>– zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego</p>	<p>– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości</p>	<p>– analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji</p>	XXVI–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>sprzyjające powstaniu państwa polskiego.</p> <p>2. Polskie ośrodki władzy w Galicji.</p> <p>3. Rada Regencyjna.</p> <p>4. Wielkopolska i zabór pruski.</p> <p>5. Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej.</p> <p>6. Przyjazd J. Piłsudskiego.</p> <p>7. Problemy u progu niepodległości.</p> <p>8. Sprawa polska na konferencji paryskiej.</p> <p>9. Kształtowanie się wojska polskiego.</p>	<p>państwa polskiego w 1918 r.</p>	<p>I wojny światowej;</p> <p>– wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski;</p> <p>– wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości</p>	<p>Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.;</p> <p>– zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich</p>	<p>przez Polskę r 1918 w</p>	<p>międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę;</p> <p>– rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich</p>	
<p>35. Lekcja powtórzeniowa.</p>	<p>– wskazuj na mapie kraje</p>	<p>– opisuje przebieg I wojny</p>	<p>– podaje przyczyny i skutki powstania</p>	<p>– analizuje wpływ sytuacji</p>		

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Świat i Polska na przełomie XIX i XX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sojusze wojskowe na przełomie XIX i XX w.</p> <p>2. Sprawa polska przed I wojną światową i w trakcie trwania konfliktu.</p> <p>3. Odzyskanie niepodległości przez Polskę.</p>	<p>ententy i państwa centralne;</p> <p>– wie, które państwa należały do obozu zwycięzców I wojny światowej;</p> <p>– wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej;</p> <p>– wie, co wydarzyło się w roku: 1914, 1917, 1918;</p> <p>– wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość;</p> <p>– zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Lenina, Woodrowa Wilsona;</p> <p>– wymienia polskie</p>	<p>światowej;</p> <p>– charakteryzuje formy prowadzenia działań militarnych w okresie I wojny światowej;</p> <p>– opisuje przemiany zachodzące w Rosji w 1917 r.;</p> <p>– wie, w jakich okolicznościach doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę;</p> <p>– przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej</p>	<p>dwóch bloków polityczno-militarnych na przełomie XIX i XX w.;</p> <p>– charakteryzuje postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej</p> <p>– przedstawia różne poglądy polityczne;</p> <p>– opisuje stosunek państw do sprawy polskiej w okresie I wojny światowej;</p> <p>– podaje przyczyny i skutki rewolucji lutowej oraz przewrotu bolszewickiego w Rosji</p>	<p>międzynarodowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę;</p> <p>– przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej;</p> <p>– charakteryzuje zmiany polityczne, które zaszły w Rosji w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego</p>		

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej					
Sprawdzian 4.						
36. Konferencja pokojowa w Paryżu Zagadnienia 1. Konferencja pokojowa w Paryżu. 2. Postanowienia traktatu wersalskiego 3. Liga Narodów i jej działalność. 4. Mały traktat wersalski.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa; – zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego; – wie, czym zajmowała się Liga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów; – wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec; – wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej; – rozumie pojęcie mały traktat wersalski 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego; – wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej; – wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego 	XXVII–2.
37. Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wojny	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na 	XXVII.1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Społeczne skutki I wojny światowej. 2. Kryzysy gospodarcze. 3. Sztuka powojenna. 4. Kultura masowa.	na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; – wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej	wojny; – rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja	podjęte przez rządy, aby je minimalizować	gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa	powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej	
38. Związek Sowiecki pod władzą Stalina Zagadnienia 1. Komunizm wojenny i NEP. 2. Przejęcie władzy przez Stalina. 3. ZSRS i jego polityka gospodarcza, społeczna.	– zna dwóch przywódców ZSRS; – wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego; – rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS	– rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm; – opowiada o traktowaniu obywateli przez władzę ZSRS; – wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego	– wyjaśnia, dlaczego przeprowadzono tzw. czystki w armii i władzach ZSRS; – wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS	– analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS; – porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym	– analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS	XXVII–3.
39. Narodziny faszyzmu we Włoszech Zagadnienia 1. Przyczyny	– wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch; – wymienia, co	– rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule – opisuje życie w faszystowskich	– podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego; – wymienia reformy	– omawia znaczenie traktatów laterańskich	– analizuje rolę propagandy w sukcesie partii	XXVII–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>przejęcia władzy przez B. Mussoliniego.</p> <p>2. Sytuacja Włoch po I wojnie światowej.</p> <p>3. Włochy po rządami faszystów.</p>	najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego	<p>Włoszech;</p> <p>– zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech</p>	wprowadzone przez faszystów		faszystowskiej	
<p>40. Niemcy pod władzą Hitlera</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Republika Weimarska.</p> <p>2. Przejęcie władzy przez A. Hitlera.</p> <p>3. Budowa państwa totalitarnego.</p> <p>4. Żydzi w III Rzeszy.</p> <p>5. Gospodarka i zbrojenia.</p>	<p>– wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.;</p> <p>– wie, kiedy A. Hitler przejął władzę;</p> <p>– rozumie pojęcie III Rzesza;</p> <p>– podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym</p>	<p>– rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski</p>	<p>– wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera;</p> <p>– omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów;</p> <p>– omawia politykę gospodarczą III Rzeszy</p>	<p>– omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP;</p> <p>– wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów</p>	<p>– analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera</p>	XXVII–3.
41. Świat u progu wojny	– wymienia sojuszników III Rzeszy;	– rozumie pojęcia: państwa osi, układ	– omawia ekspansywną politykę Japonii;	– wskazuje przyczyny agresywnej	– omawia przyczyny polityki	XXVII–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Funkcjonowanie traktatu wersalskiego. 2. Japonia dąży do dominacji w Azji. 3. Wojna w Hiszpanii. 4. Powstanie osi Berlin-Rzym-Tokio. 5. Ekspansja III Rzeszy.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę 	<ul style="list-style-type: none"> monachijski, Anschluss Austrii; – wieś, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi 	<ul style="list-style-type: none"> – zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo; – wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> polityki Japonii i III Rzeszy; – omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki; – omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia 	
42. Lekcja powtórzeniowa – Europa i świat po I wojnie światowej Zagadnienia 1. Traktat wersalski i jego następstwa. 2. Świat po I wojnie światowej. 3. Powstanie i funkcjonowanie państw totalitarnych.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa totalitarne; – zna przywódców państw totalitarnych; – wymienia przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR, III Rzeszy; – wymienia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki I wojny światowej; – wymienia państwa osi 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych; – wskazuje różnice pomiędzy państwami totalitarnymi; – omawia postanowienia traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny przejścia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego; – analizuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego; – analizuje i wymienia przyczyny narodzin sojuszu państw osi; – opisuje politykę zagraniczną i łamanie 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec; – analizuje przyczyny polityki państw zachodnich wobec III Rzeszy 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę		
Sprawdzian 4.						
43. Walka o granice państwa polskiego Zagadnienia 1. Polskie programy wschodnie. 2. Walki o Lwów. 3. Wojna z bolszewikami 1920 r. 4. Powstanie wielkopolskie i powstania śląskie. 5. Plebiscyty.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej – wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty; – zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic; – zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt 	– wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów; – rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy 	XXVIII–2.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
44. Konstytucja marcowa i ustrój II Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Pierwsze wybory do sejmu. 2. Konstytucja marcowa. 3. Pierwszy prezydent.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową; – zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne założenia konstytucji marcowej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej; – wie, jak przebiegały wybory na prezydenta 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie; – rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w. 	XXIX–2.
45. Rządy autorytarne w Polsce 1926–1939 Zagadnienia 1. Polska przed przewrotem majowym. 2. Przewrót majowy. 3. Rządy sanacji. 4. Konstytucja kwietniowa.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy doszło do przewrotu majowego; – rozumie pojęcie sanacja 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przewrót majowy i rządy sanacji; – wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa; – rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą; – zna postać Ignacego Mościckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny przewrotu majowego; – uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej 	XXIX–4.
46. Społeczeństwo polskie w latach 1918–1939	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia mniejszości narodowe w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia politykę państwa wobec mniejszości 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje genezę konfliktów religijnych 	XXX–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Społeczeństwo polskie w liczbach. 2. Miasto i wieś w II Rzeczypospolitej. 3. Mniejszości narodowe w II RP i ich relacje z Polakami.	– opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym	narodowych; – porównuje życie na wsi z życiem w mieście; – wymienia wyznania II Rzeczypospolitej			i narodowościowych w II RP	
47. Przemiany gospodarcze w Polsce Zagadnienia 1. Gospodarcze skutki rozbiorów. 2. Budowa Gdyni. 3. Reformy W. Grabskiego 4. Wojna celna z Niemcami 5. Budowa COP. 6. Wielki kryzys	– wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP; – wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym	– zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego; – rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna	– wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju; – wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce	– dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świat na polską gospodarkę; – przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki	– wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP	XXX-2.-3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
gospodarczy w II RP.						
48. Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia Zagadnienia 1. Oświata w okresie międzywojennym 2. Nauka i technika II RP. 3. Literatura i sztuka. 4. Sztuka masowa i sport.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób walczone z analfabetyzmem; – wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – zna nazwiska najwybitniejsza twórców dwudziestolecia międzywojennego – wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju 	XXX–4.
49. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939 Zagadnienia 1. Polska polityka zagraniczna w pierwszych latach po odzyskaniu	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wrogów Polski; – wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski; – wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza 	<ul style="list-style-type: none"> – zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; – wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym; – wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie; – wie, co zawierał traktat Ribbentrop- 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje; – ocenia koncepcję 	XXIX–5. XXXI–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>niepodległości.</p> <p>2. Sukcesy i porażki polskiej polityki zagranicznej dwudziestolecia międzywojennego.</p> <p>3. Polityka zagraniczna marszałka J. Piłsudskiego.</p> <p>4. Stosunki Polski z Niemcami i ZSRS.</p> <p>5. Koncepcja Międzymorza.</p> <p>6. W przededniu wojny – zajęcie Zaolzia.</p> <p>7. Żądania III Rzeszy wobec Polski i pakt Ribbentrop-Mołotow.</p>	w stosunku do Polski		Mołotow		polityki zagranicznej J. Piłsudskiego	
<p>50. Lekcja powtórzeniowa – Polska w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	– wymienia powstania i wojny, który doprowadziły do ukształtowania	– wymienia prezydentów Polski; – porównuje główne założenia konstytucji	– wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP	– podaje przyczyny i skutki powstań i wojny bolszewickiej; – ocenia	– analizuje znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>m</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Kształtowanie się granic II RP.</p> <p>2. Od konstytucji marcowej do kwietniowej – przemiany ustrojowe.</p> <p>3. Osiągnięcia Polski w okresie międzywojennym</p> <p>4. Polska polityka zagraniczna.</p>	<p>się granic II RP;</p> <p>– wskazuje główne dokumenty ustrojowe;</p> <p>– zna postać J. Piłsudskiego</p>	<p>marcowej z kwietniową;</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia II RP na płaszczyźnie gospodarczej, naukowej, kulturalnej;</p> <p>– wymienia kraje, z którymi polska zawarła sojusze i traktaty</p>	<p>z nimi walczyły;</p> <p>– opisuje działania, które wzmocniły Polskę gospodarczo;</p> <p>– opisuje zamach majowy i zmiany, które po nim zaszły;</p> <p>– opisuje sytuację międzynarodową Polski</p>	<p>osiągnięcia II RP;</p> <p>– podaje cechy polskiego państwa autorytarnego</p>	<p>i Europy;</p> <p>– analizuje i ocenia polską politykę zagraniczną</p>	
Sprawdzian 5.						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Wojna obronna Polski Zagadnienia 1. potencjały militarne Polski i Niemiec 2. atak niemiecki na Polskę 3. atak sowiecki na Polskę 4. przebieg wojny obronnej	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1 września 1939 r., 17 października 1939 r. zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie wojna obronna wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r. wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r. omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowietów na ziemie polskie 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bilans wojny obronnej Polski 	XXXII 1), 2), 3)
2. Działania wojenne w latach 1939–1941 Zagadnienia 1. tzw. dziwna wojna na Zachodzie 2. wojna zimowa i zajęcie państw bałtyckich przez ZSRS 3. agresja Niemiec na kraje skandynawskie 4. bitwa	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1940 r., 1941 r. wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: plan „Barbarossa”, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej opisuje okoliczności wojny zimowej i przyłączenia nowych terenów przez ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941 wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Radziecki 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941 	XXXIII 1) XXXV 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
o Anglię 5. działania wojenne w Afryce 6. atak Niemiec na ZSRS 7. japoński atak na Pearl Harbour		<ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg bitwy o Anglię omawia przebieg konfliktu na kontynencie afrykańskim 				
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie Zagadnienia 1. okupacja niemiecka w Europie Wschodniej i Zachodniej 2. postawy względem okupantów	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r. zna postaci: Irena Sendlerowa, Jan Karski, Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, Holocaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny, eksterminacja, getto, Żegota, ŻOB, łapanka 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich 	<ul style="list-style-type: none"> omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich 	XXXIII 2)
3. Holocaust 4. powstanie					<ul style="list-style-type: none"> docenia poświęcenie 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
w getcie warszawskim 5. Polacy wobec Holokaustu					rodziny Ulmów i innych rodzin polskich wspomagających ludność żydowską	
4. Wielka koalicja i przełom na frontach Zagadnienia: 1. początki wielkiej koalicji i <i>Karta atlantycka</i> 2. niemieckie klęski na froncie wschodnim 3. walki w Afryce i lądowanie we Włoszech 4. konferencja w Teheranie 5. lądowanie w Normandii 6. walki na Dalekim Wschodzie	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r., listopad 1943 r., 6 czerwca 1944 r. zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: alianci, drugi front, kamikaze wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny wymienia postanowienia konferencji teherańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945 	<ul style="list-style-type: none"> omawia główne postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i> wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944 ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski 	XXXIII 1), 3), 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>5. Klęska państw osi i zakończenie II wojny</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. postanowienia konferencji wielkiej trójki w Jałcie i Poczdamie</p> <p>2. upadek Berlina</p> <p>3. koniec wojny na Dalekim Wschodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r. zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie sowieccy Koniew i Żukow 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie kapitulacja wie, co wydarzyło się w Hiroszynie i Nagasaki wymienia przyczyny klęski państw osi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki 	XXXIII 1), 3), 4)
<p>6. Lekcja powtórzeniowa. II wojna światowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty ważnych wydarzeń związanych z II wojną światową 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami odnoszącymi się do wydarzeń z lat 1939–45 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca bitew, fronty, kierunki ofensyw i inne ważne miejsca dla przebiegu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wojnę obronną Polaków z września 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> docenia poświęcenie jednostek dla dobra innych 	XXXII 1), 2), 3) XXXIII 1), 2), 3), 4)
<p>Zagadnienie: dzieje II wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna postaci odgrywające kluczowe role podczas II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje kolejne etapy polityki niemieckiej wobec Żydów omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bilans wojny obronnej Polski dostrzega konsekwencje decyzji podjętych przez 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji teherańskiej, jałtańskiej i poczdamskiej 	<p>nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia politykę ZSRS i III Rzeszy wobec narodów podbitych omawia okoliczności powstania koalicji antyhitlerowskiej omawia działania na frontach II wojny światowej 	<p>agresywną politykę III Rzeszy, ZSRS i Japonii w latach 1939–1945</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje postawy społeczeństw okupowanych państw wobec władz niemieckich 	<p>wielką trójkę na konferencjach</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny klęski państw osi dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki 	
Sprawdzian 1						
<p>7. Polska pod okupacją niemiecką</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. okupacja niemiecka na terenach wcielonych do Rzeszy</p> <p>2. okupacja niemiecka na terenach Generalnego Gubernatorstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1939 r., 1945 r. zna postać Hansa Franka wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie wymienia ziemie wcielone do Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich; wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r. porównuje okupację niemiecką 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich 	XXXIV 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo		na różnych terenach polskich			
8. Polska pod okupacją sowiecką Zagadnienia: 1. okupacja sowiecka – represje 2. zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1940 r. zna postaci: Janina Antonina Lewandowska, Stalin wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tereny przyłączone do ZSRS wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów charakteryzuje zbrodnię katyńską omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie 	XXXIV 1), 2)
9. Władze polskie na uchodźstwie Zagadnienia: 1. rząd RP na uchodźstwie 2. Armia Polska w ZSRS 3. udział Polaków w walkach na	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r. zna postaci: Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majska, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Rada Narodowa, dywizjon, brygada wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew wymienia członków rządu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski 	XXXV 1), 2), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>zachodzie Europy, Bliskim Wschodzie i w Afryce</p> <p>4. układ Sikorski–Majski</p>	<p>Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie • wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia • wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po 	<p>polskiego na uchodźstwie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom 			

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	stronie aliantów					
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów 					
10. Polskie Państwo Podziemne Zagadnienia: 1. działalność cywilnego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 2. działalność wojskowego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 3. działalność politycznego	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 14 lutego 1942 r. zna postaci: Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki, Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta opisuje strukturę 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego 	XXXIV 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p> pionu Polskiego państwa Podziemnego</p>	<p>Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych 	<p>Polskiego Państwa Podziemnego</p>				
<p>11. Ziemie polskie w latach 1943–1944</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> Polska Partia Robotnicza i Gwardia Ludowa powstanie KRN Ludowe Wojsko Polskie i powstanie Armii Ludowej zbrodnia wołyńska powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1944 r. zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej rozwija skróty: PPR, GL, AL, KRN, PKWN omawia okoliczności powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki wymienia powody konfliktu polsko-ukraińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy wskazuje na mapie Wołyń 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944 	<p>XXXIV 1), 3), 4) XXXV 3) XXXVII 1)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
PKWN i Rządu Tymczasowego		w Małopolsce Wschodniej				
12. Powstanie warszawskie Zagadnienia: 1. plan „Burza” 2. przyczyny wybuchu i przebieg powstania warszawskiego 3. losy ludności cywilnej w trakcie powstania 4. skutki powstania	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, gen. Erich von dem Bach 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: plan „Burza”, godzina „W” omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania 	XXXIV 5)
13. Lekcja powtórzeniowa. Polska w latach II wojny światowej Zagadnienia: 1. okupacja niemiecka i sowiecka na ziemiach polskich 2. działalność Polskiego	<ul style="list-style-type: none"> zna daty związane z ważnym wydarzeniami z dziejów Polski w okresie II wojny światowej zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, zbrodnia wołyńska, łagier, zsyłka, deportacja, plan „Burza”, godzina „W”, folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich, najstraszniejsze katownie nazistowskie, miejsca masowych egzekucji polskich oficerów przez Sowietów, ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie z których utworzono 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi charakteryzuje, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944, które 	XXXIV 1), 2), 3), 4), 5) XXXV 1), 2), 3) XXXVII 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Państwa Podziemnego</p> <p>3. udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej</p> <p>4. zbrodnie nazistowskie i sowieckie na Polakach</p>	<p>plk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, Janina Antonina Lewandowska, Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majski, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski, Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki,</p>	<p>wywłaszczenie, okupacja, Rada Narodowa, dywizjon, brygada, Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh, PPR, GL, AL, KRN, PKWN • wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów, miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów oraz najważniejsze polskie ugrupowania polityczne 	<p>Generalne Gubernatorstwo, linię podziału ziem polskich w 1939 r. oraz ważniejsze miejsca bitew stoczone przez polskie oddziały na frontach II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność najważniejszych polskich ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych • omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta; • omawia cele i formy realizacji planu „Burza” z uwzględnieniem przyczyn wybuchu i przebiegu powstania warszawskiego 	<p>w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie, zna jego skład i działanie podczas II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego • charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. • charakteryzuje przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej 	<p>miały na celu przejęcie władzy</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego • ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski • ocenia zbrodnie niemieckie i sowieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		działające w warunkach konspiracyjnych				
	<p>Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka, Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling, Stalin, gen. Erich von dem Bach, Hans Frank</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie okręty 		<ul style="list-style-type: none"> omawia zbrodnie nazistowskie i sowieckie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich omawia cele sowieckiej i nazistowskiej polityki okupacyjnej oraz wskazuje, jakie metody stosowały władze okupacyjne, by je osiągnąć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania warszawskiego 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia					
Sprawdzian 2						
14. Skutki II wojny światowej Zagadnienia: 1. bilans II wojny światowej 2. powstanie ONZ	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1945 r. wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne umie wskazać skutki II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ opisuje warunki, w jakich żyli ludzie w Europie po zakończeniu wojny 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje bilansu skutków II wojny światowej 	XXXIII 5) XXXVI 1)
15. Początki zimnej wojny Zagadnienia: 1. rozpad koalicji antyhitlerowskiej 2. powstanie NATO i Układu Warszawskiego	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1949 r., 1950–1953 zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall podaje nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego omawia konsekwencje rozpadu koalicji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec omawia wydarzenia związane z wojną 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej 	XXXVI 2), 3), 4), 7)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. zimna wojna 4. podział Niemiec 5. wojna koreańska	sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje podporządkowane	żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina • opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej	antyhitlerowskiej	koreańską		
16. Powojenna Polska Zagadnienia: 1. nowe granice Polski 2. skutki społeczne i gospodarcze II wojny światowej na ziemiach polskich 3. reforma rolna i nacjonalizacja na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu 	<ul style="list-style-type: none"> umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich rozumie pojęcia: repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich 	XXXIII 5) XXXVII 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	wojny					
17. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce Zagadnienia: 1. powstanie TRJN 2. komunistyczny aparat represji	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r. zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), bezpieczeństwa, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, oblawa augustowska, referendum, PSL, PZPR 	<ul style="list-style-type: none"> omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski 	XXXVII 1), 2)
3. referendum w 1946 r. 4. wybory w 1947 r.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy 				

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>18. Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nastroje społeczne wśród ludności polskiej po II wojnie światowej 2. podziemie niepodległościowe 3. działalność Kościoła katolickiego 4. Polacy na emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postaci: Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski „Zapora”, Danuta Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa, amnestia • omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego • wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej • charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej 	XXXVII 2)
<p>19. Stalinizm w Polsce</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ramy czasowe stalinizmu i sowietyzacja armii polskiej 2. terror stalinowski 3. indoktrynacja i propaganda 	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę 1952 r. • zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: stalinizm, procesy pokazowe, безпеaka, indoktrynacja, propaganda, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja • wyjaśnia, czym był system totalitarny 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki • porównuje system rządów w Polsce i ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich 	XXXVIII 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
komunistyczne 4. konstytucja PRL		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież 				
20. Za żelazną kurtyną Zagadnienia: 1. państwa europejskie pod wpływem ZSRS 2. destalinizacja 3. powstanie węgierskie i Praska Wiosna	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r. zna postaci: Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje cechy charakterystyczne dla ustroju krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów 	XXXVI 5)
21. Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat po II wojnie światowej Zagadnienia: 1. skutki II wojny	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1949 r., 1950 r., 1953 r., 1956 r., 1968 r. zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: ONZ, zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości, inwigilacja, NATO, RWPG, RFN, NRD, 	<ul style="list-style-type: none"> zna i wskazuje na mapie zmiany terytorialne ziem polskich po II wojnie światowej opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje skutki II wojny światowej dla świata i Polski charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej analizuje cechy charakterystyczne 	XXXVI 1), 2), 3), 4), 5), 7) XXXVII 1), 2) XXXVIII 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>światowej</p> <p>2. stalinizacja krajów za żelazną kurtyną ze szczególnym uwzględnieniem Polski</p> <p>3. destalinizacja</p>	<p>George C. Marshall, Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek, Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz, Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski „Zapora”, Danuta Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki, August Emil Fieldorf „Nil”,</p>	<p>sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna, doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina, repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), безпеaka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, oblawa augustowska,</p>	<p>o</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej • omawia podstawowe zasady zawarte w konstytucji PRL • opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną • opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej • opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec • omawia wydarzenia związane z wojną koreańską • omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej 	<p>i Praskiej Wiosny</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną • wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa • wyjaśnia, w jaki sposób jaki Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów 	<p>e dla ustrój krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej • analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Konstanty Rokossowski, Aleksander Zawadzki					
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. 	referendum, PSL, PZPR, stalinizm, procesy pokazowe, bezpieczeństwa, indoktrynacja, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany terytorialne i demograficzne dokonane na ziemiach polskich po 1945 r. wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa 			
Sprawdzian 3						
22. Nowa mapa świata – dekolonizacja Zagadnienie: procesy dekolonizacyjne w Azji i Afryce, ich przyczyny i przebieg	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1960 r. zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela umie wskazać przyczyny dekolonizacji wymienia państwa będące 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej wyjaśnia, w jakim celu powstała 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii rozdziela i wymienia skutki dekolonizacji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata 	XXXVI 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	potęgami kolonialnymi	Organizacja Jedności Afrykańskiej				
23. Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie Zagadnienia: 1. narodziny syjonizmu i okres międzywojenny 2. powstanie państwa Izrael 3. konflikt palestyński	<ul style="list-style-type: none"> zna daty 1948 r., 1993 r. zna postaci: Jasir Arafat, Icchak Rabin 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia wymienia przyczyny powstania syjonizmu wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Galon, Syrię, Jordanię i Liban opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych 	XXXVI 8)
24. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS Zagadnienia: 1. zaostrenie zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1959 r., 1962 r. zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS 	XXXVI 7)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. kryzys kubański 3. kryzys berliński 4. wojna w Wietnamie i Afganistanie	wojen w Wietnamie i Afganistanie	w okresie zimnej wojny	odprężenie w stosunkach międzynarodowych			
26. Daleki Wschód – Chiny i Japonia Zagadnienia: 1. komunizm w Chinach 2. Japonia po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976 zna postać Mao Zedonga umie wskazać na mapie Chin i Japonię 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, jak układały się stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r. wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje oceny rządów komunistów w Chinach 	XXXVI 9)
27. Proces integracji europejskiej Zagadnienia: 1. przyczyny i początki procesu integracji europejskiej 2. powstanie Unii Europejskiej i etapy jej rozszerzania 3. główne	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r. zna postaci: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman wymienia główne organy UE i ich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy powstawania UE wyjaśnia skróty UE i EWWiS wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje etapy powstawania UE wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje okoliczności powstania UE analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega szanse wynikające z powstania UE ocenia skutki powstania UE 	XXXVI 12)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
organy Unii Europejskiej	funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania					
28. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku Zagadnienia: 1. narodziny społeczeństwa konsumpcyjnego 2. rewolucja obyczajowa i bunt młodzieżowy z 1968 r. 3. amerykanizacja kultury 4. reforma Kościoła katolickiego 5. Społeczeństwo informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1968 r. zna postać Elvisa Presleya zna zespół The Beatles wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykanizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji 	XXXVI 13)
29. Lekcja powtórzeniowa. Świat w drugiej połowie XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1948 r., 1949 r., 1951 r., 1957 r., 1959 r., 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności 	<ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności powstania Izrael i jego stosunki z państwami sąsiednimi 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny dekolonizacji charakteryzuje konflikty doby zimnej wojny: 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE oraz zasady jej funkcjonowania 	XXXVI 6), 7), 8), 9), 12), 13)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dekolonizacja 2. konflikty doby zimnej wojny 3. konflikty bliskowschodnie 4. komunistyczne Chiny 5. powstanie, rozwój i funkcjonowanie Unii Europejskiej 	<p>1960 r., 1962 r., 1966–1976, 1968 r., 1993 r., 2004 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Jasir Arafat, Icchak Rabin, Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman, Fidel Castro, Nikita Chruszczow, Mao Zedong • umie wskazać przyczyny dekolonizacji 	<p>Afrykańskiej, syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia, odprężenie, kryzys kubański, mur berliński, Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys, UE, wspólny rynek UE, EWWiS, państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykańizacja, globalizacja, Sobór</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny • wymienia przyczyny powstania syjonizmu, przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie, kryzysu kubańskiego, poowdy zaliczania Palestyny do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu • opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii • umie wskazać na mapie państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Galon, Syrię, Jordanię, Liban, kraje członkowskie UE, Chiny 	<p>wojny w Korei, Wietnamie i Afganistanie, oraz omawia skutki blokady Berlina i kryzysu kubańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje skutki dekolonizacji i powstania UE • opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r. • charakteryzuje zimnowojenną rywalizację USA i ZSRS • charakteryzuje przemiany społeczno-kulturowe lat 50. i 60. na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji • tłumaczy wpływ jednostek na losy krajów i świata • ocenia rządy komunistów w Chinach 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		Watykański II, laicyzacja • wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych	i Japonię			
Sprawdzian 4						
30. Postalinowska odwilż i mała stabilizacja Zagadnienia: 1. odwilż po śmierci Stalina 2. wydarzenia poznańskiego czerwca i Października 1956 r. 3. czasy małej stabilizacji	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1956 r. zna postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie Poznań wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia działania Gomułki 	XXXVIII 3) XXXIX 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>31. Konflikt państwa z Kościołem</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czas odwilży i złagodzenie polityki wobec Kościoła katolickiego 2. zaostrzenie kursu wobec Kościoła na początku lat 60. 3. pojednanie biskupów polskich i niemieckich 4. obchody Milenium w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1965 r., 1966 r. • zna postać Stefana Wyszyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie • opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. • omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej • ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce 	XXXIX 4)
<p>32. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wystąpienia studenckie i robotnicze za rządów Gomułki 2. upadek 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1968 r., 1970 r. • zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie polityka antysyjonistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r. • charakteryzuje konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rządy Gomułki 	XXXIX 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
rządów Gomułki				tych wystąpień		
33. PRL pod rządami Edwarda Gierka Zagadnienia: 1. rozwój gospodarki w czasach Gierka i podłoże tego rozwoju 2. umocnienie władzy PZPR 3. otwarcie na Zachód i sukcesy sportowe Polski z lat 70. 4. wystąpienia robotnicze w 1976 r. i ich podłoże oraz skutki	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1976 r. zna postaci: Edward Gierek, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r. opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r. dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących ocenia rządy Gierka 	XXXIX 1), 2), 3)
34. Narodziny opozycji politycznej Zagadnienia: 1. powstanie i działalność KOR	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1978 r., 1979 r. zna postaci czołowych opozycjonistów podaje przykłady twórców 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski 	XXXIX 5), 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. aktywizacja i działalność opozycji 3. represjonowanie opozycji 4. wybór Jana Pawła II	ograniczanych przez cenzurę • wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów	wydawniczy władzy	w czerwcu 1976 r. • omawia twórczość pisarzy cenzurowanych	o • charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów		
35. Rewolucja Solidarności 1980–1981 Zagadnienia: 1. narodziny NSZZ „Solidarność” 2. gospodarka w kryzysie	• zna daty: 1980 r., 1981 r. • zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński	• rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe	• wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami	• wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe • charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”	• ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r.	XXXIX 6), 7), 8)
36. Stan wojenny w Polsce Zagadnienia: 1. przyczyny wprowadzenia stanu wojennego 2. rodzaje represji stosowane przez władzę w okresie stanu wojennego 3. opór	• zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r. • zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz,	• rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja • omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu	• wskazuje na mapie Katowice • omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego	• charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego • charakteryzuje ruch społeczny	• dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r. • ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie	XL 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
społeczny w okresie stanu wojennego	<p>Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczałak</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego 	<p>wojennego</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek” 		„Solidarność”	w historii Polski	
<p>37. Lekcja powtórzeniowa. Polska Rzeczpospolita Ludowa</p> <p>Zagadnienie: czasy PRL</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1956 r., 1965 r., 1966 r., 1968 r., 1970 r., 1976 r., 1978 r., 1979 r., 1980 r., 13 grudnia 1981 r., 1983 r. zna postaci: Stefan Wyszyński, Wiesław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski, cenzura, bibuła, drugi obieg, 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie Poznań, Katowice, Radom, Gdańsk, Szczecin i inne miejsca związane z protestami społecznymi z czasów PRL wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka wskazuje momenty zwrotne w dziejach PRL 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje charakterystyki wystąpień społecznych w Polsce w latach 1956–1981 oraz omawia, jaki były ich przyczyny, przebieg i konsekwencje charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki i Gierka charakteryzuje spór wokół 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej, znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski oraz wagę wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie 	<p>XXXVIII 3) XXXIX 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) XL 1), 2)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<p>Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski, Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz i inni członkowie opozycji, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce wymienia przykłady 	<p>KOR, WZZ, MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe, internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży; omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego 		<p>obchodów Milenium państwa polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” 	<p>w 1983 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje politykę Gierka, Gomułki i Jaruzelskiego ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do protestujących ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski ocenia działania Gomułki, Gierka i Jaruzelskiego 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<p>działań opozycji i metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne obszary działalności NSZZ „Solidarność” 					
Sprawdzian 5						
<p>38. Kryzys wewnętrzny ZSRS</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> przyczyny kryzysu gospodarczego ZSRS wojna w Afganistanie wyścig zbrojeń rządy Michaiła Gorbaczowa 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1985 r., 1986 r. zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Czarnobyl omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje proces powolnego upadku ZSRS 	XXXVI 10)
39. Upadek PRL	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wyniki 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega 	XL 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i narodziny III RP Zagadnienia: 1. ostatnie lata PRL 2. okrągły stół 3. wybory parlamentarne w 1989 r. 4. rządy Tadeusza Mazowieckiego 5. narodziny III RP	czerwiec 1989 r., 1990 r. • zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller	okrągły stół, wybory powszechne • omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole • wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu	postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu • opisuje rządy Mazowieckiego	i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. • charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole	znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP	
40. Jesień Narodów Zagadnienia: 1. kryzys w krajach bloku wschodniego 2. Jesień Narodów w Czechosłowacji, Niemczech, Rumunii i na Węgrzech 3. rozwiązanie Układu Warszawskiego	• zna datę 1989 r. • zna postaci: Václav Havel, Nicolae Ceausescu	• rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów	• wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego • wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów • omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji	• charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier	• dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego	XXXVI 11)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i RWPG			i Bułgarii • opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii			
41. Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii Zagadnienia: 1. Rozpad ZSRS i jego następstwa 2. rozpad Czechosłowacji 3. rozpad Jugosławii	• zna daty: 1991 r., 1992–1995 • zna postać Michaiła Gorbaczowa	• rozumie pojęcie aksamitnego rozwoju • wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy	• wskazuje na mapie nowo powstałe państwa • opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie • omawia wydarzenia związane z rozpadem Jugosławii	• wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw • porównuje okoliczności rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii	• dokonuje próby oceny zmian geopolitycznych na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające	XXXVI 10), 11)
42. III Rzeczpospolita Zagadnienia: 1. przemiany w życiu politycznym w Polsce w latach 90. i w pierwszej dekadzie XXI w. 2. Konstytucja RP z 1997 r.	• zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r. • zna postaci: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski,	• rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO • wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego	• omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90.	• charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 • charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP	• analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności	XLI 1), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. wejście Polski do UE	Lech Kaczyński					
43. Przemiany gospodarczo-społeczne w Polsce po 1989 r. Zagadnienia: 1. reformy gospodarki III RP 2. koszty społeczne reform 3. życie kulturalne i edukacja w III RP	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1989 r. zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejścia rządów przez gabinet Tadeusza Mazowieckiego omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r. charakteryzuje życie kulturalne III RP 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie 	XLI 1), 2), 3)
44. Polska w NATO i Unii Europejskiej Zagadnienia: 1. kierunki polskiej polityki zagranicznej 2. znaczenie i konsekwencje	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1999 r., 2004 r. zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński wymienia sąsiadów III RP 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej omawia główne etapy integracji 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę zagraniczną III RP 	XLII 1), 2), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
opuszczenia ziem polskich przez Armię Rosyjską			<p>Polski ze strukturami NATO</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia główne etapy integracji Polski z UE 			
<p>45. Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat na przełomie XX i XXI wieku</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> proces rozpadu ZSRS przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991 narodziny III RP miejsce Polski we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1985 r., 1986 r., 1989 r., 1990 r., 1991 r., 1992 r., 1995 r., 1997 r., 1999 r., 2004 r. zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan, Václav Havel, Nicolae Ceaușescu, Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka, Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, aksamitny rozwój, lustracja, gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja, okrągły stół, wybory powszechne, Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka, SLD, PSL, PiS, PO wyjaśnia, czym był wyścig 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Czarnobyl, kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów i nowo powstałe państwa w Europie omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991 charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa charakteryzuje przemiany gospodarcze w III RP i porównuje je z sytuacją panującą przed 1989 r. charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP analizuje proces powolnego upadku ZSRS analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie ocenia politykę zagraniczną III RP 	<p>XXXVI 7), 10), 11) XL 3) XLI 1), 2), 3) XLII 1), 2), 3)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<p>Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński, Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski, Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński</p>	<p>zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia proces demokratyzacji na terenie Rumunii, Jugosławii, Węgier, NRD, Czechosłowacji, Bułgarii i krajów bałtyckich omawia zmiany na polskiej scenie politycznej w latach 90. i na początku XXI w. omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO i UE 	<p>stosunki III RP z nowymi sąsiadami</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sąsiadów III RP wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach 					

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	okrągłego stołu i główne postanowienia podjęte podczas obrad • wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.					
Sprawdzian 6						

Roczny plan pracy z historii dla klasy III gimnazjum do programu nauczania „Śladami przeszłości”

Wymagania na poszczególne oceny

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Rozdział I: Europa i Polska w czasach oświecenia						
1. Oświecenie w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • odkrycia naukowe epoki oświecenia • główne idee oświeceniowe • powstanie wolnomularstwa • sztuka XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: oświecenie, racjonalizm • właściwie określa ramy czasowe oświecenia • wymienia najwybitniejszych przedstawicieli epoki: Newtona, Woltera • wyjaśnia zastosowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: oświecenie, empiryzm, racjonalizm, deizm, ateizm, klasycyzm, encyklopedyści • przedstawia dokonania postaci: Izaaka Newtona, Karola Monteskiusza, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Karola Linneusza, Benjamina Franklina, Denisa Diderota • omawia znaczenie odkryć epoki oświecenia • wymienia najważniejsze wynalazki XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Edmunda Cartwrighta, Johna Kaya, Denisa Diderota • porównuje klasycyzm z innymi kierunkami artystycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływ epoki oświecenia na kształtowanie się modeli ustrojowych XIX w. • omawia rolę masonerii

		<p>maszyny parowej</p>	<p>Woltera, Jamesa Watta</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy sformułowaną przez Monteskiusza • omawia hasła równości społecznej głoszone przez Jeana-Jacques'a Rousseau • wymienia idee oświecenia i rozpoznaje ich wpływ na naukę, literaturę, filozofię, architekturę i sztukę 		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje styl rokoko 	
<p>2. Nowe potęgi europejskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przemiany w Rosji pod koniec XVII w. i w XVIII w. • rozwój Prus w XVIII w. • reformy w monarchii austriackiej w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok ogłoszenia Prus królestwem –1701 r. • poprawnie posługuje się terminem absolutyzm oświecony • wskazuje na mapie Rosję, Prusy i Austrię 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: junkrzy, wojna północna • wymienia najważniejsze reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki reform przeprowadzonych w Rosji, Prusach i Austrii • ocenia znaczenie przeprowadzonych reform dla układu sił w Europie XVIII w. • podaje lata wydarzeń: 1689 r. – początek samodzielnych rządów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój terytorialny Rosji, Prus i monarchii austriackiej • porównuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ ideologii oświecenia na powstanie państw absolutyzmu oświeconego

				Piotra I, 1756–1763 – wojna siedmioletnia		
3. Rzeczpospolita za panowania Wettinów	<ul style="list-style-type: none"> • polsko-saska unia personalna • wojna północna i jej skutki • rządy Augusta III • skutki unii polsko-saskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: wojna północna, Sejm Niemy • podaje lata wydarzeń: 1697 r. – koronacja Augusta II Mocnego, 1763 r. – śmierć Augusta III Sasa • przedstawia dokonania Stanisława Leszczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1699 r. – pokój w Karłowicach, 1717 r. – Sejm Niemy • przedstawia dokonania postaci: Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa • charakteryzuje skutki wojny północnej dla Polski • wskazuje na mapie zasięg terytorialny Rzeczypospolitej za panowania Sasów • wyjaśnia zmiany położenia międzynarodowego Rzeczypospolitej w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: konfederacja warszawska, konfederacja sandomierska, Order Orła Białego • podaje lata wydarzeń: 1704–1709 i 1733–1736 – panowanie Stanisława Leszczyńskiego, 1709 r. – bitwa pod Połtawą, 1721 r. – pokój w Nystad, 1736 r. – sejm pacyfikacyjny • wyjaśnia okoliczności elekcji Augusta II Mocnego • opisuje przebieg wojny północnej • wymienia przyczyny i przejawy kryzysu państwa polskiego w 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje politykę wewnętrzną i zewnętrzną Wettinów • szczegółowo omawia znaczenie oraz skutki wojny północnej • przy pomocy mapy wyjaśnia zmiany położenia międzynarodowego Rzeczypospolitej w XVIII w. na tle sytuacji międzynarodowej • analizuje politykę wewnętrzną i zewnętrzną Wettinów 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje samodzielnej oceny znaczenia i następstw rządów Wettinów w Rzeczypospolitej • charakteryzuje przyczyny wzrostu nietolerancji religijnej w Polsce

				czasach saskich		
4. Ostatni król elekcyjny	<ul style="list-style-type: none"> • elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego • początek rządów Stanisława Augusta Poniatowskiego • konfederacja barska • pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: konfederacja barska, sejm rozbiorowy • podaje rok pierwszego rozbioru Polski – 1772 r. • wymienia przyczyny i skutki pierwszego rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Familia, Rada Nieustająca • podaje rok koronacji Stanisława Augusta Poniatowskiego – 1764 r. • omawia okoliczności elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego • przedstawia rolę postaci: Tadeusza Rejtana, Mikołaja Repnina • wskazuje na mapie zmiany terytorialne po pierwszym rozbiórze Polski • wymienia przyczyny i skutki pierwszego rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: konfederacja słucka, toruńska, radomska, prawa kardynalne, ryngraf, innowierca • podaje rok zawiązania konfederacji barskiej – 1768 r. • omawia reformy sejmu konwokacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę postaci: Maurycego Beniowskiego, Kajetana Sołtyka, Józefa Andrzeja Załuskiego, Wacława Rzewuskiego, Józefa Pułaskiego, Michała Krasińskiego oraz ocenia ich wpływ na dzieje Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie ocenia działalność króla w latach 1764–1772
5. Tajemnice	<ul style="list-style-type: none"> • reakcje 			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rycinę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cel

<p>sprzed wieków – Co przedstawia „Kończ królewski”?</p>	<p>mieszkańców Europy wobec rozbioru Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> rycina „Kończ królewski” kopie i interpretacje rysunku przedstawiającego o rozbiór Polski 			<p>stanowisko państw europejskich wobec pierwszego rozbioru Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego pierwszy rozbiór Polski naruszył równowagę sił w Europie 	<p>Noela Le Mire’a „Kończ królewski” i Johanna Nilsona „Położenie Królestwa Polskiego w roku 1773”</p> <ul style="list-style-type: none"> tłumaczy genezę porównania pierwszego rozbioru Polski do królewskiego ciasta 	<p>powstawania kolejnych, naśladowczych wersji „Kończ królewskiego”</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia propagandową rolę rycin oraz działania państw zaborczych, mające na celu zafałszowanie prawdy historycznej
<p>6. Oświecenie w Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ożywienie gospodarcze i kulturalne początki oświecenia • rozwój szkolnictwa literatura i sztuka 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami: Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej przedstawia dokonania postaci: Stanisława Staszica, Hugona Kołłątaja 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami: Collegium Nobilium, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych, oświecenie stanisławowskie przedstawia dokonania postaci: Stanisława Konarskiego, Stanisława Leszczyńskiego, Ignacego Krasickiego, Bernarda Bellotta 	<ul style="list-style-type: none"> podaje lata wydarzeń: 1740 r. – utworzenie Collegium Nobilium, 1747 r. – otwarcie Biblioteki Załuskich poprawnie posługuje się terminami: Biblioteka Załuskich, Operalnia ocenia wkład Stanisława Augusta w rozwój polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia dokonania postaci: Antoniego Tyzenhauza, Andrzeja Zamoyskiego, Adama Naruszewicza, Wojciecha Bogusławskiego, Franciszka Zabłockiego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Marcella 	<ul style="list-style-type: none"> w oparciu o mapę szeroko charakteryzuje i porównuje rozwój oświaty i gospodarki na ziemiach polskich wymienia przykłady sztuki klasycyzmu z uwzględnieniem własnego

			<p>zwanego Canalettem, Dominika Merliniego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1765 r. – utworzenie Szkoły Rycerskiej, 1773 r. – powołanie Komisji Edukacji Narodowej • charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Konarskiego i Stanisława Leszczyńskiego • dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich 		<p>Bacciarellego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia reformy w szkolnictwie w Rzeczypospolitej w XVIII w. 	<p>regionu</p>
<p>7. Tajemnice sprzed wieków – Jaką Warsza –wę namalował Canaletto?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • początki kariery Bernarda Bellotta oraz jego działalność w Warszawie • burzliwe losy dzieł Canaletta 			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Bernarda Belotta • omawia znaczenie dzieł Canaletta dla kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ włoskiego malarza na rozwój polskiego oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy obrazów Canaletta w czasach powstań narodowych i II wojny światowej • wyjaśnia rolę

						dział Canaletta w procesie odbudowy Warszawy po II wojnie światowej
Rozdział II: Czas wielkich zmian						
1. Powstanie Stanów Zjednoczonych	<ul style="list-style-type: none"> • Anglicy w Ameryce Północnej • przyczyny konfliktu • wojna o niepodległość • Polacy w walce o niepodległość USA • budowa nowego państwa – Stanów Zjednoczonych Ameryki 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 4 lipca 1776 r. – ogłoszenie niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki, 17 września 1787 r. – uchwalenie konstytucji Stanów Zjednoczonych • poprawnie posługuje się terminami: ustawa stemplowa, „bostońskie picie herbaty” • wymienia przytoczone w Deklaracji niepodległości niezbywalne prawa 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: ustawa stemplowa, „bostońskie picie herbaty”, Kongres Kontynentalny, stany • przedstawia dokonania postaci: Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego • uzasadnia oświeceniowy charakter Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych • omawia przyczyny i skutki wojny o niepodległość USA • uzasadnia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1777 r. – bitwa pod Saratogą, 1781 r. – bitwa pod Yorktown, 1783 r. – zawarcie pokoju w Paryżu • przedstawia dokonania postaci: Thomasa Jeffersona, Benjamina Franklina i Johna Adamsa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje sytuację kolonii angielskich w Ameryce Północnej w XVIII w. • charakteryzuje przebieg wojny o niepodległość USA • ocenia zasługi Jerzego Waszyngtona dla uzyskania niepodległości Stanów Zjednoczonych • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew wojny o niepodległość USA 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia konsekwencje powstania Stanów Zjednoczonych dla sytuacji międzynarodowej

		<p>przysługujące wszystkim obywatelom</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych 	<p>oświeceniowy charakter Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady funkcjonowania federacji 			
<p>2. Tajemnice sprzed wieków – Jak rozpoczęła się rewolucja amerykańska?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zatopienie ładunku herbaty w Bostonie • restrykcje brytyjskie • przyczyny wojny o niepodległość • symbolika flagi USA 			<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wydarzenia związane z zatopieniem ładunku herbaty w Bostonie • wyjaśnia symboliczne znaczenie „bostońskiego picia herbaty” dla rozpoczęcia wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wojny o niepodległość USA • charakteryzuje politykę Wielkiej Brytanii stosowaną wobec kolonii 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie symboliki flagi amerykańskiej
<p>3. Rewolucja francuska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny kryzysu we Francji w XVIII w. • społeczeństwo francuskie • wybuch 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1789 r. – wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej, 1791 r. – uchwalenie konstytucji francuskiej • wymienia główne 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Zgromadzenie Narodowe, Stany Generalne, Zgromadzenie Konstytucyjne, Konstytuanta, Deklaracja praw 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 14 lipca 1789 r. – zdobycie Bastylji, 21 stycznia 1793 r. – egzekucja Ludwika XVI 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy przeprowadzone przez Konstytuante • ocenia postawę króla Ludwika XVI 	<ul style="list-style-type: none"> • szeroko omawia wpływ idei oświecenia na treść Deklaracji praw człowieka i obywatela • porównuje treść Deklaracji praw

	<p>rewolucji</p> <ul style="list-style-type: none"> • reformy Konstytuanty • Deklaracja praw człowieka i obywatela i jej idee 	<p>przyczyny rewolucji</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje najważniejsze zasady ideowe rewolucji francuskiej zawarte w Deklaracji praw człowieka i obywatela 	<p>człowieka i obywatela, monarchia konstytucyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje problemy społeczne Francji przed wybuchem rewolucji francuskiej • wymienia główne przyczyny rewolucji • opisuje najważniejsze zasady ideowe rewolucji francuskiej zawarte w Deklaracji praw człowieka i obywatela 			<p>człowieka i obywatela z Deklaracją niepodległości Stanów Zjednoczonych</p>
3. Republika francuska	<ul style="list-style-type: none"> • obalenie monarchii • Konwent Narodowy • ogłoszenie Francji republiką • terror rewolucyjny • przewrót thermidoriański 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: żyrondyści, jakobini, gilotyna 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Konwent Narodowy, Trybunał Rewolucyjny, dyktoriał • wymienia i ocenia skutki Wielkiej Rewolucji Francuskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 20 września 1792 r. – bitwa pod Valmy, 27 lipca 1794 r. (9 thermidora roku II) – przewrót thermidoriański • poprawnie posługuje się terminami: rojaliści, przewrót thermidoriański 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Jeana-Paula Marata, Georges’a Dantona, Jacques’a Pierre’a Brissota • charakteryzuje ugrupowania polityczne Konwentu Narodowego • omawia etapy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ rewolucji francuskiej na dzieje Europy

			<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje charakterystyczne cechy dyktatury jakobińskiej 		<p>rewolucji francuskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny przyłączone do Francji w okresie republiki oraz obszary objęte działaniami kontrewolucyjnymi 	
4. Sejm Wielki	<ul style="list-style-type: none"> • początek obrad Sejmu Wielkiego • stronnictwa Sejmu Czteroletniego • reformy Sejmu Wielkiego • wojna w obronie Konstytucji 3 maja • drugi rozbiór Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Sejm Wielki, konfederacja targowicka, drugi rozbiór Polski • podaje lata wydarzeń: 1791 r. – uchwalenie Konstytucji 3 maja, 1793 r. – drugi rozbiór Polski • wymienia reformy Sejmu Wielkiego • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: ustawa o sejmikach, ustawa o miastach królewskich • podaje lata wydarzeń: 1788–1792 – obrady Sejmu Wielkiego • przedstawia dokonania postaci: Stanisława Małachowskiego, Stanisława Augusta Poniatońskiego, Hugona Kołłątaja • wyjaśnia okoliczności zawiązania 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Jana Dekerta, księcia Józefa Poniatońskiego, Tadeusza Kościuszki • charakteryzuje stronnictwa Sejmu Wielkiego • określa przyczyny i skutki wojny z Rosją z 1792 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie reform Sejmu Czteroletniego • wymienia najważniejsze bitwy wojny w obronie Konstytucji 3 maja: pod Dubienką i Zieleńcami • wskazuje na mapie Targowicę, Zieleńce i Dubienkę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę tradycji związanej z Orderem Virtuti Militari • wskazuje elementy ideologii oświecenia, które znalazły swoje odbicie w Konstytucji 3 maja

			<p>konfederacji targowickiej i ocenia jej następstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zmiany terytorialne po drugim rozbiórce Rzeczypospolitej 			
5. Upadek Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • wybuch powstania kościuszkowskiego • pierwsze sukcesy powstańców • Uniwersał połaniecki • upadek powstania kościuszkowskiego • trzeci rozbiór Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 24 marca 1794 r. – wybuch powstania kościuszkowskiego, 1795 r. – trzeci rozbiór Rzeczypospolitej • poprawnie posługuje się terminami: naczelnik, insurekcja, • wymienia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminem <i>Uniwersał połaniecki</i> • przedstawia dokonania postaci: Tadeusza Kościuszki, Jana Kilińskiego i Jakuba Jasińskiego • wskazuje na mapie zmiany terytorialne po trzecim rozbiórce • rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg powstania kościuszkowskiego • wymienia przyczyny klęski insurekcji kościuszkowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę wydania przez Tadeusza Kościuskę Uniwersału połanieckiego • omawia wpływ bitew pod Racławicami, Szczekocinami i Maciejowicami dla przebiegu powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie wewnętrznych i zewnętrznych przyczyn upadku Rzeczypospolitej
6. Pierwsze konstytucje	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie terminu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 1787 r. – uchwalenie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Karola Ludwika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia Hugona Kołłątaja i Scypiona Piatollego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia oświeceniowy charakter 	

	<p><i>konstytucja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej • Konstytucja 3 maja • konstytucja francuska 	<p>konstytucji USA, 1791 r. – Konstytucja 3 maja, 3 września 1791 r. – konstytucja francuska</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: konstytucja, ustawa zasadnicza, monarchia konstytucyjna • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja 	<p>Monteskiusza, Benamina Franklina</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych • wyjaśnia, w jaki sposób konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy • określa prawa, które gwarantowała obywatelom konstytucja francuska 	<p>jako głównych autorów tekstu Konstytucji 3 maja</p>	<p>konstytucji amerykańskiej, francuskiej i Konstytucji 3 maja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie Konstytucji 3 maja dla dziejów Polski 	
Rozdział III: Europa od Napoleona do Wiosny Ludów						
1. Od konsulatu do cesarstwa	<ul style="list-style-type: none"> • przejęcie władzy przez Napoleona • system napoleoński • ekspansja napoleońskiej Francji • armia 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: zamach stanu, konsul, Kodeks Napoleona, konkordat • przedstawia dokonania Napoleona Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: pierwszy konsul, departament, blokada kontynentalna, hegemonia, Związek Reński • podaje lata wydarzeń: 1799 r. – zamach 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1806 r. – bitwy pod Jeną i Auerstedt, 1807 r. – bitwy pod Iławą Pruską i Frydlandem • opisuje przebieg wojen napoleońskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, jakie zostały wprowadzone na mocy Kodeksu Napoleona • lokalizuje na mapie terytoria przyłączone do Francji przed 1812 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Europy

	<p>napoleońska</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna z Rosją 		<p>18 brumaire’a, 1804 r. – koronacja cesarska Napoleona Bonaparte’go, 1805 r. – bitwa pod Austerlitz, 1812 r. – wyprawa na Moskwę, 1813 r. – bitwa pod Lipskiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych 	<p>do 1813 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki wyprawy Wielkiej Armii na Rosję • wskazuje na mapie trasę wyprawy Napoleona na Moskwę 	<p>r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację międzynarodową Francji w epoce napoleońskiej 	
<p>2. Legiony i Księstwo Warszawskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polacy na emigracji • Legiony Polskie we Włoszech • utworzenie Księstwa Warszawskiego i jego ustrój • edukacja i gospodarka w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności utworzenia Legionów Polskich i Księstwa Warszawskiego • wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie, Raszyn 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1797 r. – powstanie Legionów Polskich we Włoszech, 1807 r. – utworzenie Księstwa Warszawskiego, 1815 r. – likwidacja Księstwa Warszawskiego • przedstawia dokonania postaci: 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Legia Naddunajska, dekret grudniowy • przedstawia dokonania postaci: Fryderyka Augusta I, Karola Kniaziewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia udział Polaków w bitwach na Półwyspie Iberyjskim • opisuje uzbrojenie armii Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i szeroko ocenia oraz uzasadnia znaczenie epoki napoleońskiej dla Polaków

	<ul style="list-style-type: none"> • wojna z Austrią • upadek Księstwa Warszawskiego 		<p>Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, księcia Józefa Poniatowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ustrój i terytorium Księstwa Warszawskiego • ocenia politykę Napoleona wobec sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona 			
3. Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> • zwołanie kongresu w Wiedniu • sto dni Napoleona • postanowienia kongresu wiedeńskiego • zmiany terytorialne w Europie wynikające z obrad kongresu w Wiedniu • zasady restauracji, legitymizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1814 r. – zwołanie kongresu w Wiedniu, 1815 r. – bitwa pod Waterloo • poprawnie posługuje się terminami: restauracja, równowaga europejska, legitymizm • wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: „tańczący kongres”, Związek Niemiecki • przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego • wymienia decyzje kongresu w sprawie polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok śmierci Napoleona Bonaparte – 1821 r. • poprawnie posługuje się terminami: 100 dni Napoleona, system Metternicha 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Aleksandra I, Fryderyka Wilhelma III, Roberta Stewarta Castlereagha, Klemensa von Metternicha, Charlesa Talleyranda • wskazuje na mapie Europy zmiany terytorialne wprowadzone w 1815 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, jakie konsekwencje dla Europy przyniosły postanowienia kongresu

	i równowagi	i Rzeczpospolitą Krakowską				
Tajemnice sprzed wieków – Jak obradował kongres w Wiedniu?	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny zwołania kongresu w Wiedniu • przebieg obrad • główni uczestnicy kongresu 			<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg obrad kongresu wiedeńskiego • wymienia głównych uczestników kongresu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności zorganizowania kongresu w Wiedniu • przedstawia znaczenie regulaminu dyplomatycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę kongresu wiedeńskiego w dziejach Europy
5. Europa po kongresie wiedeńskim	<ul style="list-style-type: none"> • zawarcie Świątego Przymierza i jego skutki • próby obalenia ładu wiedeńskiego • powstanie dekabrystów • rewolucja lipcowa we Francji • walki o niepodległość w Grecji i Belgii 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Świąte Przymierze, karbonariusze, dekabryści • wyjaśnia cel i skutki zawarcia Świątego Przymierza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie: imperium osmańskie, Grecję, Królestwo Niderlandów, Belgię, Francję, Rosję, Piemont, Królestwo Obojga Sycylii, Państwo Kościelne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1815 r. – zawarcie Świątego Przymierza, 1825 r. – powstanie dekabrystów, 1830 r. – rewolucja lipcowa we Francji, 1821–1829 – powstanie greckie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wydarzeń w Rosji, Francji, Belgii, Grecji i we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny oraz skutki rewolucji i powstań, które wybuchły w Europie po kongresie wiedeńskim

<p>6. Rewolucja przemysłowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny rewolucji przemysłowej • rozkwit przemysłu w XIX w. • rozwój transportu • skutki rewolucji przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: rewolucja agrarna, rewolucja przemysłowa • określa przyczyny i charakterystyczne cechy rewolucji przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1769 r. – opatentowanie maszyny parowej, 1837 r. – opatentowanie silnika elektrycznego • poprawnie posługuje się terminami: fabryka, industrializacja, urbanizacja, metropolia, kapitaliści, proletariąt • przedstawia dokonania postaci: Roberta Fultona, George’a Stephensona, Michaela Faradaya • prezentuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków procesu uprzemysłowienia, w tym dla środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje stopień rozwoju przemysłowego poszczególnych państw • wskazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione regiony Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie wynalazków rewolucji przemysłowej dla rozwoju cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany w poziomie życia różnych grup społecznych w XIX w. na podstawie źródeł pisanych, ikonograficznych i statystycznych
---------------------------------	--	---	---	---	--	---

<p>7. Nowe ideologie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie i rozwój liberalizmu • konserwatyzm • rozwój idei narodowych w pierwszej połowie XIX w. • początki ruchu robotniczego • socjalizm i komunizm w pierwszej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok wydania „Manifestu komunistycznego” – 1848 r. • poprawnie posługuje się terminami: strajk, konserwatyzm, liberalizm, socjalizm 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: socjalizm utopijny, socjalizm naukowy, komunizm • przedstawia okoliczności powstania ruchu robotniczego • wyjaśnia główne założenia liberalizmu, socjalizmu oraz idei narodowych w Europie w pierwszej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia założenia czartyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Alexis de Tocqueville’a, Adama Smitha, Edmunda Burke’a, Giuseppe Mazziniego, Claude’a de Saint-Simona, Charles’a Fouriera, Roberta Owena, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki powstania nowych ideologii
<p>8. Europa w połowie XIX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny Wiosny Ludów • rewolucja lutowa we Francji • Prusy i kraje niemieckie w okresie Wiosny Ludów • rewolucja w Wiedniu • powstanie węgierskie • Wiosna Ludów 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok rozpoczęcia Wiosny Ludów – 1848 r. • wyjaśnia znaczenie Wiosny Ludów i wskazuje jej zasięg 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wojny krymskiej: 1853–1856 • poprawnie posługuje się terminami: rewolucja lutowa, parlament frankfurcki, wojna krymska • omawia przyczyny i skutki wojny krymskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Wiosny Ludów we Francji, w Niemczech, w monarchii austriackiej, we Włoszech • lokalizuje na mapie państwa, w których doszło do powstań i rewolucji, a także obszary, gdzie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Ludwika Napoleona Bonapartego, Fryderyka Wilhelma IV, Franciszka Józefa I, Józefa Bema, Lajosa Kossutha, Giuseppe Mazziniego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ i znaczenie Wiosny Ludów na dzieje Europy drugiej połowy XIX w.

	<p>we Włoszech</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna krymska i jej skutki 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca walk toczonych podczas wojny krymskiej 	<p>miały miejsce wystąpienia narodowowyzwoleńcze</p>		
Rozdział IV: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim						
<p>1. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podział ziem polskich w 1815 r. • ustrój Królestwa Polskiego • rozwój gospodarczy Kongresówki • sytuacja na ziemiach polskich pod zaborem pruskim i austriackim • kultura i oświata na ziemiach polskich w latach 1815–1830 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok powstania Królestwa Polskiego – 1815 r. • poprawnie posługuje się terminami: ziemie zabrane, Królestwo Kongresowe, Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1816 r.– założenie Uniwersytetu Warszawskiego, 1828 r. – utworzenie Banku Polskiego • poprawnie posługuje się terminami: Rada Stanu, Zagłębie Dąbrowskie, Zagłębie Staropolskie, uwłaszczenie, romantyzm • wskazuje na mapie nowy układ granic państw zaborczych na ziemiach polskich po kongresie wiedeńskim • charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, Józefa Zajączka, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Stanisława Kostki Potockiego, Stanisława Staszica, Tadeusza Czackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia politykę zaborców wobec Polaków w latach 1815–1830 	

			<p>ustrój Królestwa Polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia osiągnięcia Królestwa Polskiego w gospodarce, kulturze i szkolnictwie 			
2. Powstanie listopadowe	<ul style="list-style-type: none"> • opozycja w Królestwie Polskim • wybuch powstania • negocjacje z carem i detronizacja • wojna polsko-rosyjska • przebieg powstania w Królestwie i poza nim • przywódcy powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę nocy listopadowej – 29/30 listopada 1830 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę detronizacji cara – 25 stycznia 1831 r. • przedstawia dokonania postaci: Waleriana Łukasińskiego, Wincentego i Bonawentury Niemojowskich, Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego, Adama Czartoryskiego, Mikołaja I, Emilii Plater • wymienia przyczyny wybuchu powstania listopadowego • wskazuje na mapie miejsca walk i zasięg powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 25 lutego 1831 r. – bitwa pod Grochowem, 26 maja 1831 r. – bitwa pod Ostrołką, 8 września 1831 r. – kapitulacja Warszawy • przedstawia dokonania postaci: Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza, Ignacego Prądzyńskiego, Macieja Rybińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny klęski powstania listopadowego i ocenia jego znaczenie dla Polaków • charakteryzuje działalność Rządu Narodowego w okresie powstania listopadowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia międzynarodowe tło wybuchu powstania listopadowego

			listopadowego			
3. Polacy po powstaniu listopadowym	<ul style="list-style-type: none"> • skutki powstania listopadowego • Wielka Emigracja • działalność spiskowa w kraju • początki pracy organicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Wielka Emigracja, emisariusze, rusyfikacja • przedstawia dokonania postaci: Juliusza Słowackiego, Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: Statut organiczny, noc paskiewiczowska, Komitet Narodowy Polski • przedstawia dokonania postaci: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Krępowieckiego • wymienia bezpośrednio i długofalowe skutki powstania listopadowego • wskazuje na mapie państwa europejskie, do których udawali się Polacy po upadku powstania listopadowego • przedstawia początki pracy organicznej na 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Krzysztofa Mrongowiusza, Józefa Lompy, Franza von Stadiona • omawia wydarzenia Wiosny Ludów na ziemiach polskich na tle wydarzeń europejskich • wyjaśnia znaczenie rozwoju ukraińskiego ruchu narodowego w Galicji • ocenia znaczenie działalności Polaków dla wydarzeń Wiosny Ludów w Europie • wymienia przyczyny wybuchu oraz omawia przebieg powstań krakowskiego i wielkopolskiego • porównuje cele i znaczenie powstania krakowskiego i powstania 		

			ziemiach polskich, wymienia główne założenia oraz najwybitniejszych przedstawicieli tego nurtu	wielkopolskiego		
4. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie krakowskie • rabacja galicyjska • Wiosna Ludów w Wielkopolsce • Wiosna Ludów w Galicji • rozwój ukraińskiego ruchu narodowego • udział Polaków w europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1846 r. – powstanie krakowskie, 1848 r. – wybuch Wiosny Ludów • poprawnie posługuje się terminami: serwituty, powstanie wielkopolskie, rabacja • ocenia postawy Polaków w czasie Wiosny 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Edwarda Dembowskiego, Jana Tyssowskiego, Ludwika Mierosławskiego • prezentuje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej • omawia działania podejmowane podczas Wiosny Ludów na ziemiach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Krzysztofa Mrongowiusza, Józefa Lompy, Franza von Stadiona • wymienia przyczyny wybuchu oraz omawia przebieg powstań krakowskiego i wielkopolskiego • porównuje cele i znaczenie powstania krakowskiego i wielkopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wydarzenia Wiosny Ludów na ziemiach polskich na tle wydarzeń europejskich • wyjaśnia znaczenie rozwoju ukraińskiego ruchu narodowego w Galicji • ocenia znaczenie działalności Polaków dla wydarzeń Wiosny 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje cele i znaczenie powstania krakowskiego i powstania wielkopolskiego

	Wiosnie Ludów	Ludów <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny objęte rabacją galicyjską i powstaniem wielkopolskim 	polskich	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poczynania zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej w okresie Wiosny Ludów 	Ludów w Europie	
--	---------------	---	----------	--	-----------------	--

Rozdział V: Świat w drugiej połowie XIX w.

I. Zjednoczenie Włoch	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia Piemontu i przyczyny zjednoczenia Włoch • dwie koncepcje zjednoczenia • wojna z Austrią • zjednoczenie kraju i powstanie Królestwa Włoskiego • dążenia kolonizatorskie Włochów 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok powstania Królestwa Włoskiego – 1861 r. • omawia stosunek Francji i Austrii do procesu zjednoczenia Włoch • przedstawia dokonania: Camilla Cavoura 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok ogłoszenia Rzymu stolicą Włoch – 1871 r. • poprawnie posługuje się terminem <i>risorgimento</i> • wskazuje na mapie trasę, którą przebył Garibaldi podczas wyprawy „tysiaca czerwonych koszul” w 1860 r. oraz tereny przyłączone do Królestwa Sardynii w 1859 r. • przedstawia dokonania postaci: Wiktora Emanuela II, Giuseppe Garibaldi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację międzynarodową państw włoskich w połowie XIX w. • wymienia wydarzenia polityczne w Europie, które wpłynęły na zjednoczenie Włoch • omawia przebieg i wyróżnia kolejne etapy procesu zjednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjednoczenie Włoch w kontekście porównania tego wydarzenia z ruchami zjednoczeniowymi w innych częściach Europy • ocenia znaczenie zjednoczenia Włoch dla rozwoju idei narodowych w Europie 	
-----------------------	---	---	---	---	---	--

2. Zjednoczenie Niemiec	<ul style="list-style-type: none"> • koncepcje zjednoczenia Niemiec • polityka Prus • wojny Prus z Danią i Austrią • konflikt zbrojny Prus z Francją i utworzenie cesarstwa niemieckiego • Komuna Paryska 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok powstania cesarstwa niemieckiego (II Rzeszy Niemieckiej) – 1871 r. • przedstawia dokonania Ottona von Bismarcka • omawia koncepcje zjednoczenia Niemiec • dostrzega najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1864 r. – wojna Austrii i Prus z Danią, 1867 r. – utworzenie Związku Północnoniemieckiego, przedstawia dokonania Wilhelma I Hohenzollerna • charakteryzuje politykę Prus, zmierzającą do zjednoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki wojny prusko-francuskiej w latach 1870–1871 • omawia przebieg wydarzeń związanych z Komuną Paryską • wskazuje na mapie obszar Związku Północnoniemieckiego oraz cesarstwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Jarosława Dąbrowskiego w wydarzeniach rewolucyjnych w Paryżu • porównuje metody polityczne stosowane przez Bismarcka z postawą Cavoura i Garibaldi w okresie jednoczenia Włoch 	
3. Stany Zjednoczone w XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój Stanów Zjednoczonych w XIX w. • podział na Północ i Południe • przyczyny i 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wojny secesyjnej w USA – 1861–1865 • poprawnie posługuje się terminami: Północ, Południe • przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1861–1865– wojna secesyjna w USA, 1865 r. – zniesienie niewolnictwa w Stanach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg wojny secesyjnej w USA • wskazuje na mapie miejsca przełomowych bitew wojny secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w. • ocenia znaczenie zniesienia 	

	<p>przebieg wojny secesyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki wojny domowej w Stanach Zjednoczonych 	<p>dokonania Abrahama Lincolna</p>	<p>Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: secesja, demokraci, republikanie • przedstawia dokonania Jeffersona Davisa, Roberta Lee • opisuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych 		<p>niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawisko emigracji do USA 	
4. Ekspansja kolonialna	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny ekspansji kolonialnej • kolonizacja Afryki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • polityka kolonialna w Azji w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • skutki kolonializmu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: kolonializm, protektorat, dominium • wskazuje na mapie największe mocarstwa i ich kolonie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny ekspansji kolonialnej • wymienia kierunki oraz określa zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w. • ocenia pozytywne i negatywne skutki polityki kolonialnej z perspektywy europejskiej oraz z punktu widzenia kolonizowanych społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny, przebieg i skutki najważniejszych konfliktów kolonialnych w XIX w. • wymienia postanowienia konferencji berlińskiej z 1885 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw na przykładzie Wielkiej Brytanii 	

	<ul style="list-style-type: none"> • konflikty kolonialne 					
5. Wiek wynalazków	<ul style="list-style-type: none"> • rozkwit nauk przyrodniczych • rozwój medycyny i higieny • rozwój komunikacji i transportu • życie codzienne w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze odkrycia i wynalazki drugiej połowy XIX w. oraz początku XX w. • określa skutki przewrotu technicznego i postępu cywilizacyjnego, w tym dla środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1859 r. – ogłoszenie teorii ewolucji Karola Darwina, 1886 r. – odkrycie fal radiowych, 1903 r. – pierwszy lot samolotem • charakteryzuje dokonania postaci: Karola Darwina, Dmitrija Mendelejewa, Pierre’a Curie i Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Wilhelma Roentgena, Grahama Bella, Thomasa Alvy Edisona • omawia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w. • wymienia możliwości wykorzystania wynalazków XIX w. w różnych dziedzinach życia oraz wskazuje pozytywne i negatywne zastosowania tych odkryć 	

			<p>transportu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Kanał Sueski i Kanał Panamski 			
6. W stronę demokracji	<ul style="list-style-type: none"> • demokratyzacja życia politycznego • rozwój ruchu robotniczego w drugiej połowie XIX w. • socjaldemokracja • anarchizm • powstanie nowych ideologii pod koniec XIX w. • emancypacja kobiet 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: społeczeństwo industrialne, nacjonalizm, solidaryzm społeczny, emancypacja 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: I Międzynarodówka, II Międzynarodówka, anarchizm, socjaldemokracja, chadecja, sufrażystki • podaje lata wydarzeń: 1848 r. – wprowadzenie powszechnego prawa wyborczego we Francji, 1869 r. – nadanie po raz pierwszy prawa wyborczego kobietom, 1891 r. – ogłoszenie encykliki „Rerum novarum” • przedstawia dokonania postaci: Włodzimierza Lenina, Eduarda Bernsteina, Leona XIII 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie rozwoju ruchu robotniczego w XIX w. • omawia działalność ruchów emancypacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia koncepcje ideologów anarchizmu • opisuje założenia syjonizmu 	

			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego 			
7. Kultura przełomu XIX i XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • literatura i prasa przełomu XIX i XX w. • malarstwo i architektura w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • narodziny kultury masowej • upowszechnienie sportu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich – 1896 r. • poprawnie posługuje się terminami: realizm, impresjonizm, kultura masowa • omawia nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej oraz przemiany obyczajowe 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1874 r. – pierwsza wystawa impresjonistów, 1896 r. – pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie • poprawnie posługuje się terminami: realizm, naturalizm, impresjonizm, historyzm, secesja, kultura masowa • przedstawia dokonania postaci: Claude’a Moneta, Pierre’a de Coubertina 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia twórców kultury przełomu XIX i XX w. i przedstawia ich najważniejsze dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej • omawia rolę organizacji nowożytnych igrzysk olimpijskich w rozwoju kultury masowej i przemian obyczajowych 	
8. Tajemnice sprzed wieków – Kim byli impresjoniści?	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie tzw. Salonu Odrzuconych • utworzenie określenia 			<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie reprodukcji obrazu „Impresja – wschód słońca” Claude’a Moneta 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejszych twórców impresjonizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój impresjonizmu

	<p><i>impresjoniści</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • cechy malarstwa impresjonistycznego 			<p>wyjaśnia istotę malarstwa impresjonistycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym był Salon Odrzuconych 	
--	---	--	--	--	--	--

Rozdział VI: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów

1. Powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany w Rosji po wojnie krymskiej • działalność Czerwonych i Białych • przyczyny wybuchu powstania styczniowego • wybuch i przebieg powstania • upadek powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę wybuchu powstania styczniowego – 22 stycznia 1863 r. • poprawnie posługuje się terminem <i>branka</i> • omawia główne przyczyny powstania styczniowego • wskazuje na mapie zasięg powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę wydania dekretu o uwłaszczeniu – 2 marca 1864 r. • poprawnie posługuje się terminami: Czerwoni, Biali, partie, uwłaszczenie • przedstawia dokonania postaci: Jarosława Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego, Romualda Traugutta • omawia przyczyny oraz przebieg powstania styczniowego • wskazuje na mapie zasięg powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność Tymczasowego Rządu Narodowego • podaje datę ostatecznego upadku powstania styczniowego – grudzień 1864 r., klęska oddziału księdza Stanisława Brzóska 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres odwilży posewastopolskiej • określa znaczenie dekretu o uwłaszczeniu dla klęski powstania • ocenia wpływ manifestacji patriotycznych z lat 1860–1861 na wybuch powstania styczniowego 	
-------------------------	---	---	---	---	--	--

			styczniowego			
2. Tajemnice sprzed wieków – Jak oficer carski został dyktatorem powstania?	<ul style="list-style-type: none"> • życie Romualda Traugutta przed wybuchem powstania styczniowego • działalność Traugutta jako dyktatora powstania 			<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Romualda Traugutta 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia metody postępowania Rosjan w stosunku do przywódców polskiego powstania narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia działalność Romualda Traugutta
3. Polacy po powstaniu styczniowym	<ul style="list-style-type: none"> • Królestwo Polskie po powstaniu styczniowym • polityka władz pruskich • autonomia galicyjska • Polacy wobec polityki zaborców • rozwój gospodarczy ziem polskich w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: rusyfikacja, Kraj Przywiślański, germanizacja • wymienia podstawowe skutki powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1894 r. – utworzenie Hakaty, 1901 r. – strajk we Wrześni • poprawnie posługuje się terminami: rusyfikacja, Kraj Przywiślański, germanizacja, kulturkampf, rugi pruskie, stańczycy, trójjlojalizm • przedstawia dokonania postaci: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje rozwój gospodarczy w trzech zaborach • wyjaśnia przyczyny zacofania gospodarczego w zaborze austriackim 	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie obrazu Jana Matejki „Stańczyk” charakteryzuje idee konserwatystów krakowskich • ocenia politykę zaborców w poszczególnych zaborach wobec rozwoju kultury polskiej 	

			<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia bezpośrednie i długofalowe następstwa powstania styczniowego • opisuje metody rusyfikacji oraz germanizacji • charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców • porównuje możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego w trzech zaborach w drugiej połowie XIX w. 			
4. Partie polityczne na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> • ruch socjalistyczny na ziemiach polskich • narodowa demokracja • rozwój ruchu ludowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok rewolucji w Rosji i na ziemiach polskich – 1905 r. • przedstawia dokonania postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1892 r. – powstanie PPS, 1893 r. – powołanie Ligi Narodowej, 1895 r. – utworzenie Stronnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny oraz przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim • wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rozwój ruchu spółdzielczego na ziemiach polskich • przedstawia dokonania postaci: Stanisława Wojciechowskiego, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • rewolucja 1905 r. na ziemiach polskich i jej skutki 	Dmowskiego	<p>Ludowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Ludwika Waryńskiego, Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa • wymienia partie ruchu socjalistycznego, narodowej demokracji, ruchu ludowego 	w okresie rewolucji 1905–1907	<p>Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki rewolucji z lat 1905–1907 na ziemiach polskich 	
5. Kultura polska bez państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • kultura narodowa Polaków na przełomie XIX i XX w. • polski pozytywizm • powstanie szkoły krakowskiej i warszawskiej • kultura Młodej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: pozytywizm, Młoda Polska • przedstawia dokonania Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę przyznania literackiej Nagrody Nobla dla Henryka Sienkiewicza – 1905 r. • poprawnie posługuje się terminami: szkoła krakowska i warszawska, modernizm • porównuje warunki rozwoju kultury narodowej Polaków w trzech zaborach 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój pozytywizmu na ziemiach polskich • wymienia polskich przedstawicieli pozytywizmu i podaje przykłady ich twórczości 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sztukę Młodej Polski – jej reprezentantów i główne dzieła • wyjaśnia rolę historii w kształtowaniu polskiej kultury narodowej 	

Rozdział VII: I wojna światowa

<p>1. Przyczyny wybuchu I wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX w. • konflikt między europejskimi mocarstwami • wyścig zbrojeń • wojna rosyjsko-japońska • kocioł bałkański 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1882 r. – powstanie trójprzymierza, 1907 r. – zawarcie trójporozumienia • poprawnie posługuje się terminami: trójprzymierze, trójporozumienie, kocioł bałkański 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok wybuchu wojny japońsko-rosyjskiej – 1904 r. • poprawnie posługuje się terminami: panslawizm, państwa centralne, <i>entente cordiale</i>, ententa, trójporozumienie • wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz lokalizuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przyczyny, przebieg i skutki wojny japońsko-rosyjskiej i wojen bałkańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę głównych mocarstw światowych przed wybuchem I wojny światowej • ocenia znaczenie wyścigu zbrojeń dla wybuchu konfliktu światowego 	
<p>2. Wielka wojna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wybuch I wojny światowej • początek walk na froncie zachodnim • wojna pozycyjna • walki na wschodzie Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę kapitulacji Niemiec – 11 listopada 1918 r. • poprawnie posługuje się terminami: wojna pozycyjna, gazy bojowe • wymienia państwa walczące w wielkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 28 czerwca 1914 r. — zamach w Sarajewie, 1916 r. – bitwa pod Verdun, 11 listopada 1918 r. – kapitulacja Niemiec • charakteryzuje specyfikę działań wojennych ze 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia znaczenie użycia nowych środków technicznych w walkach w czasie wielkiej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje działania na froncie zachodnim z walkami na froncie wschodnim • wskazuje na mapie linię frontu na wschodzie i zachodzie pod koniec 1914 r. oraz w momencie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany w umundurowaniu wojska w I wojnie światowej

		wojnie po stronie państw centralnych i po stronie ententy	szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych • omawia najważniejsze bitwy lądowe stoczone podczas I wojny światowej		zawieszenia broni	
3. Zakończenie I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> walki na Bałkanach i we Włoszech przewaga ententy kapitulacja Niemiec, koniec walk i podpisanie traktatu wersalskiego skutki I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje daty wydarzeń: 11 listopada 1918 r. – zakończenie I wojny światowej, 28 czerwca 1919 r. – podpisanie traktatu wersalskiego wymienia skutki wielkiej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zawieszenia broni na froncie wschodnim, spowodowanego rewolucją w Rosji przedstawia rolę tzw. traktatu brzeskiego dla przebiegu I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie kolonie niemieckie opanowane przez wojska ententy w 1914 r. przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje walki na Bałkanach w I wojnie światowej wymienia najważniejsze bitwy morskie stoczone podczas I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ i znaczenie wielkiej wojny dla Europy i świata
4. Tajemnice sprzed wieków – Jakie nowe zdobycze techniki zastosowano podczas	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie czołgów w działaniach wojennych 1914–1918 bombowce, sterowce 				<ul style="list-style-type: none"> omawia zastosowanie czołgów w I wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i rolę użycia zeppelinów w latach 1914–1918

wielkiej wojny?	i myśliwce w czasie I wojny światowej					• charakteryzuje działania lotnictwa podczas wielkiej wojny
5. Rewolucje w Rosji	<ul style="list-style-type: none"> • rewolucja lutowa • okres dwuwładzy w Rosji • stronnictwa polityczne w Rosji • przewrót bolszewicki • wojna domowa w Rosji • skutki rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę przewrotu bolszewickiego – listopad 1917 r. • poprawnie posługuje się terminem bolszewicy • przedstawia rolę postaci: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 15 marca 1917 r. – abdykacja cara Mikołaja II, 1922 r. – utworzenie ZSRR • poprawnie posługuje się terminami: dwuwładza, bolszewicy, tezy kwietniowe • wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r. • omawia okoliczności przejścia przez bolszewików władzy w Rosji • opisuje bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: styczeń 1918 r. – rozwiązanie Zgromadzenia Konstytucyjnego w Rosji, lipiec 1918 r. – utworzenie RFSRR • poprawnie posługuje się terminami: eserowcy, mienszewicy, kadeci, Armia Czerwona, Biali 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę postaci: Aleksandra Kiereńskiego, Iwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego • charakteryzuje działalność Rządu Tymczasowego, kierowanego przez Aleksandra Kiereńskiego • wyjaśnia rolę Niemiec we wzmocnieniu ugrupowania bolszewików w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia losy rodziny carskiej po przewrocie bolszewickim • szczegółowo omawia reakcję państw europejskich na wydarzenia w Rosji oraz wpływ rewolucji na sytuację polityczną w Europie

			<p>październikowej dla Rosji oraz Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> • ogólnie charakteryzuje reakcję Europy na wydarzenia w Rosji 			
<p>6. Polacy w walce o niepodległość</p>	<ul style="list-style-type: none"> • polskie orientacje polityczne • organizacje niepodległościowe • Legiony Polskie • formacje polskie u boku Rosji • działalność Polskiej Organizacji Wojskowej • wojsko polskie we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok utworzenia Legionów Polskich – 1914 r. • przedstawia dokonania postaci: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego • poprawnie posługuje się terminami: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1908 r. – powołanie Związku Walki Czynnej, 1917 r. – powstanie Błękitnej Armii we Francji • poprawnie posługuje się terminami: Kompania Kadrowa, kryzys przysięgowy • charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy utworzenia armii polskiej • opisuje poglądy zwolenników różnych polskich orientacji politycznych • ocenia wysiłek zbrojny Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie rejonu walk Legionów Polskich • przedstawia dokonania postaci: Józefa Hallera, Józefa Dowbora-Muśnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie uznania przez Francję i Wielką Brytanię Komitetu Narodowego Polskiego za reprezentację narodu polskiego • omawia cele i działalność Związku Walki Czynnej, Związku Strzeleckiego, Towarzystwa „Strzelec”, Polskich Drużyn Strzeleckich, Drużyn Podhalańskich, Drużyn Bartoszewych, Naczelnego Komitetu 	

					Narodowego, Polskiej Organizacji Wojskowej	
7. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • państwa zaborcze a sprawa polska • Akt 5 listopada • sprawa polska w polityce ententy • Polacy na konferencji paryskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę manifestu dwóch cesarzy – 5 listopada 1916 r. • przedstawia dokonania Józefa Piłsudskiego • charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty wydarzeń: 8 stycznia 1918 r. – orędzie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, 28 czerwca 1919 r. – traktat wersalski • poprawnie posługuje się terminami: Tymczasowa Rada Stanu, Rada Regencyjna, Akt 5 listopada • przedstawia dokonania postaci: Ignacego Paderewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek państw ententy do sprawy polskiej • wymienia postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej • wskazuje na przełomowe znaczenie dla sprawy polskiej orędzia prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona 	

			Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego			
--	--	--	--	--	--	--